

Déli Hírlap

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. VUCHETICH ENDRE

BÁNSÁGI
MAGYAR NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
PIATA I. C. BRĂTIANU 4. — TELEFON 2-32

Gyárfás Elemér

Békesség a jóakaratu embereknek!

Az angyalok karácsonyi éneke Isten diósége után, második jó hírként békességet jelent az embereknek.

E két tételben benne van a kereszténység egész programja, mely Isten országát akar megteremteni a földön s ebben az országban a legnagyobb földi jót — a békességet, mert a békesség az előfeltétele annak, hogy egyének és családok, népek és államok hivatásuk betöltésén dolgozassanak s elébük tüzött célokat elérhessék.

Az angyalok éneke azonban ezt a békességet csak a jóakaratu embereknek íri s ezért mindenütt és mindenkor, ha kétség, vizály és széthuzás tépi és aggatja az emberek kisebb-nagyobb csoportjait, eleve tudhatjuk, hogy a szenvedések oka a jóakarati hiánya — egyik, vagy másik, igen sokszor mindkét oldalon.

A nagy Báthory István erdélyi fejedelem mesmondása, hogy Isten három dolgot ragtagadott az embertől és saját magának tartott fenn: semmiből teremteni, a jövőbeni s a lelkiismereteken uralkodni. A jóakarati vagy ennek hiánya is lelkiismereti kérdés. Objektíve csak Isten látja ki tisztán. A földön az egymással szembenálló felek mindegyike a másiktól vitatja el a jóakaratot s nincs bíró más, mint a lelkiismeretek Ura, aki ebben igazságot tudna mondani.

Aki azonban őszintén akarja Isten országának békességét, nem azzal foglalkozik elsősorban, hogy vajjon ellenfelének szándéka egészen tiszták-e, hanem belenez a saját lelkiismeretébe s szigorúan megvizsgálja, van-e neki magának elegendő oka, jogcíme, erkölcsi alapja ahhoz, hogy az élet küzdőterében szembeálljon ember-testvérelvel.

A karácsonyi ének felhangzásakor ezt a első lelkiismeretvizsgálatot kell elvégeznünk nekünk, ideszakadt magyar nemzet kisebbségnek is, melynek sorsáról annyi szó esett mostanság a nagy világban. Az önismeret útján megindulva kell kiiznünk a most következő esztendőben köetendő utunkat, mert nem mások, hanem egyedül csak mi magunk vagyunk ívatottak, jogosultak és kötelesek a maunk céljait megjelölni, amint ugyanecekem mások, hanem mi magunk, öntestünkön fogjuk megszenvedni az elhibázott célítízések káros következményeit.

Nagy hiba volna, ha helyzetünk vizsgáláánál tulsokáig időznénk a történelmi veknél s a prioritás ismert elméleténél. Nemcsak azért, mert az ember nem burgonya, melynek értékes része a föld alatt van. Híába voltak nagyok ma már földalatt lévő remzédeink, ha csenevészek és hitványok vagyunk mi, az ő utódjaink. Azért sem, mert na már mindkét oldalon elismerik a törtéettudósok, hogy Erdély földjén olyan viarok zugtak keresztül, melyek ismételtén pusztulást és teljes elnéptelenedést okoztak, ezért azokat, akik e földre betelepültek, az ttlevők mindig tárt karokkal fogadták, mint segítő munkáskezeket és kardforgató egyvertársakat egyaránt. Ne vitatkozzunk

tehát arról, hogy a hegylakók vagy völgylakók voltak-e az elsők. Meddő minden ilyen vita elsősorban azért, mert bárki is volt az első és bármiként kerültek is ide a többiek, ma itt vagyunk mindannyian, itt gyökeret vertünk, őseink esontjai itt porladoznak, kimondhatatlan, véget nem érő szenvedés zudul mindnyájunkra, ha egymást meg nem értjük, holott együtt is mindig kevesen vagyunk ahhoz, hogy ez istenáldotta föld egész termelő erejét céltudatos munkával feldolgozhassuk.

Ugyanilyen hiba volna egyedül csak jogi álláspontokat szegezni egymással szembe és ezeket a végsőkig kiélezni. A magánéletben sincs olyan emberi törekvés, melyre ne lehetne keresve-keresni s találni is valamelyes jogi alapot. Pedig a magánéletet a minden ember fölött álló s valamennyit egységbe foglaló államhatalom pontos körülrásokkal szabályozza. A közelmúltban láthattuk, hogy az államok egymáshoz való viszonyában már mennyire elhalkul az írásbafoglalt jogszabályok tiltó szava. A népek, sőt néptöredékek ellentéteit illetően pedig csak legujabban kíséreltek meg jogelveket leszögezni, de ezek érvényrejtetéséről, az ellenkezőre irányuló törekvések kivédéséről gondoskodni nem tudtak.

Jogos érvényesítése, védelme, ébrentartása — minden élő szervezet önmaga iránt

való kötelessége. De tehetetlenné válik minden jogvédelem, ha e jogok beleütköznek mások valódi vagy vélt jogainak ércfalába. Nincs erőskezü bíró, aki ezek között igazságot tegyen s ha van is, a szembenálló felek az ítéletmondásba bele nem nyugosznak, saját jogukat mások ellentétes jogának feláldozni vagy azzal megegyeztetni nem hajlandók.

Mitől függ tehát egy nép vagy néptöredék léte, fenmaradása, birtokállományának megőrzése, fejlődésének biztosítása, törekvéseinek érvényesítése?

Mindig mosolyogni szoktam, mikor szervezkedések alkalmával mértőföldes vita folyik a különböző tisztségek betöltéséről, mert tapasztalatból jól tudom, hogy a vezetés és irányítás nem attól függ, hogy ki az elnök, ügyvezető alelnök, fűtitkár vagy igazgató, hanem minden testületnek az a tényleges irányítója, aki a legtöbbet s legeredményesebben dolgozik a kitűzött célért, ha mindjárt csak irattárkezelő is a hivatalos címe.

Az Úr Jézus, látva tanítványainak az el-sőséggért való vetélykedését, a legnagyobb gyakorlati igazságot szövegezte meg, mikor azt mondta, hogy aki első akar lenni, az legyen a többinek a szolgálja, mert ha valaki nemcsak képmutató alázatosságot színel, hanem ténylegesen szolgál a többinek,

vagyis hasznukra van, elvégzi helyettük a közös munka oroszlánrészét, viseli a nap hevét és hordozza a terhet azzal a tiszta szándékkal, hogy fáradsága és iga-hordozása a közös nagy célokat mozdítsa elő s valóban könnyebbé, elviselhetőbbé tegye a többieknek sorsát, az ilyen munkát és szolgálatot mindenki előbb-utóbb elismeri és nagyra értékeli.

Ne keressük tehát az első helyeket s ne békétlenkedjünk, ha nekünk nem első hely jutott. Az első helyekkel fokozott nagy felelősség jár Isten, lelkiismeretünk és — népek életében — a történelem előtt. Egy öreg falusi zsidó mondta nekem életem egyik keserű órájában, hogy nem az a súlyos büntetése az Uristennek, ha valakit a pincébe taszít le, mert ha valakit az Uristen igazán meg akar büntetni, azt fölviszi a ház tetejére, hogy onnan essék le. Az utolsó helyekkel kevesebb felelősség és kockázat jár. Nem az a fontos tehát, hogy milyen helyen ülünk, hanem hogy betöltsük méltón a nekünk jutott helyet, így azt magunknak megtarthassuk s érdemet szerezzünk arra, hogy feljebb emelkedjünk.

A mi kisebbségi népiünknek akkor lesz igazi karácsonyi békessége, ha ilyen tiszta jószándékkal tudja meglátni saját helyzetét s ha az angyalok által hirdetett őszinte jóakarattal igyekszik segítségére lenni a velünk együttélő többi népeknek a közös teher hordozásában, közös céljaink munkálásában.

Ez a tiszta, őszinte jóakarati nem gyáva és élheteretlen lemondás és nem kapunyitás mások kizsákmányoló törekvéseinek. A nyilvánvaló rosszakarattal szemben becsukódik, mint az érzékeny virág kelyhe, ha elfordul tőle a nap — rászakad a sötétség. De kitárul ismét, ha világosságot és meleget, mások ugyanezen igazságokra törekvéseinek fényét s hasonlóan nemes szándékainak melegségét érezheti.

Csak a nyilvánvaló rosszakarati kívánhatja egy nép minden társadalmi osztályának szolgasorsba zulesztését. Az ilyen rosszakarati lehetetlenné tesz minden közös munkát s jéggé fagyaszt minden jóakaratot.

A karácsonyi békesség ünnepeén higyük, hogy senkit ilyen rosszakarati nem vezet s amit az élet nehéz óráiban ilyennek látunk, az csak félrevezetések eredménye és sajnálatos elszigetelt jelenség.

Mi pedig próbáljunk meg igazi szeretettel és jóakarattal fordulni velünk együttélő embertársaink felé.

Kietlen pusztaságot azonban márólholnapra virágoskerteté nem lehet varázsolni. Ahol eddig csak pusztítás folyt, ott nagy elhatározás ástó venni a kézbe. De nem hiszem, nem hihetem, hogy szívós akarral, lépésről-lépésre haladva, ne lehetne rendre egy-egy darab földet a pusztaságból visszahódítani. S ha ugy volna, akkor sem szabad hinnünk, hogy fegyverrel üssék meg azt a kezet, mely nem fegyvert, hanem ástó forgat s nem kárt akar okozni másnak, hanem a közös földet akarja termővé tenni — mindnyájunk javára.

Ambrózy Mártha

Karácsonyest

Elékezett a Fényűnner
szentsugaras szánon,
aranykézzel szóc örömet
hósziklás éjszakákon.

Fenyőillatos szobákban
seregő gyertya, — száz ég,
hét óca, — — — atomszácnnyakon
minden úgy van, — mint volt rég.

Régi arcok, a régi ház,
sok „Jézus-jöttes” emlék,
virág, — boldogság, — hangulat,
ma szinte el sem hinnénk.

Mimózaágas nagy szalon,
fagyöngy-csokor a lámpán,
aranyszálas ajándéksor
s „Mennyből az Angyal” — zeng már.

Éjféli misés Szentűnner,
halk orgonazúgásos,
Istenkézzel oszt enyűrlést
kömnyfényes álmodáshoz.

Aitay Gábor

Mondd, ki vagy?

Különös lény az ember. Minden más lénytől abban különbözik leginkább, hogy sohasem képes megmutatni a maga igazi arcát, hanem mindig hamisabbnál hamisabb színt ölt magára. És minél nagyobb, minél komolyabb ügyről van szó, annál nagyobb a képmutatása. Dosztojevskij írja: „Semmi sem nehezebb a világon, mint az őszinteség és semmi sem könnyebb, mint a hazugság. Ha az őszinteségekben csak egy hangnak a századrésze hamis, már kész a disszonancia és a civakodás. Viszont a hazugság, ha minden hangja hamis, még mindig kellemes lehet és szívesen meghallgatják.”

Az emberi élet és történelem mozgató rugói mindig olyan okok voltak, amelyek a lélek sötét falai között mélyen elrejtve húzódtak meg s amelyekről az ember sohasem tudott nyíltan szólni. A huszadik századot joggal nevezhetjük a hazugság századának. S ha Montecuccoli azt mondta egykor, hogy a háborúhoz három dolog szükséges: pénz, pénz és pénz, mi viszont mondhatjuk, hogy a békehez egy dolog is szükséges volna: a nyílt és őszinte szív. Az ember azonban ott táncol az élet színpadán, a rivalda ördögi fényében, arcáról a jó maszkirozás eltünteti minden csuf ráncot és redőt és várja, hogy a siker nyomán felzúgjon az elámitott közönség lelkes tapsvihara. A siker nem is marad el. A meleg „baráti” kézszerítés jóleső érzése szívéig hat. Minden nemzetközi konferencia „sikerrel” végződik. Minden megállapodás isteni kijelentés rejével hat, hordereje, áldásos hatása felmérhetetlen, érvényesége örök... Utána elhangzanak az udvarias pohárköszöntők, az ablakon kiszűrődik a pohárcsengésnek, vigádozásnak diszkrét zaja. Mert a világ szeke-
rét, mely a kátyuba jutott, sikerült egy lépéssel előbbre tolni. De magukban belátják, hogy csak egy papirronggyal lett ismét több a világon. Míg azonban a megpecsételt díszes okiratok eltétnak gondosan a jövődó számára, hogy az utókor lelki gyönyörűséggel állapíthassa majd meg azokból a mai idők békés boldogságát, addig a Dardanellákon át titkos hajók suhannak tova és viszik, viszik a véres, szomorú valóságot a spanyol vizek felé... Mennyi hazugság, mennyi gyalázatos bűn húzódik meg a béke álarca alatt! E szegény föld meggyötört népe béke után sóvárog, de lába alatt lent a mélyben ördögi szemek villognak és kaján örömmel szemlélik siralmas pusztulását.

És ebben a világban, e vad rengetegben, melynek csöndjét az egymás husábot harapó gyilkos Kainok élet-halálharcot vivó durva ordításai, harci szekerek pokoli dübörgése, ágyuk és bombák mindent elpusztító rettentő robbanásai verik fel, — mintha a pokol minden furiái szabadultak volna fel — hirtelen egy fényes csillag gyul ki, megjelenik egy csodás lény és így szól e vad zűrzavarban: Békesség néktek! De az ember nem akarja tudomásul venni, nem akar békességet. Inkább rohan a pusztulásba. És akkor, amikor a véres örvény elnyelni készül, — mint konok gyermek felé — lelkünkbe vág a megrázó kérdés: Mondd, ki vagy?! Mellenragad egy láthatatlan kéz, letépi rólad a hazugság álarcát és követeli tőled, hogy felelj meg nyíltan: ki vagy?! Fejeden van-e az ékes korona vagy sárba ejtetted azt? Arcodon a királyi méltóság jele van-e, vagy a

Selymek • Gyapjuszövetek

Csak újdonságok
Kiváló minőség

Ha a

Gallia

cégnél vásárol

pénzének 1/3-át takarítja meg!

Timișoara, Bd. Ferdinand 7 (Palace)

kaini bélyeg? Belsőben a szent érzések szívverése lüktet, vagy aljas indulatok fekete habjai örvénylenek? Ismered és teljesíted-e feladatod az élet minden vonalán? Meg tudod-e ragadni a legcsekélyebb munkaalkalmat, hogy két karod megfeszített izmaival családodnak a betevő falat: biztosítsd, vagy eltékozolysz mindent és korcsmák borgózós levegőjéből részeg fejfel tántorogsz haza, késő éjszaka, otthonnak nevezett siralomházadba? És ha adatott számodra, el tudod-e nézni hideg közönnyel a karácsony estéjén feléd nyúló kérés kezét? Reá borsul-e lelki anyád, egyházad kebelére, hallod-e mint ver éretted szive és érzed-e mint nyújtja feléd a szeretet legszebb gyémántját? Vagy véresre zuzod koponyád a hitelenség kemény falán? Mered-e vállalni kisebbségi sorsod megaláztatását vagy vitorláid felszerelve vannak, hogy elindítsd gályád a megalkuvás posványos vizein? Tudsz-e virrasztani a történelmi idők nagy éjszakájában és táplálad-e még a reménység lassan hunyó máglyatüzét, vagy lecsukódtak szemeid és lezárta azokat a nagy álmom, a halál? Mondd hát, felelj nyíltan: ki vagy és mit csinálsz?

Itt van immár a felelősségrevonás komoly ideje. Nem én kérdezem, hanem az egyetemes lelkiismeret, mely ébred immár, hogy kijusson a fekete vizek reá zudult sötét árjából. A lelki válság mindenkit megpróbált és a krízis döntő órái elérkeztek már. A világ egész létalapja megrendült és vagy megújul, vagy etikai csödbe jut. A kérdés nem dőlhet el világnézetek harcában, fajok és egyedek végrelküllő tusakodásában. A megoldás kul-

csa sokkal mélyebben van. A döntés Isten kezében van. Az Ő kegyelme az egyetlen segítség. Karácsony az Ő kegyelméről beszél. A kegyelem fényében meglátja az ember a maga arcát és másnak az arcát is, mely egyaránt sötét és kietlen. Ilyen látásban énekel a nagy költő: Ady Endre:

Mennyi borus szem néz szemembe,
Mennyi homlok sápad rám némán,
Mennyi vádló álmom és rejtély,
Mennyi nagy szomorúság néz rám.

Valaha minden arc magáért
Vivott egy szörnyűséges harcot
És állanak rab ellenekként
Egymással szemben most az arcok.

Már-már alig is emlékeznek,
Hogy egykor egymással csatáztak,
De ott ég minden ember-arcon
Látatlanul kudarc, gyalázat.

S minden arcot, idegen arcot,
Midőn elfog a titkos emlék,
Legalább egyszer földeritni,
Megragyogtatni, be szeretnék.

Ezt a ragyogást, mely minden idegen arcot egyszerre ismerőssé tesz számunkra, a Karácsony árasztja erre a világra. Itt oldódnak meg az élet nagy problémái, az ádáz, tépett lelkű ember testvérré válik, a tékozló fiu megtalálja az utat, melyen ha éhesen, sárosan, rongyosan bár, de megérkezik, haza érkezik. A föld nyomorult sárgolyó, véres harctér, hazátlan bus sivatag mindaddig, míg a szeretet csodás ereje át nem varázsolja azt enyhétadó békés tűzhelyre, ahol a földi ember lélelheti kicsiny életének gyorsan továtűnő, s az Időt-

lenség végtelen tengerébe vesző rövid napjait. Érzed-e hát, hogy ki vagy és hogy hol vagy? Rohansz, miként: „világok pusztulásán ősi, vad, kit rettenetűz” — ahogy a költő mondja. Igen, úgy, mint üzött vad, úgy érkezel meg „világok pusztulásán”, „borzalmak típort országotján” az egyetlen békétadó helyre — Bethlehembe!

Faraway, az álmok szigete. Mint minden igazán nagy regénynek, Priestley ezen könyvének is egyszerű a meséje. Egy csendes angol városkában, egy malátalom tulajdonosa él. A Csendes Óceán szigetvilágából egy csaknem elfelejtett nagybácsi érkezik meg, aki ott hal meg, unokaöccs házában, de előbb örökségül hagyja számára Faraway, a kincses sziget titkát. Ezen a szigeten a rádiumnak az alapanyaga: szurokérc, urániumkőzet rejtőzik. Az unokaöccse elindul a sziget felkutatására. Meg is találja a szigetet, de aztán el is veszíti, a kincs, vagyon, hírnév helyett a békés polgári élet szelid egyformasága közötti megint. Ennyi a regény váza — de milyen igazságtalanok lennénk, ha azt mondanók: hogy ez maga a regény! Mert Priestley művészeke a könyv legjelentéktelenebb mellékalkaját is teljes életre kelti. Valamennyiükben érezzük az élet lüktetését, az igazi író meggyőző jellemábrázolását. Priestley könyve messi tájakat is vetül elénk. Száz meg száz táj, vidék, szokás és apró részlet rejtőzik ebben a nagyszerű könyvben, mint valami kifogyhatatlan kincseskamrában. Ára 162.— lei, egészségvásznonkötésben 234.— lei. Kapható minden könyvkereskedésben és Vidor Manó Rt.-nél Oradea, Bulev. Reg. Ferd. 2.

Függönyök, szőnyegek, otton.ánteritők,
linoleum, kókuszfutók stb.

jól és olcsón csak

„META“

Timișoara, IV. kerület, Bulv. Berhelott 1*

Régi bundáját

divatosan átalakítom

Bundák, pellerinek,
műfok raktáron
Szűrmézést, javítást olcsón vállalom

Ragályi Pál

szűcsárú és szőrmeraktár
nagy választék

II, Str. Daciilor 7

Jakabffy Elemér

Karácsony előtt Danzigban és Satmaron

Karácsony szent ünnepnapjai előtt minden felnőtt legtöbbet a gyermekekre gondol. Szülők, ha tehetősek, tépelődnek: milyen ajándékkal szerezhetnének gyermekeiknek több örömet; ha szegények, hogy leggyakrabban ezeken a napokon, hogyan menthetik meg őket az éhségtől, hidegtől és más károsítóktól. A családikör melegét nélkülözők is a gyermekekre gondolnak az asztaláságok, jótékonyági és más szervezetek keretei között.

Magától értetődően ilyenkor azok figyelme is felfokozottan a gyermekekre irányul, akik a nemzetkisebbségek életében a paterfamilias gondjait viselik. Egész valójukat gyakran keserűség tölti el, ha a gyermekek karácsonyát széppé, gondtalanná nem tehetik, mint az apát, aki a Szentestén a legkisebb ajándékkal sem lepheti meg szüleit.

Ilyen keserűséggel állunk mi most azon gyermekek előtt, akiket meg nem menthetünk attól, hogy a politika áldozataul ne senek. Mert azok, akiket évközben kirekesztettek a megszokott iskola falai közül, őket máshová kényszerítettek vagy továbbtanulásuk lehetőségétől megfosztották. Képtelenül a politika áldozataul estek, éppen gy, mint azok is, akik — bár csak magyarul tudnak — mégis olyan iskolába kényszerítettek, amelyben általuk nem ismert nyelven egy másik ismeretlen nyelvet kell meg tanulniuk, — mint ahogyan ez például Satmar vidékén történik. A politika áldozatai ezek ezek mind, azé a politikáé, amely a maga célkitűzése mellett megfedelkezik arról, hogy elkieserített gyermekeiből jó polárok nem lehetnek.

Nekünk, nemzetkisebbségünk vezetőinek, okozott fájdalmat okoz, hogy nemzetkisebbségi sorstestvéreink, a németek, érteletlenül állanak gyermekeink ilyen sorstráfiájára mellett, de sőt, hogy ez a tragédia még fájóbb legyen, ehhez segítőkészt nyuj-

tanak.

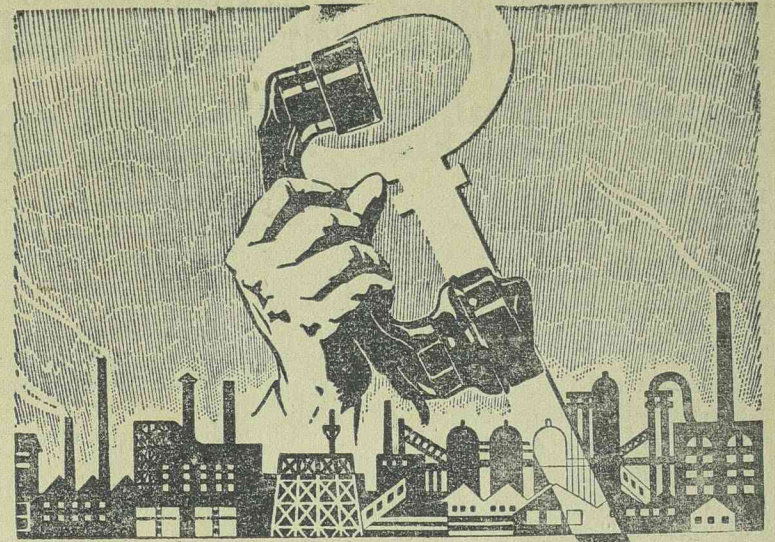
Ők helyeslik azt, hogy névelémmel ki-vegyék iskoláinkból azokat, akik csak magyarul tudnak, akik hatósági bizonyítvány-nyal is rendelkeznek, amely szerint anyanyelvük a magyar és tiltakoznak még az ellen is, hogy a kétségbeesett szülők, akik az egyszerre történő két ismeretlen nyelven való tanítás eredménytelenségét látják, az államhatalmat arra kéri, hogy gyermekeiket csak románul taníttathassák. Ők ilyenkor a név és az ősök nemzetisége szerint jogot formálnak a gyermekekhez, hogy azt a nagy Volkstum javára elkönnyvelhessék.

Mi pedig, amikor ezeket fájdalmasan látjuk, ott olvashatjuk Németország vezérorgánumaiban éppen az ellenkező álláspont helyességének kihangsúlyozását és ezen álláspont érvényesülésének követelését.

A Völkischer Beobachter például az évi november ötödiki 310-ik számában egy danzigi eset következményeként megállapította, hogy egyedül a névből nem lehet nemzetiségre következtetni. Ennek a tételnek az igazolására a lap németnevű lengyel férfiak hosszú névsorát közli, élükön Beck külügy-miniszterrel, a német nagyvezérkar lapja pedig, a Berliner Börsen Zeitung, ugyanezen a napon ugyanebben a tárgyban megállapítja, hogy „aki németnek vallja magát, az német.”

Amikor Annak születését ünnepeljük, aki az emberiség Megváltója, eszünkbe jut, hogy midőn Jézus vallatása közben az igazságra hivatkozott, Pilátus megkérdezte Tőle, mi is hát az igazság? A Szentírás szavai szerint, mielőtt Isten Fia erre megfelelehetett volna, — Pilátus kiméne az ajtón!

Sajnos nekünk közvetlenül a szent ünnepek előtt is tapasztalunk kellett, hogy az olyan igazságok meghallgatása előtt, amelyeket a danzigi németek érdekében Berlinben hirdettek, itt mindánnak, a mi német testvéreink is kimennek az ajtón...

INTERURBÁN TELEFONBESZÉLGETÉSEK AZ ÜZLETKÖR KIBŐVÍTÉSÉNEK

és a kapcsolatok szorosabbra
fűzésének fontos tényezői.

- A modern idők az emberi aktivitásra a gyorsaság ritmusának bélyegét nyomják.
- Gyors érintkezési lehetőség még igen nagy távolságokra is rendkívül fontos és nem egyszer számos vállalat sikerének a kulcsa.
- Éppen ezért ma a telefon egyike a haladás legfontosabb tényezőinek.
- Az interurbán beszélgetések olyan könnyűséggel bonyolítódhatnak le, amely méltó a technika századához és kidomborítja azt a módot, ahogy a S. A. R. de Telefoane Romániában a telefoni megorganizálta.

Használja az
INTERURBÁN
TELEFON
CÉGÉNEK FEJLŐDÉSE
ÉS A JÓ ÜZLETMENET
ÉRDEKÉBEN.

SOC. ANON. ROMÂNĂ DE

TELEFOANE

A Bánság dicsérete

Nistor Dimitrie dr. megyei prefektus nyilatkozatában
amelyet a Déli Hírlap számára tett

Nistor Dimitrie dr. mint a kormány bizalmának letéteményese immár három esztendő óta áll Timisorontal megye élén és ezen idő alatt a nagyarányú és közhasznú intézmények egész sorozatát valósította meg. A liberális párt bánsági tagozatának főtisztjára székéből lendült a prefektusi tisztség felelősségteljes méltóságába és amint szem előtt tartotta a megye lakosságának érdekeit, mikor, mint annak idején ellenzéki szenátor, tagja volt a parlamentnek, úgy most a széles hatalmi jogkör birtokában igyekezett meg is valósítani azt, amit annak idején programjába vett. Három évi prefektussága után volt szíves nyilatkozni lapunk karácsonyi száma részére és amit a megvalósított feladatokon túl mondott, az legszebb dicsérete a Bánság lakosságának nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül.

— Nemesak a románoknak vagyok prefektusa — kezdte nyilatkozatát Nistor Dimitrie dr. —, hanem megyém minden lakosának, tekintet nélkül arra, hogy milyen nyelven beszél vagy milyen templomban imádják az Istent. Rendkívül nehéz körülmények között vettem át Timisorontal megye ügyeinek vezetését, de remélem, hogy sikerült köz-

megelégedésre ezt a fontos és felelősségteljes állást betölteni, a vele kapcsolatos kötelezettségeknek eleget tenni. Ezt elsősorban annak a bizalomnak köszönhetem, mellyel a kormány kezdetől fogva megbíztalt és amelyet változatlanul élvezek ma is. Köszönhetem azonban a megye lakosságának és a veleszületett rendszeretnek, valamint a kiváncsalmak iránt megnyilvánuló megértésnek is.

— A megye lakosságának polgári erényeit megtanultam őszintén becsülni és nagyra értékelni. Tekintet nélkül a nemzetiségre, románok éppen úgy, mint a nemzetkisebbségek igen nagy érdeklődést és érzéket is tanúsítottak mindenkor a közügyek iránt. Ezért sikerült nekem feladataimat megvalósítani és a rendszeret eredménye, hogy a közrendet biztosítani tudtam. Ha történetek

kisebb kilengések, ezek nem jöhetnek tekintetbe a nagy általános rendszertel mellett. Polgári kötelezettségeit a megyei lakosság mindenkor hiven teljesítette, mert megértette, hogy konszolidációs kormányzásról van szó, mely javát akarja. A konszolidálás munkája mindenki javát szolgálja és gyors ütemben való előbbrehaladása a közjónak van előnyére.

— Ami a magasabb állami érdekeken kívül a szorosan vett megyei ügyeket illeti, azt hiszem ki tudtam elégíteni ezeket az igényeket is. Különösen a közoktatás, a közegészség, a vallás-erkölcsi és hazafias nevelés terén maradandót adatott meg nekünk alkotni a megyében. A közigazgatás, különösen a mezőgazdaság fejlesztése is nagy lépésekkel haladt előre. Olyan eredményeket értünk el, melyeket bátran lehet

példaként állítani más közületek elé. A lakosság erényein kívül lehetővé tette ezt a tisztviselői kar becsületes és ambiciózus munkája, amelyet az ügy szolgálatába állított. Remélem, hogy a megye lakossága a jövőben is megértést fog tanúsítani az idők követelményei iránt és megőrzi bizalmát a munka emberei számára.

— A program még nem valósult meg teljesen. További céltudatos munkával remélem, sikerülni fog befejezni. Ehhez kérem a megye lakosságának bizalmát a kormányzásnak még hátralevő idejére is. Szól ez a felhívásom többségének és kisebbségének egyaránt. A közös fejlődése és előmozdítása mindenkinek javára válik. A lakosság polgári erényei, józansága, szorgalma és megértő készsége reméltem engedi, hogy feladataimat maradéktalanul fogom teljesíteni.

1936. Karácsonyra!

Mennyből az angyal szója Hozzálok Ajándékokat Fischhofftól hozzátok Mert megelégedetek csak úgy lesztek Ha 0 nála bármit is vesztek Van ott ismét annyi, de annyi szép Perzsa, műtárgy, modern, régiség Sok apróság, csere bere Es mindenki jól jár vele Strada Duca 6, I. em. Telefon 18-09

Vásároljon csak célszerű ajándékot!

Kötött mellény, pullover, harisnya, kesztyű, téli alsó

legjobb és legolcsóbban beszerezhető **William Weisz si Fiu** I. kerület Lőifler-palota

Hely: IV. kerület, Piața Drăgălina (nehézipari)

Ehalt fivérük ravatalánál mérget vettek be mert fogadalmat tettek, hogy együtt halnak meg

Budapestről három idős testvér tragikus haláláról érkezik hír. A Mátyásföldön levő villájában tegnap kora hajnalban erősebb szivroham után hatvanhét éves korában meghalt He r c z e g h Sándor, az operaház egykori énekeese és későbbi főkönnyvtárosa.

Néhány órával később az elhalt két nővére, a hetvenéves Hedvig és a hetven éves Adél megmérgezte magát.

A három testvér nagyon szerette egymást és egész életüket együtt töltötték. Az énekes, aki huszonhat éven keresztül volt az opera magánéneke, nővérei

miatt nem nősült, azok pedig az ő kedvéért nem mentek férjhez. Már régebben elhatározták, hogyha valamelyikük meghal, akkor a másik kettő nyomban követi. Nemrég Herczegh Sándort vakbélgyulladás miatt meg kellett operálni.

Már a műtőasztalon feküdt, amikor magához kéréte két nővérét és így szólt hozzájuk:

— Ha meghalok, jertek utánam!

Ezzel idősebb nővérenek egy kis üveget adott át, amelyben gyorsanölő mérreg volt. A vakbélműtét jól sikerült és Herczegh Sándor felgyógyult. Teljesen egészséges volt, amíg az utóbbi napok-

ban szivrohamok nem kezdték gyötörni. Ezek a rohamok egyre sűrűbben és erőteljesebben léptek fel, tegnap reggel pedig egy ilyen roham végzett vele. A két nővér intézkedett, hogy a temetkezési vállalat a villa szalonjában ravatalozza fel fivérüket.

Ennek megtörténte után mindenkit elküldtek és a ravatal mellett megitták a mérget.

A déli órákban ismerősök jöttek a villába, hogy részvétlátogatást tegyenek. Ezek találtak rá a két nővére, amint a ravatal mellett a földön holtan feküdtek. Bucsuvelet nem hagytak hátra.

A kínai lázadók serege már 200.000 emberből áll

Kínában feszült érdeklődéssel tekintenek Sianfu felé. Csang-Kai-Csek marsall még mindig ott tartózkodik a lázadók fogságában és azok a tárgyalások, amelyek kiszabadítása érdekében megindultak, még mindig nem vezettek eredményre. Két nap óta Sianfuban tartózkodik Csang-Kai-Csek felesége, a sógora, Szung bankormányzó és Donald ausztráliai ujságíró.

Szung közbejárására a szembenálló felek most három napos fegyverszünetet kötöttek.

Szung reméli, hogy ezen három nap alatt sikerülni fog Csang-Hsueh-Liang tábornokkal Csang-Kai-Csek szabadonbocsátása érdekében megegyezni. A kormánycsapatok azonban a fegyverszünet ellenére is folytatják az előnyomulást, de tartózkodnak minden ellenségeskedéstől. A felkelők Huenan mellett vonták össze csapataikat.

Sanghaiból jelentik, hogy Ma u-Cse Tung kommunista vezér Sienszki tartomány északi részéből Sianfuba érkezett. Utjának célja, hogy Csang-Hsueh-Liang tábornokkal a felkelők és a kommunisták közötti együttműködésről tárgyaljon.

A felkelők hadserege jelenleg már kétszáz ezer emberből áll. Valószínű, hogy egyes elégedetlen helyőrségek még csatlakozni fognak a felkelőkhez. A zendülők már igen türelmetlenkednek és szeretnék szembeszállni a kormánycsapatokkal. Attól tartanak ugyanis, hogyha ez nem történik meg hamarosan, akkor a nankingi kormányának elegendő ideje lesz, hogy velük szemben nagyobb csapatokat vonulatsson fel.

A csapatok vezetői kijelentették, hogy csak abban az esetben engedik meg Csang-Hsueh-Liang tábornoknak a megegyezést a nankingi kormányval, ha az kötelezi magát, hogy haladéktalanul hadat üzen Japánnak.

Tokióban a kínai eseményekről érkező hírek egyre nagyobb izgalmat keltenek. Aggodalommal nézik azt is, hogy a nankingi kormány tulságos engedékenységét tanúsít a zendülőkkel szemben. Ennek tudják be azt, hogy Kínában a japánellenes hangulat egyre jobban

fokozódik. Egyes japán katonai körök követelik, hogy a kormány ne habozzon sokáig, hanem

Kínában lépjen a cselekvés tereére és tiszítsa meg Északkiínát a kommunista lázadóktól.

A nankingi kormány véleménye szerint azok a tárgyalások, amelyek Csang-Kai-Csek kiszabadítását célozzák, még napokig tartanak és nem valószínű, hogy

a marsall e hét vége előtt visszanyerné szabadságát.

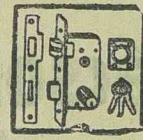
Csang-Hsueh-Liang tábornok hajlandó külföldre utazni, de azt követeli, hogy biztonsága érdekében Csang-Kai-Csek kísérelje el Hongkongig.

A kormánycsapatok repülőgépei állandóan cirkálnak Sianfu fölött, hogy Csang-Hsueh-Liang szökését megakadályozzák.

Cseh képviselő a magyarnyelvű vasúti felírások bevezetését sürgette a parlamentben

A prágai parlamentben a vasúti törvény tárgyalásánál felszólt Stunda cseh képviselő, aki hangoztatta, hogy a konszolidáció érdekében a vasutnak ugyanolyan intézkedéseket kell fogantatni a magyarlakta vidéken, mint a németek által lakott területeken. Elmondta, hogy egy kelet-szlonveanskói magyar járásban lakó polgár hosszabb külföldi tartózkodás után hazatért. Bement egy ungvári utazási irodába és vasuti jegyet kért szülőfalujába. A falu nevét magyarul mondotta, de ilyen nevű falut nem ismertek az utazási irodában. A polgár méltán csodálkozott, hogy amíg távol volt, szülőfaluja eltűnt a föld színé-

ről. Ez praktikum kérdése, melyet praktikusan kell megoldani. Lehetetlen helyzetet teremt, ha az állampolgárok ezrei tanácstalanul állanak a hivatalos és félhivatalos helyekkel szemben. Ezért szükségesnek mondotta annak elrendelését, hogy a kisebbség lakta vidékeken a felvilágosításokat az illető kisebbség nyelvén is adják meg, a magyar nemzetkisebbség által lakott területeken az állomás neveit, a tájékoztató táblákat és a különféle utasításokat magyar nyelven is függeszék ki. Fontos, hogy az ilyen vidékeken a hivatalnokok legalább szóban bírják az ottlakó kisebbség nyelvét. Elmondta azt is, hogy Debrecenben a a

Die allerbesten Sicherheitsschlösser, Türsicherungen u. Türschliesser Yale, Zeiss etc.

finden Sie nur bei **Recomin** (J. Kulmann)

Bucuresti, Str. Câmpineanu 14 Telefon 4-40-92.

felfogás, hogy Csehszlovákiában tilos a magyar beszéd is. Az ilyen felfogás ellen a legjobb propaganda volna, hogyha a Magyarország felől érkező utasok látnák, hogy nincs állam, mely Csehszlovákiánál nagyobb mértékkel adja meg jogait a magyar lakosságnak is.

Timisoarai bírák pere az oradeai tábla előtt

Az igazságügyi forumok egész sorát foglalkoztatta már az az ügy, amely az 1932. évi parlamenti választások utójátéka lett. A választások után ugyanis az ifjuliberális párt bánsági szervezete feljelentést adott be Lupan Nicolae törvényszéki tanácselnök és Nasturas, valamint Bradisteanu járásbírók ellen, akiket választási visszaélésekkel vádolt. A pert a helybeli törvényszéknek kellett volna letárgyalni, de a megvádolt bírók a semmitűszékhez fordultak és az eljárás lefolytatására más törvényszék delegálását kérték. Mielőtt azonban megérkezett volna a semmitűszék döntése, a timisoarai törvényszék letárgyalta az ügyet és mind a három vádlottat felmentette. Közben megérkezett a semmitűszék döntése, amely az ügy letárgyalására az oradeai törvényszéket jelöltte ki. A magánvadás képviselői erre az oradeai ítélőtábla elé terjesztették be fellebbezésüket. Az oradeai ítélőtábla megsemmisítette a timisoarai törvényszék ítéletét és az ügyet visszaküldte az oradeai törvényszékhez tárgyalás végett. Ezen a tárgyaláson a megvádolt bírák illetékességi kifogást jelentettek be és azzal érveltek, hogy az ügy letárgyalására csak az ítélőtábla illetékes. Ebben az ügyben most újból kikérik a semmitűszék véleményét és ezért a tárgyalást elnapolták.

Kiujultak a franciaországi sztrájkok. Franciaországban ismét nagyobb arányokat öltenek a sztrájkok. Orleansban, Belfortban és Lilleben újabb sztrájkok törtek ki. Nantesben a dohánnyár munkásai két munkás elbocsátása miatt sztrájkba léptek és megszállták a gyárat. Párisban a Rothschild kórház alkalmazottai és ápolói léptek sztrájkba.

Szenzáció: az Ujságíróklub SZILVESZTERE

Megnyitlik:

a francia télikert (a földszinten)
a vidám angol klub (az emeleten)

Műsorszám:

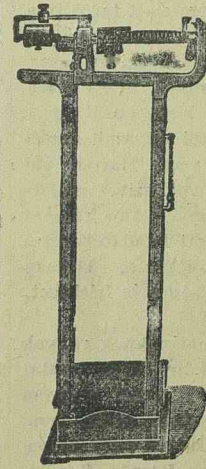
diseuse
ezer bohó ötlet
kacagató újdonság
és sok kellemes meglepetés

2 zenekar

2 zenekar

Minden 5 üveg pezsgőhöz egy üveg ingyen újévi ajándékozás.

A francia télikertben a klub szívesen látja a vendégeket. A vidám angol kertben kérik az asztalokat jóelőre lefoglalni.

Hízó és fogyókúráknál használatos

személymérleg

továbbá modern tolosulyos konyhamérleg és mindenféle mérlegek és súlyok nagy választékban

Hermann Ede és Fia mérlegüzem

TimiSoara IV, Str. Bradanu 20
a Tivollal szemben Alapítotott 1893. éyben
Telefon 3-92

HIREK

Patikák éjszakai szolgálatá

December 28-tól 1937 január 3-ig városunkban a következő gyógyszertárak tartják éjszakai szolgálatot:

A I. kerületben az Avram Iancu-utcában vő Blumberg-gyógyszertár.

A II. kerületben a Dacilor-uton levő Jahar-gyógyszertár.

A III. kerületben a Carol-bulevardon levő Ária-gyógyszertár.

A IV. kerületben a Vacarescu-utcában vő Braun-gyógyszertár.

Az V. kerületben a Corvin-gyógyszertár, Fratelián Panajoth Ernő gyógyszerész által éjszakai szolgálatot tart.

Karácsonyi alma

Zony sok szegény gyermeknek nem jut az talános nagy szegénység mellett. De ezek segítségére jön néha a véletlen is. Lám, nap kisebb közlekedési baleset formájában juttatott karácsonyi almát a véletlen egy csomó szegény gyermeknek. Ugy történt, hogy a vasuti főpályaudvarról elindult egy nagy társzeker, amely telisteli volt vékony deszkából készült faláddal. A sok fadában tömördek finom erdélyi alma volt, mely a messzi hegyek oldalain és lankáin rmett és amelyet élelmes emberek idehozzk hozzánk. Ment az almás kocs, ment, endegélt, keresztülhaladt a negyedik keleten és az első kerületen is majdnem. Az volt a végcélja, hogy az almát egy második kerületi raktárba vigye. Mint mondtuk: ajd nem a végén volt már az első kerületk, amikor a jótékony — a szegény gyerekek számára jótékony — baleset bekötkezett. A kocs kifordult az Eminescucából, ahová ugyanakkor egy a második kerületből jövő villamos befordult. A szük ilyen a villamos beleakadt a kocsin levő dákba. A kocs felborult, a sok láda leest, a vékony deszkácska szétbomlott és a ngeteg alma szertegurult a közvezeten. mikor a baleset történt, alig volt valaki a elyszínén. Két perc múlva már két gyerec szedegette az almát a zsebébe. Öt perc múlva már hatvan-hetven fiú és leány — supá kicsi srác — vett részt a karácsonyi lmavadászatban. A kocs két kísérője talpra lított a szerencsére sértetlenül maradt ocit és dobálta rá a sok almát és rakta issza az épen maradt ládát. A kis ninestemekkel senki sem törődött. Mindenki gonolta: had vigyenek haza egy kis karácsonyi almát. És vittek. Mosolyogva, boldog acagással vitték a balesetadta karácsonyi lmat.

(Hafiz Étnékir.)

BOLDOGSÁGOS KARÁCSONYI ÜNNEPEKET kívánunk a Déli Hírlap minden előfizetőjének, olvasójának, hirdetőjének és barátjának. Kívánjuk, hogy a szeretet ünnepe mentesen a mindennapi élet gondjaitól és terhetől, megnyugtató békeességben és örvendő melegegésben töltsék. A Déli Hírlap legközelebbi száma az ünnepek után kedden, december 29-én reggel korán a rendes időben jelenik meg.

Szilveszter-estét

ez évben is a közismert kedélyes hangulatban töltheti el a

Palace-kávéházban

— A pápa karácsonyi békeszózata a rádióban. Pius pápa római idő szerint ma délben tizenkét óra és harminc perkor a rádióon keresztül karácsonyi békeszózatot intéz az emberiséghez. A békeszózatot a mi időnk szerint délután öt órakor közvetíti a budapesti rádió.

— A miniszterelnök Resita környékén vadászik. Resita környékén december 26-án és 27-én nagy vadászat lesz. A vadászaton résztvesz Tatarescu miniszterelnök, továbbá Stojadinovics jügoszláv miniszterelnök és a diplomáciai testület több tagja is.

— Nistor Dimitrie dr. prefektus Dubor község diszpolgára. Dubor község Nistor Dimitrie dr. vármegyei prefektust diszpolgárává választotta meg. Tegnep a község bírása és jegyzője vezetésével küldöttség jelent meg a prefektusnál, akinek átnyujtották a művészies kivitelű diszoklevelet. Nistor Dimitrie dr. prefektus köszönetet mondott a megtiszteltetésért és hangsúlyozta, hogy egyik legfőbb feladatának tekint a falusi nép életszínvonalának és érdekeinek emelését.

— A holland trónörökös nő esküvője. Juliánna holland trónörökös nő és Bernát herceg január 7-én tartják Hágában esküvőjüket, amelyre máris folynak nagyszabású előkészületek. Az esküvőn sok koszorúslány is lesz. Ezek között szerepel a kis Erzsébet angol trónörökös nő és Kyr orosz nagyhercegnő is. Egész Hollandiában gyűjtés indult meg, amelynek célja, hogy egy luxusyachtot vásároljanak, amelyet nemzeti ajándékl szántak a trónörökösöknek. Juliánna trónörökös nő és Bernát herceg ezen a luxusyacht on indulnak majd el keletindiai nászutjukra.

Kisorsolták az első esküdtszéki ciklus harminc esküdtjét

A helybeli törvényszék bírói kara Teodorescu törvényszéki főelnök elnökle alatt tegnep délben tizenkét órakor teljes ülést tartott, amelyen Buzoianu ügyész és Stefan Cornel törvényszéki irodaigazgató is résztvett. A teljes ülésen kisorsolták a jövő év február 1—10. napjaira megállapított első esküdtszéki ciklus harminc esküdtjét, akik közül azután a tárgyalásokon résztvevő esküdtök kikerülnek. Az első esküdtszéki ciklusra kisorsolt harminc esküdt a következő: Vulpe Savu felnaci kereskedő, Taran Petru urseni földműves, Milos Ion foeni földműves, Isac Todor bechereculmici földműves, Bucurescu Todor sannicolaulmarei tanár, Blagoie Ion cenadulmarei földműves, Bogdan Ion babsai földműves, Haldau Gheorghe ususai földműves, Stefan Francisc remeteimicai földműves, Antila Lazar timisoarai tanár, Banarescu Marin timisoarai egyetemi tanár, Boroanca Traian pre-

— Samsonovici tábornok Párisba utazik. Az Echo de Paris jelentése szerint Samsonovici tábornok, vezérkari főnök Bucurestiből nemsokára Párisba utazik, ahol érintkezésbe lép francia katonai körökkel.

— Fekete karácsony. Tegnep egész napon keresztül borus időjárás volt. Dél előtt kilenc órakor két fok hideg volt, délben pedig a hőmérő a fagyponton állott. Délután négy órakor egy fok meleg volt, később pedig lehülés következett be. A meteorológiai intézet jelentése szerint mérsékelt nyugati és északnyugati szél várható sok helyen köddel, néhány helyen havazással vagy havas esővel, a hőmérséklet a mélyebben fekvő részeken emelkedik, a magasabb hegyekben pedig csökken.

A patkó SZERENCSET HOZ

A szent ünnepek alkalmából a BOURJOIS cég, egy patkóalakú dobozban elhelyezett, bájos üvegcsében bocsátja előkelő és hűséges vevőközönsége rendelkezésére az elragadó finomságu

„SOIR DE PARIS”
„MON-PARFUM”

parfümöket.

ÁRA: Lei 115.—

BOURJOIS
PARIS

— A budapesti egyetemi hallgatók kívánságai. Budapesten az egyetemi hallgatók küldöttsége megjelent Hóman Bálint kultuszminiszternél, akinek emlékiratot nyújtott át. A diákok egy nagy diákotthon létesítését, továbbá a tandíjak és egyéb egyetemi illetékek leszállítását követelik.

Gulácsy Irén

új regényét írt Nagy Lajos kicályról

Gulácsy Irén új regénye Nagy Lajost kelti életre. Az Anjouk Magyarországot, a magyar életnek ezt a tündöklő korszakát, távoli viharfelhőivel és shakespeare-i alakjait, Titáni szenvedélyek, szörnyű lelki viharok, démoni gyűlölet, átkos szerelmek mozgatták a középkor e komor és dicső századának magyarjait, akik közül vagy ötvennek a szobrát faragta ki ebben a regényben Gulácsy Irén, páratlan alakító művészzel. Ragyogó sikereiben gazdag irodalmi pályájának csúcspontját jelenti ez a nagy Lajos-regény, utólrhetetlen korfestő művészetének kiteljesedését, komponáló tehetségének legihletesebb megnyilatkozását. Amilyen nagyszabású a háromkötetes regény, oly nyomasztóan feszült az atmoszférája, oly drámai a cselekménye, szerteágazásában is csodálatosan egységes a hatásában egyedül a shakespeare-i tragédiákhoz hasonlítható. De ez a költői nyelv is shakespeare-i, amelyen ebben a művében Gulácsy Irén megszólal. A szavaknak gazdagsága, színe, fénye, íze, ereje, zengése a brit költőóriás nyelvét idézi az olvasó eszébe, olyan pompás, olyan megjelenítő erejű, a nemes patosznak olyan tüze hevíti. Gulácsy Irén látónki sugallata s írói tehetsége a csodálatos Anjou életét olyan regényké formálta, amely messze felülmúlja eddigi alkotásait. A regény három hatalmas kötetben jelent meg és az ára 432 Lei. Egészvásonkötésben, három kötetben 648 Lei, eegészbörkötésben, bibliapapírra, egy kötetben 720 Lei. Kapható minden könyvkereskedésben és Vidor Manó Rt-nál Oradea, Boulevard Reg. Ferd. 2.

— Kedvezményes utazás. A mai nappal életbe lép az a huszonöt százalékos utazási kedvezmény, amelyet a következő téli sporthelyekre való utazásnál lehet igénybe venni: Anina, Borsec, Toplita, Campulung, Gheorgheni-Lacul Ghilcos, Vatra Dornei, Timis de Sus, Timis de Jos és Tusnad. A karácsonyi ünnepek alkalmából Sinaia-ba, Bustenibe és Predealra ötven százalékos vasuti kedvezménnyel lehet utazni.

— Ausztriában nincs politikai amnesztia. Ausztriában karácsonykor nem adnak politikai amnesztiát. Bécsben tegnep ötvenhat elítéltet részesítettek kegyelemben, akik a magántulajdon ellen elkövetett bűncselekmények miatt egy évig terjedő súlyos börtönbüntetésekre voltak elítélve.

A DÉLI HIRLAP ZSEBNAPTARA MEGJELENT és annak kézbesítését előfizetőink részére megkezdettük. Legkésőbb újévig minden egyes előfizetőnk megkapja az idei zsebnaptárunkat. A nagyobb karácsonyi forgalom miatt nem tudjuk valamennyi előfizetőnknek egyszerre kézbesíteni. Minden régi és új előfizető megkapja úgy a naptárt, mint pedig január elsejéig ingyen a Déli Hírlapot a karácsonyi számmal együtt.

— Az olasz királyt megoperálták. Rómából jelentik, hogy **Viktor Emánuel** király és császár tegnap kisebb természetű műtéten esett keresztül. A műtét jól sikerült és **Viktor Emánuel** igen jól érzi magát.

— **Karácsonyi szünet a hivatalokban.** A közhivatalokban ma reggel megkezdődött a karácsonyi szünet. A hivatalokban hétfőn, december 28-án indul meg újra a munka.

— **Bécs egykor híres polgármesterének munkatársa meghalt.** Bécsben meghalt **Hirhamer** volt bécsi alpolgármester, aki annak idején a híres **Lueger** polgármesterének munkatársa volt.

— **Karácsonyi egyházi zene a püspöki székesegyházban.** Csütörtök, december 24-én este a féltizenegy órakor kezdődő **Matutinum** alatt **Perosi Lorenzo** nyolc karácsonyi rezponzoruma, **Éjféli mise** előtt **Mitterer: Te Deum.** Éjféli mise alatt **Neuhof Ferenc: Béke miséje, Gradualéra: Schiffels-Tecum principium,** utána **Schnabl: Transseamus. Offertoriumra Gruber: Stille Nacht** és **Bárdos Artur: Mennyből az angyal. Introitus és Communio: Griesbacher-től.** Karácsony első napján az egyházfedelem bevonulása alkalmából **Singenberger: Ecce Sacerdos.** A püspöki nagymise előtt **Weirich** ágostonnak **Szent József tiszteletére** szerzett miséje. **Gradualéra: Schiffels Vidérum** omnes, **Offertoriumra: Gruber — Tui sunt toeli —, szentbeszéd előtt Stehle: Ehre sei Gott. Introitus és Communio: Griesbacher-től.** Karácsony másodnapján **Mozart: Koronázási miséje** (szoprán szóló **B. Dittich Claire** énekli). **Gradualéra: Schiffels — Sederunt principes —, utána Schnabl: Transseamus. Offertoriumra: Goller — Elégerunt Apostoli. — Introitus és Communio Griesbacher-től.** Szent beszéd előtt **Bárdos Artur: Mennyből az angyal. Vasárnap, szent János evangélista ünnepén Filke Miksa: Oriens ex alto miséje. Gradualéra és Offertoriumra Perosi Lorenzo karácsonyi rezponzorumaiból.**

— **Székrekedésnél és emésztési zavaroknál** reggel éhgyomorra 1 pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a vérkeringést megélénkíti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Az orvosok ajánlják.

— **Színházi társasjáték.** A legérdekesebb és legpompásabb színházi találós kérdéseket közli a **Déli** karácsonyi száma, amely 100 oldal terjedelemben és rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. Kiváló magyar írók cikkeit, novelláit és verseit találja az olvasó a kitűnő színházi képeslapban. Képes rádióműsorok, riportok, remek filmcikk és több mint száz kép van még a **Déli**-ban. A karácsonyi szám is csak 8 lei.

A karácsonyi ünnepek alatt kellemesen szórakozhat a

Palace-kávéházban

— **A hatszoros gyilkos a bíróság előtt.** A **Covurlui** ügyészeg befecsközött a vizsgálatot a **Berila Andrei** által elkövetett hatszoros gyilkosság ügyében. A tömeggyilkos október 29-én éjszaka behatolt **Galatiban Mandanis** pék házába és a házaspárt, valamint a pékműhely négy alkalmazottját megölte. A gyilkost a karácsonyi ünnepek után **Bucurestibe** szállítják és ügyét a fővárosi esküdttörzs tárgyalja le.

— **Polgári orvosok katonai szolgálata Németországban.** Berlini jelentés szerint a német hadügyminiszter felszólította a fiatal polgári orvosokat, hogy jelentkezzenek katonai szolgálatra.

Az Európát bolyongó népus országát törlik a Népszövetség tagállamai sorából

A különböző államok egymásután hozzák tudomására az olasz kormány, hogy **Olaszország** abessziniai hódításait elismerik. Franciaország és Anglia **Addis Abebában** levő követségeiket főkonzulátusokká alakítják át. Ezt a példát követik **Belgium** és **Chile** is. Ez a két állam közölte **Rómával**, hogy az abesszin fővárosban levő követségét átszervezi konzulátussá, ami **Abesszinia** elfoglalásának elismerésével egyenlő. A párisi **Petit Journal** szerint **Abessziniának** olasz birtokká való elismerése **Anglia, Franciaország, az Egyesült Államok** és

— **Tóth Lajos** piarista liceumi igazgató betegsége. **Tóth Lajos**, a timisoarei piarista liceum igazgatója, hetek óta súlyosan betegesen fekszik. **Kakuk János dr., Bauer Imre dr. és Baruch Félix dr.** orvosok kezelték a beteget és mivel állapotában az utóbbi időben jelentős javulás nem mutatkozott, a piarista rend timisoarei vezetősége a kezelőorvosok kívánságára konziliumra hívta meg **Elfer Aladár dr.** volt cluji egyetemi orvostanart. A professor a híres **Purjesz** egyetemi tanár idejében a cluji egyetemen a diagnosztika-tanárra volt. **Elfer** orvosprofesszor **Tóth Lajos** helybeli kezelőorvosainak bevonásával konziliumot tartott és ezen megállapította, hogy **Timisoarei** orvosoknak úgy a diagnózis, mint pedig a betegségnek a kezelése helyes volt. Orvosi véleménye az volt, hogy az eddigi módszer szerint kell a beteget továbbra is kezelni. Remélhető, hogy **Tóth Lajos** állapota a közeli jövőben kedvezőre fordul.

— **Móricz Antal** felruházása. **Móricz Antal** tizenkét éves magyar iskolásfiú részére újabban a következő adományok érkeztek: **Z. M. 20, Stern Alisz 50, K. R. 50, K. Z. Valcani 50 és A. B. Buzias 50 lei.** A teljes összeg **785 lei.** Jelentettük, hogy a fiu számára ruhát vásároltunk. A feleslegből és az esetleg még beérkező adományokból **fehértéműt szerzünk számára.**

Sok pénzt takarít meg, ha karácsonyi szükségletét

eztall is **Klein Dávid** áruházában szerzi be

Timișoara IV. ker., Str. I. Brătianu 15/a. Telefon 12-92
a villamosvonal mentén. Benzinkutal szemben

A dusan felszerelt áruaktár — textil-, kötött- és szövöttárakban, kész ruhaneműekben, fehérneműk, szvetterek, pulloverek, trikók, kesztyűk, sálak, sapkák és harisnyákban stb. — mélyen leszállított árakon kerül előadásra

Az összes téli áruknál nagy árengedmeny. Nagy maradékvásár
Postai rendelések gyorsan és pontosan utánvéttel eszközölteknek
Adóbonokat és kölcsönkötvényeket átvesz napiárnál 10 százalékkal drágábban vásárlás ellenében

BEGOVITS TÁNCISKOLA, I. Piata Libertatii 4. I. emelet, pénteken, december 25-én és vasárnap, január 27-én d. u. 6—12-ig táncottertia. Január 5-én, kedden, új tánckurzus nyílik.

Varrógépek

nagy választékban, szakszerű kiszolgálással

Schuber J.

műszerész, javítóműhely

Timișoara II., Str. Ștefan cel mare 5. sz. a Jahner gyógyszerár mellett

ROXY-Tánciskolában

Karácsony péntek, szombat és vasárnapján azaz december 25, 26 és 27-én este 7-től 12 óráig

Tánctréning

Timișoara IV., Str. Brătianu 24 (Horgony - palota)

IPARVÁLLALATOK vagy **MAGÁNFELEK** saját érdekében vizsgáltassák felül összes

BIZTOSITÁSI KÖTVÉNYEIKET

akár élet, vagy tűz. Fontos, hogy jól van-e bebiztosítva, nem fizet-e sokat, nincs-e helytelenül biztosítva? Mielőtt bármilyen biztosítást köt, kérjen ingyenes felvilágosítást, tanácsot

FARKAS BELA v. biztosító igazgatónál, Timișoara I., Str. Milanó 6 sz. Telef.: 18-92. Személyes látogatás d. e. 9—2-ig.

Figyelem autótulajdonosok!

Figyelem soifőrök!

A **Prochaska Ede Fiai** autósosztály alkatrészosztálya a IV. ker. Strada Brătianu 24. szám alól átköltözködtet a javítóműhelybe **IV., Strada Müller - Guttenbrunn** (Múmalom-épület. Telefon 12-45) A **Chevrolet- és Ford**-alkatrészosztályban dus választék

Télikabátok és ruhák

nagy választékban

Jaszenszky

konfe cio-áruházában Timișoara II., Piata Traian

Karácsony másodnapján

Nagy karácsony-est

az Újságíróklubban

Ünnepi fény, hangulat nyereményjegyek zene, tánc

CAPITOL-
ban:

POLA NEGRI
MOSCOWA SANGHAI

APOLLO-ban A sátánsziget foglya

Az amerikai **Dreyfus** megrázó története ez a film és egyben az amerikai igazságszolgáltatás legnagyobb tévedése.

Főszerepekben: **WARNER BAXTER — GLORIA STUART.**

Előadások: **3-5-7-9** órakor.

négus fizetésképtelen

Haile Szelaszie abesszin négusról szomorú hírek érkeznek Londonból. A négus, aki egykor mérhetően kincsek birtokában volt, teljesen elcsüggedett és gondokkal küzd. Múltán minden pénze elfogyott, rászánta magát arra, hogy ezüstjeit önkéntes árverésen eladja. Hétfőn délután tartották meg az árverést, amely iránt azonban csak igen csekély érdeklődés mutatkozott. Az ezüstöket végül is kétszázötven fonton egy ékszerész vásárolta meg. Az ékszerész az ezüstöket Amerikába szándékozik kivinni és reméli, hogy ott busás nyereséggel adhatja el azokat. A négusnak birtokában van még az abessziniai vasut részvényeinek többsége. Ezeknek névértéke kétszázötven font. A négus felesége már próbálkozott ezekkel az eladásával, de az olasz kormány értesítette az angol külügyminisztériumot, hogy a részvények voltaképpen az abesszin állam tulajdonát képezik és így azokra Olaszországnak van igénye.

Öfelsége nagylelkű adománya.

Öfelsége Carol király magánpénztárából a nélkülözést szenvedő lakosság támogatására egy millió és 38.000 le adományozott. A nagylelkű adományt az egyes városok polgármesterei osztaljai osztják szét.

A prefektus és főpolgármester üdvözlése.

Tegnap délben tizenkét óraker a vármegyházán Ionescu Iuliu dr. vezetésével a vármegyei tisztviselők küldetésileg jelentek meg Nistor D. prefektus előtt, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából üdvözlésüket fejezzék ki. A városházán Coman Augustin főpolgármesternek a tisztviselői Bl. Nicolae dr. főjegyző vezetésével tartották boldog karácsonyi ünnepeket.

Németország hajlandó visszatérni a Népszövetségbe. Londonban legutóbb Eden angol külügyminiszter és Ribbentrop német nagykövet között diplomáciai tárgyalások folytak. Hír szerint Németország bizonyos kikötésekkel hajlandó elismerni a francia-országi szerződést, amelyről eddig tudni sem akart. Hitler kívánja a francia-országi szerződésnek olyan módosítását, hogy Franciaország és Szovjetországnak abban az esetben vállalja az egyezményben előírt kötelezettségeket, ha valamely semleges terület a támadót meghatározza. Eden mint semleges területet a Népszövetséget határozta meg, ami ellen Ribbentrop nem tiltakozott. Diplomáciai körökben ebből arra következtetnek, hogy Németország visszatér a Népszövetségbe.

SANTAL MIDY

A legbiztosabb, leghatásosabb
a fehérfolyás
kezelésére, valamint a húgycső és nemi részek meggyógyítására. Négy-szer naponta 2-3 pasztilla szedendo.
Grimault & Cie, 8, rue Vivienne, Paris.
Kapható gyógyszerárakban és drogeriakban

Vérgőzös mámorukban gyilkolnak a szeretet nagy ünnepén is

Beköszöntött a karácsony és a béke anyyala, amikor elszáll Spanyolország fölött, rémülten takarja el karjával arcát, mert odalenn a szeretet ünnepén is tovább folyik a testvéri öldöklés. Francia lapok jelentése szerint

Madridban és más helyeken az anarchisták és kommunisták örült gyilkolási vágytól hajtva tömegesen végzik ki az ártatlan polgárokat.

Madridban egyedül az utóbbi hetekben körülbelül kétezerháromszáz tuszt végeztek ki. A spanyol főváros utcáin tömegesen hevernek a holttestek. Ezek mind békes polgárok voltak, akiket egyszerűen lepuffantottak, amikor az utcán jöttek. A vörös sátnak öltözködési kedvükben igen sok asszonyt és gyermeket is agyonlőttek. Külföldi lapok tudósítók becsülése szerint

Spanyolországban a polgárháború kitérése óta kivégzett ártatlan polgárok száma eléri a hatvanezeret.

Az a n a spanyol köztársasági elnök már régen nem ért egyet a Caballero-kormány ténykedésével. Az a n két izben is megkísérelte, hogy elmeneküljön Spanyolországból, azonban ebben az anarchisták és kommunisták ébersége eddig mindig megakadályozta. A Figaro című párisi lap jelentése szerint

Az a n most harmadszor is megkísérelte a szökést, amely ezúttal sikerült.

Egymásután derül ki különböző államokról, hogy Spanyolországban minden semlegesség hangoztatása mellett is fegyvereket szállítanak. Most kiderült, hogy Svájc sem kivétel. Az Echo de Paris jelentése szerint a spanyol vörös kormány zürichi és genfi bankok útján harminc millió frankot fizetett le, amely fegyverszállítások számlájának

kiegyenlítésére szolgál. Eddig hatvan-ezer puskát és két millió töltényt szállított a spanyol vörös kormány.

Londonban a semlegességi bizottság tegnap ülést tartott, amelyen Grandi olasz és Maiszkij szovjet orosz nagykövetek között ismét heves összetűzésre került a sor. Grandi azt mondta, hogy Maiszkij kijelentései időszaki lázhoz hasonlók, amelyből azonban remélhetőleg hamarosan kigyógyul. A német megbízott szintén kifogásolta Maiszkij magatartását.

A semlegességi bizottság azután elfogadta a szárazföldi és tengeri ellenőrzésről szóló javaslatot.

Az ellenőrző bizottság tagjai a javaslatot megküldik kormányaiknak és kérik, hogy arra a választ január elsejéig küldjék meg. A spanyolországi külföldi önkéntesek ügyében a bizottság nem hozott döntést.

A meggazdagodás útja

A gazdag nagymama meglátogatja kin unokáit. Tomi, az öreg hölgy kedvence megszólal:

- Nagymama, hunyd be kicsit a szemedet!
- Jól van, behunytam.
- És mondd, nagymama, mi most már gazdagok vagyunk?
- Miért lennétek gazdagok?
- Mert a papa azt mondta, hogy mihamihelyt a nagymama behunyja a szemét, rögtön gazdagok leszünk.

30 lei

— Ferenczy Laci számára V. J. olvasónk száz leit és P. M. olvasónk ugyancsak száz leit adományozott a fiatalember gyógykezelési költségeinek fedezésére. A gyűjtés eddigi eredménye 5850 lei.

MOZI

Mozik karácsonyi műsora: Pénctől, december 25-től, hétfőig, december 28-ig bezárólag
Apolló-mozi: Az Ördögsgizet foglya.
Capitol-mozi: Moszkva—Sanghai.
Tivoli-mozi: A kolbásdiák.

A DUX-csodamozi műsora:
A tilos ország
Filmek és mozgépek kaphatók a
Centrale DUX-nál
Kecskeméti, I., Bulevard I. G. Duca 2

családi ebéd

— A megszőkített és otthagyt leány ártérítési pere. Sztojánovics Nina zentai leány 1933-ban megismerkedett Pekarszki Daniló jómodú legénnyel. A fiatalok megszerették egymást, azonban egybekelésüket ellenezte a leány anyja. A leány erre megkérte a leányt, hogy szőkjék meg vele. A szerelmes leány hajlott a szóra és a fiatalok megszőktek. Három hónapig éltek együtt és a fiu anyja is beleegyezett már a házasságba, mire a fiatalok az anyakönyvi hivatalban is jelentkeztek. Azonban házasságra mégsem került a sor, mert a völégény egy napon egyszerre csak elhagyta a leányt. Sztojánovics Nina erre ügyvédje után a szabadkai törvényszéken kártérítési pert indított Pekarszki Daniló ellen. Keresetében előadta, hogy a szőktetés folytán erkölcsi kárt szenvedett és férjhezmenési eshetőségei csökkentek, amiért száz-ezer dinár megítélését kéri. A szabadkai törvényszék elfogadta a leány érvelését és hatvanezer dinár kártérítést ítelt meg részére.

— Elhizásnál, szívelzsírosodás és májelzsírosodás eseteiben reggel, délben és este egyharmad pohár természetes „Ferenc József” keserűviz — félórával az étkezés előtt bevéve — rendkívül értékes háziszor, melynek hatása gyors, biztos és mindig kellemes. Az orvosok ajánlják.

az Újságíróklub-ban

MINDENKI JÓL FOG MULATNI a Magyar Ifjak nagy, december 31-iki SZILVESZTERI MULATSÁGÁN a Magyar Házban. Belépődíj 45 lei ruhátárral. Osaládjegy 100 lei.

— Olyan idősök vagyunk, amilyenek egészségünk mutatja. Nem a külsőnk határoz, sem a születési bizonyítvány, hanem a belső életkedv, amellyel szervezetünk működik. Az öregség kellemetlenségei, amelyek főleg az érlelmeszesedésnek tudhatók be, nincsenek a naptárhoz kötve. Ezeket is lehet küzdeni. Az Urodonal visszaadja a szervezetnek régi ruganyosságát és ellentálló erejét. Az Urodonal egyszerűen elűzi az öregséget.

Pénctek, szombat és vasárnap este

Karácsonyi tombola a Royal-kávéházban

Tombolajegyek ingyen. Tánc reggelig.

Szilveszterkor a Royal bárhelyiség is nyitva

Olesó

— Hatvan szegény magyar család támogatása. Amíg a Magyar Párt különálló városi tagozatai karácsony előtt szegény iskolásgyermekek felruházásáról gondoskodnak, addig a IV. kerületi tagozat az önhibájukon kívül mostoha sorsba jutott magyar családok megélvezéséről gondoskodik évente. A tagozat ebben az esztendőben hatvan szegény magyar családnak juttatott szegénységylet. A szegények között a seelyeket Kovács Béla dr., Teleki Andre dr. és Bogm a Miklós osztották. Hatvan szegény magyar család ajlékában boldog karácsonyt szerzett Magyar Párt IV. kerületi tagozata.

LLOYD dancinq-bárban

karácsony pénteken, szombaton és vasárnap délután

5 órai tea táncsal
a bárműsor teljes előadása.

Fellép **RAS TANAGRA**
a berlini Ufa-film revüsztarja.

— Házasság. Schnabl Andor elektrotechnikus és Weinreb Józsa szombaton, december 26-án délután félhat óraker tartják esküvőjüket az I. kerületi zsinagógában.

* Korcsolyák, kályhák, takaréktűzhelyek, kályha előtti ellenzők és konyhafelszerelési tárgyak nagy választékban
Schertner Ottó vaskereskedésében
Timisoara, I. kerület

**A PÉKEK HÁROM NAPIG NEM SÜT-
NEK FRISSEN KENYERET.** A két karácsonyi ünnepen és az azt követő vasárnapon a pékek nem dolgoznak. Erre való tekintettel ma nagyobb mennyiségű kenyeret sütöttek, mivel a legközelebbi friss kenyér csak hétfőn reggel lesz. A háziasszonyoknak éppen ezért ma kell az ünnepekre szükséges kenyermennyiséget egyszerre beszerezni.

— **A Duna árvízzel fenyeget.** Fővárosi jelentés szerint az utóbbi napokban a Duna víz igen magasra emelkedett. A Duna alsó szakaszán öt községet és hétezer hold földet, amelyet összesen buzával vetettek be, árvízveszedelem fenyeget. A hatóságok igyekeznek minden lehetőt megtenni a veszedelem elhárítására.

— **Gyermekek jelmezbálja a Magyar Házban.** A Magyar Nőegylet január 3-án délután négy órakor a Magyar Házban nagy jelmezbált rendez a gyermekek részére. Jelmezek viselése azonban nem kötelező. A karácsonyi ünnepek után újabb nagy öröm lesz a jó gyermekek részére ez a jelmezbál. Egyetlen szülő se mulassza el, hogy gyermekét elvigye oda. A táncon kívül izletes büffé, sok meglepetés és rengeteg szórakozás várja a kicsinyeket. A Magyar Nőegylet szorgos tagjai mindent elkövetnek, hogy a gyermekek a számukra rendezett jelmezbálon minél jobban érezzék magukat.

— **Lehullott a rezgő nyárfa.** A Besenyey-telepi katolikus ifjuság karácsony másnapján, december 26-án délután négy órakor a Plank-féle vendéglőben megismétli a Lehullott a rezgő nyárfa című három felvonásos operettet. A darabot néhány hét előtt nagy sikerrel mutatták be.

— **Főfájás, roszullét, idegesség, hypochondriás állapotok** gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélműködésünket reggelenként 1/2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel rendben tartjuk. Az orvosok ajánlják.

— **Vérbefúlt a születésnap vacsora.** Zentán Vojszevics Vuk tisztviselő a születésnapját ünnepelte és meghívta barátait a Fehér Hajó vendéglő különtermébe vacsorára. A vacsora igen emelkedett hangulatban folyt le, hajnal felé azonban borközi állapotban politizálni kezdtek egyesek és összeveszttek. Az ünnepelet bátyja, Vojszevics Novák rendőrkapitány rátámadt Borzaszki Szedoje detektívre és több társával a sarokba szorította, ahol botokkal ütlegelték. Borzaszki erre előrántotta revolverét és támadóra lött. A golyó Vojszevics Novák szívébe fúródott és rögtön halált okozott. A detektívet, aki azt állítja, hogy tettét önvédelemből követte el, tartóztatták.

* **Bél- és gyomorbetegség figyelme.** Gyulladásos vastagbél, az epe és vese megbetegedéseinek a legkiválóbb európai orvostanár, mint Payr Lipse, Joseph Berlin, Hofrat E. Freund Bécs stb. által használt és ajánlott „Darmbad” név alatt ismert bélyógyógyító fürdő a Dr. Freund-féle Central Sanatoriumban (Timisoara I., Bul. Regina Mária 12, telefon 21-12), a betegek rendelkezésére áll.

— **Száz ember egy sorban...** Még most is hosszú sorokban állnak Tolnai Világlapja kiadóhivatalában azok az újságírók, akik újabb és újabb példányokat kérik a népszerű képeslap nagyszerű karácsonyi számából. Ennek a páratlan sikernek az a magyarázata, hogy Tolnai Világlapja karácsonyi száma három ragyogó melléklettel jelent meg, terjedelme összesen 596 oldal és ára mindössze 42 lei. Az újságkiadás diadala a Tolnai Világlapja karácsonyi száma.

Karácsony a templomokban

A római katolikus templomokban a karácsonyi istentiszteletek sorrendje a következő:

I. kerület

A püspöki székesegyházban az éjjeli misét Kayser Lajos prelátus mondja. Az első ünnepen délelőtt tíz órakor Pacha Ágoston püspök, a második ünnepen Kayser Lajos prelátus tartja a nagymisét. Karácsony első napján német, a második napon magyar a prédikáció.

Az első kerületi plébániatemplomban a nagymisét mindkét ünnepnapon féltizenegy órakor Ferch Mátyás apátkanonok mondja. Első napon magyar, a második napon német a szentbeszéd.

II. kerület

A plébániatemplomban az éjjeli misét Rech K. Géza apátplébános tartja. Az első ünnepen féltizkor magyar szentbeszéd és nagymise, a második ünnepen féltizkor német szentbeszéd és nagymise. Vasárnap — Szent János evangélista napján — féltizkor magyar prédikáció és nagymise.

III. kerület

A plébániatemplomban az éjjeli misét Páter Norbert tartja. Az első ünnepen németül, a második napon magyarul prédikálnak. A prédikáció kilenckor, a nagymise féltizkor kezdődik.

IV. kerület

A plébániatemplomban az éjjeli misét Metzger Márton dr. prépostplébános mondja. Mindkét ünnepen féltizkor nagymise, az első napon német, a második napon magyar prédikációval.

V. kerület

A mehalai plébániatemplomban az éjjeli misét Páter Imre mondja. Mindkét napon délelőtt tíz órakor nagymise, az első napon német, a második napon magyar prédikációval.

A ronati templomban az éjjeli misét Uray József káplán mondja, aki délelőtt tíz órakor magyarul prédikál és nagymisét mond. A második ünnepen a prédikáció nyelve német.

A református templomban az első ünnepen délelőtt kilenc órakor Fábán György teológus beszél, tíz órakor Debreczeni István lelkész istentiszteletet tart, urvacsorai beszédet

— **Elhagyta a pártját — elveszti a mandátumát.** A kamara fegyelmi bizottsága Paschievici képviselő ügyével foglalkozva úgy határozott, hogy a képviselő, aki a liberális pártból kilépett és a nemzeti parasztpárt tagja

mond Ajtai Gábor. Karácsony másnapján délelőtt tíz órakor Fábán György prédikál, urvacsorai beszédet Debreczeni István lelkész. Vasárnap délelőtt tíz órakor prédikál Fábán György.

Református istentiszteletek a kültelen: Karácsony első napján délután négy órakor a Munkástelepen Berta Antal háznál, prédikál és urvacsorát oszt Orth Győző. Karácsony másnapján délután négy órakor a Blaskovics-telepen Gera Mátyás háznál prédikál és urvacsorát oszt Debreczeni István lelkész. Carpinisen délelőtt és délután prédikál és urvacsorát oszt Orth Győző. Vingán délelőtt és délután prédikál és urvacsorát oszt Ajtai Gábor.

Református istentiszteletek a felsőtorontáli missziós körzetben: Valcani községben csütörtökön délután hatkor, pénteken délelőtt féltizenegykor istentisztelet és urvacsora, délután ötkor a vasárnapi iskolások karácsonyi ünnepe, este hét órakor a református nőszövetség vallásos estélye. Sannicolaulmare községben karácsony másnapján délelőtt tizenegykor istentisztelet és urvacsora. Periamon vasárnap, december 27-én délelőtt féltizenkettőkor istentisztelet és urvacsora. Az istentiszteleteket végzi Kuhn Zoltán missziós köri lelkész.

Az evangélikus templomban karácsony első ünnepén délelőtt féltizenegykor német istentisztelet és urvacsoraszta, végzi Argay György esperes. Délután hatkor magyarul prédikál Opfermann Ernő legátus. Karácsony másnapján délelőtt féltizenegykor magyar istentisztelet és urvacsoraszta, tartja Schemmel Viktor lelkész. Délután hatkor németül prédikál Opfermann Ernő. Vasárnap délelőtt féltizenegykor német istentiszteletet tart Opfermann Ernő, délután hatkor magyarul prédikál Argay György esperes.

Ronaton karácsony első napján délelőtt tizenegykor evangélikus istentiszteletet tart és urvacsorát oszt Schemmel Viktor lelkész. Fratelián karácsony másnapján délelőtt tíz órakor istentiszteletet és urvacsoraszta végzi Argay György esperes.

lett, nem tarthatja meg tovább mandátumát, mert elhagyta azt a pártot, amelynek listáján képviselővé választották. A fegyelmi bizottság ilyen értelmű határozatát a parlamenti szünet után terjesztik a kamara elé

Megvételre kerestetik

2 vagy 3 köves malom 36" vagy 42"
5 filterprés
1 drb. 50 m² gőzkazán
2 drb. 25 m² gőzkazán

Részletes árajánlat:

S. A. P. I. N. București,
Str. C. A. Rosetti 10 címre

Legszébb ajándékot vegyen
Kecske-méti-től
Bulev. Duca 2

Karácsonyra

Fekete férfi felikabát bársonygalérral 850—
Nőkabát 800 lejtől (1100 lejtől)
Gyermekek-matrózkabát 450 lejtől
Bricsessznadrág 120 lejtől
Börkabát 1300—1600 lei

FUCHS-ruhaáruházban
IV., Piața Gen. Dragalina 7

Karácsonykor

december 25-26-27-én
(péntek, szombat, vasárnap)

teadélután
az **Ujságíróklubban**
nyereményekkel
Zene, tánc, hangulat

Alapítva 1860

Alapítva 1896

A. BRAUN

Országunk legnagyobb és legbevezetettebb hangszerüzlete és ipara
Hohner R.-T. híres harmonikagyár bányai főképviselete
Mélyen leszállított árak Óriási válasszékjavítások művészes kivitelben
Timisoara I., Str. Eugen de Savoya 10

FEISTAMMEL & WALLETH

Timisoara IV., Str. I. Văcărescu 20

**Fűszer-,
csemege-,
italok és
festékáru-**

nagykereskedés

Fiókküzet: IV. ker., Bulevardul Ferhelot 8

A Lloyd Dancing-Bár

decemberi fővárosi műsorából:

Ras-Tanagra

néger táncosnő

a berlini Ufa-filmvállalat revüszárja
eddig még nem létezett csodás
táncszámaival ejti bámulatba
a közönséget

Lorette és Barbakó

A londoni Colosseum
volt tagjai fényes
műsorszámakkal

Féleynházi András:

Gusztai Bácsi esete a püspöki kőszántó beszéddel és a furfangos pénzcsináló gépezettel

A nyáron lesz huszonöt esztendeje, hogy Nagybecskerekben meghalt Lauka Gusztáv, a maga idejében ismert humorista író. Fiatal korában élte a pesti írók bohéméletét. Hol volt pénze, hol pedig nem volt, inkább nem volt és így sokat hányódott. A fiatallembert megismerte Dellimanics Lajos torontáli alispán — később főispán —, aki maga is kacérkodott az íróttal és meginvitálta:

— Gyere le, Gusztai, Becskerekre megyei hivatalnoknak.

— Nem nekem való foglalkozás az, — hártotta el a meghívást magától Lauka — nem akarok rovatokat vezetni, se aktákat másolni.

— Ne félj, — nevetett Dellimanics — mindezzel nem lesz dolgod, megteszünk főlevéltárosnak. Kapsz egy szobát a vármegyeházán, ott nyugodtan pipázhatsz, írogathatsz kedvedre és más munkád nem lesz, mint hogy minden hónap elsején felvedd a fizetésedet.

Igy került Lauka Gusztáv Nagybecskerekre. Hivatalos ügyekkel tényleg nem nagyon bibelődött, ellenben annál termékenyebb volt irodalmi munkássága. De nemcsak írta a humoros dolgokat, hanem vele is sok tréfás dolog esett meg.

Bejött egyszer hozzá Abricsai Ferenc torontálszentmihályi jegyző és ezzel köszöntött be:

— Nagy baj van, Gusztai bátyám.

— No, mi a? — érdeklődött Lauka.

— Hát az, hogy Desseffy Sándor püspök járja a megyét és rármint az alispán, hogy a község határában én köszöntsem a püspököt. Azért jöttem, lennél szives számomra valami beszédet elszkábálni, majd én betanulom és aztán elmondom.

Lauka vállalkozott rá. Elmentek a Rózsavendéglőbe, ahol egy liter bor szopogatása mellett Lauka megírta a beszédet. Egy hét múlva volt Torontálszentmihályon a püspökvarás. Lauka is kiment, hogy meghallgassa, hogyan mondja el Abricsai a beszédet. Azonban Abricsai, aki különben kitűnő közigazgatási hivatalnok volt, nemcsak megírni nem tudott egy beszédet, de még elmondani sem. Nem volt szónok. Nagyon drukkolt tehát, amint a község határában ott várakozott a deputációval és Lauka Gusztival. A drukkolás Abricsairól ráragadt Lauka Gusztira is. Hogy isne, majd kislí, hogy a beszédet, amelybe ez a kelekólya nótárius belesül, ő csinálta és aztán majd az egész vármegye rajta mulat. Azért jött el, hogy az utolsó pillanatig együtt tanuljon Abricsaival, akinek minden tíz percben fel kellett előtte mondani a beszédet. Nem ment a dolog sehogy és Abricsai mindig megakadt.

— Folyton magam előtt látom a püspököt, — dadogta — és akkor egyszerre nem jutok tovább.

Hídeg verejték gyöngyözött a homlokán. Lauka Gusztinak nemkülönben.

Egyszerre csak egy vágató lovaslegény jött az országúton Torontáltorda felől.

— Jön már a püspök? — kiáltották feléje.

— Dehogy jön, — szolt az vissza — elmarad a fogadás. Megvadultak a lo-

vak, felborult a díszhintó, a püspöknek eltörtött a lába.

— Hála Istennek, — sóhajtottau Lauka Gusztáv és Abricsai Ferenc egyszerre, akik dehogy is annak örültek, hogy a püspököt baleset érte, hanem annak, hogy a beszéd miatt nem lesz baj.

Legendákat beszéltek Nagybecskerekben Lauka Gusztáv pénzszomjáról, noha sohasem volt pénze. Pedig volt rendes fizetése és szépirodalmi dolgaiért is tisztes honoráriumot kapott. Mikor meghalt, hagyatékában mindössze nyolcvan forintot találtak.

Dániel Ferenc központi főszolgabírónál a hivatali előszobájában egy alkalommal furcsa gépezetet látott. Pénzcsináló gép volt. Cigányok adták el Szerbeleméren sváboknak. A csendőrség elkobozta. Lauka érdeklődött a gép iránt és csillogott a szeme, amikor Dániel azt mondta neki, hogy azzal a masinával tíz forintos bankjegyeket lehet csinálni.

— Gyere el este, — mondta Dániel — akkor majd megmutatom neked a gépet működésben. Tudod nappal nem lehet, mert járnak-kelnek itt az emberek és ratjakaphatnak.

Délután Dániel preparálta a gépet, amennyiben — mint azt a csaló cigányok csinálták — előre beletett három vadonatúj tízforintosat. Amikor aztán este megjött Lauka, bezárta az ajtót, elfüggönyözte az ablakot és gyertyafény mellett bemutatta neki a gépet.

— Nézz ide, — mondta — itt van egy fehér papiros. Akkurátosan olyan nagy, mint egy tíz pengős. Itt fent beteszem a gépbe, aztán fordítok néhányat ezen a fogantyún és lent kiesik a kész tízforintos bankó.

Ugy is történt. A jó bankjegy alól kiesett. A kísérletet még kétszer megismételte.

— Te, Feri, — lihegett Lauka — add nekem ezt a gépet.

— Nem adhatom, mert hiszen kell a törvényszéki tárgyalásra a cigányok perében. De barátságából holnap este egy éjszakára kölcsön adom.

Lauba belement ebbe. Sőt belement abba is, hogy mindjárt elmennek a Bárányvendéglőbe, ahol a rendes asztaltársaságnak Lauka fizeti a vacsorát. Ott találták már a kompániát. Dellimanics alispán is ott volt. Vidáman vacsoráztak. Vacsora közben Dániel főszolgabíró módját ejtette, hogy bizalmasan valamit sugjon a Henrik főpincérnek. Azt mondotta neki, hogy Lauka pénzére fogja majd rá, hogy hamis. Vacsora végén — úgy éjfélkor — kiáltott Lauka: — Henrik, fizetni!

Henrik jött, összeszámolt mindent és kibökte:

Ünnepi bor 7 lei

Ünnepi bor 7 lei

A „Vinum“-pincék elismer prima minőségű asztali- és pectenyeborai, fajborok, borkülönlegességek és pálinkák az ünnepekre leszállított áron minden városrészben kaphatók

Kérjük az eredeti „VINUM“ töltésre ügyelni!

Eredeti „Viniggi“ Vermouth és Malaga

A KÖSZVÉNYES EMBER Tízparancsolata:

- 1 Addig egyél, amíg éhes vagy és ne tovább.
- 2 Ne feledkezz meg arról, hogy a májad kényes jószág, és minden rendkívüli igénybevétel kifárasztja, megakadályozza abban, hogy a hugasza többi mérgekkel együtt, amelyek könnyen tönkrefeszik szervezetedet.
- 3 Tudd meg, hogy veséidnek nehéz munkát kell végezniük ahhoz, hogy kiváltszák a sok mérget, melyet szervezeted jelentős mennyiségben gyárt és ezért ne terheld veséidet fölösleges munkával.
- 4 Zöldségfélék (saláta, gyümölcs) és különösen a gyümölcskura nagyon ajánlatos, mert alaposan megtisztítja a szervezetedet.
- 5 A husevés nem tilos, azonban fogyasszál lehetőleg könnyű húsaitakat és nem túl fiatalon.
- 6 Reggel és este végezzél légzőgyakorlatokat.
- 7 Ne mulasd el soha az alkalmat arra, hogy a szabadlevegőn tornagyakorlatokat, sétákat, kerékmászást, vadászatot, uszást, csónakázást, hegymászást, vagy bármilyen más sportot üzzél.
- 8 Mindaz, ami élénkíti a bőr működését, így például a bedörzsölés hozzásegíti a szervezetet ahhoz, hogy megszabaduljon azokról a mérgektől, amelyeket májad nem tud ki-mában eltávolítani.
- 9 Ne feledkezz meg arról, hogy gyermekeid is — mint jó magad — köszvényesek lesznek szabályaira.
- 10 Hogy egészségedet megőrizd, végezzél rendszeres Urodonal-kurákat, mert ezek megtisztítják véredet, kikapartítják veséidet és májadat, fertőtleníti epéidet és a vizeleti utakat és megakadályozzák a véretek telítődését.

Dr. J. C. GUIGNOT

Ha egy hármastüveget vásárol meg-takarítja 4 ktsüveg árának 23 százalékát.

Az URODONAL-t a Munkásbiztosító és Betegsegélyzőpénztár (Casa Centrală a Asigurarilor Sociale) orvosi-karo is rendelt.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

CHATELAIN-gyártmány Használja teljes bizalommal.

— Kilenc forint és hetvennyolc krajcár.

Lauka belenyult a zsebébe és odaadta az egyik vadonatúj tíz forintosat. A pincér forgatta a pénzt és rámondta:

— Kérem, ez hamis!

Lauka meghökken. Visszavette a pénzt és a másik tíz forintosat adta. A pincér azt is megvizsgálta és kijelentette:

— Kérem, ez is hamis!

Laukával forgott a világ. A harmadik tizest már nem is merte mutatni. Idegesen felállott és fogta a kalapját.

— Nyomban hozok jó pénzt, — mondta és elrohant.

Nemsokára visszatért és valóban hozott magával másik pénzt. Kifizette a számlát. Mikor aztán hazafelé tartott,

odasugta Dániel Ferencnek:

— Te, Feri, nehogy holnap este küldjed hozzám azt a gépet. Nem akarok miatta bajba jutni. Nesze, itt van három tízpengős is, amit csináltál veled. Égesd el.

Dehogy is égette el Dániel Ferenc hiszen mindhárom bankjegy valódi volt. Legközelebb aztán a tréfáért kiegészztelte Laukát. Az író ugyanis megcsodált nála egy remekül kiszivott tátkipipát.

— Milyen pompás dolog volna ebből füstöt eregetni, — mondta.

— Tetszik neked? Vidd el, nekem adom.

Lauka boldogan távozott a pipával.

Dániel harmadnap bement Dellimanics Lajos alispánhoz, aki aktázás közben vigan pipázott. A pipa azonban fenemód ismerősnek tetszett Dánielnek. Megnézte és mindjárt tisztában volt a dolog rendjével. Dellimanics pedig megjegyezte:

— Ugye szép pipa? Tegnap vetted Lauka Gusztitól harminc forintért.

FIZESSEN ELŐ

A DELI HIRLAPRA!

Sport

Kisorsolták a B-liga tavaszi mérkőzéseit

A nemzeti liga intézőbizottsága kisorsolta a B-liga tavaszi mérkőzéseit. A sorsolás azonban időpont megjelölése nélkül történt és a bizottság csak később fogja megállapítani, hogy a tavaszi bajnoki küzdelmei mikor kezdődnek. A nyugati csoport sorsolása a CAMT csapata a következő sorrendben játszik ellenfeleivel: CFR

Simeria ellen városunkban, a Vulturi ellen városban, az Unirea M. I. ellen Alba Julian, a Phönix ellen Baia Maren, a Staurinta ellen Timisoarán, a Soimii ellen Sibiuban, a Victoria ellen Timisoarán, a Mures ellen Timisoarán, a Crai Iovan ellen Craiovan, a Rovine Grivita ellen Timisoarán, az Olimpia ellen Timisoarán és a Jiul ellen Petroseni-ben.

A világbajnoki labdarugó torna

A nemzetközi labdarugó szövetségnek a bizottsága, amelynek feladata a világbajnoki labdarugó torna előkészítést tartott. Az elkészített terv szerint a selejtezőket már 1937 nyarán megkezdik, amelynek aránylag rövid idő alatt a döntő mérkőzéseket rendezik a franciaországban. A döntő meccs azonban csak 1938 június 14—17 között kezdődhet a világbajnoki torna

nára a nevezéseket az egyes országok szövetségeinek már 1937 február 15-ig be kell nyújtani.

A Victoria táncestélye

A helybeli Victoria sportegylet december 25-én, karácsony első napján este 9 órai kezdettel a III. kerületi Kiefer vendéglőben nagyszabású táncestélyt rendez, amelyre a sportközönséget ezuton is meghívják. Beléptidij személyenként husz lei.

Színház

magyar színtársulat gazdag karácsonyi műsora

Az utóbbi napok szépen látogatott előadásai, a frissen pergő darabok, az egy-két követő újdonságok újabb bizonyítást adnak, hogy becsületes magyar színmunka folyik az új társulat részéről, amelynek aránylag rövid idő alatt sikerült az előző Szendrei-rezsim sok bűntudatát feledtetni. A karácsonyi ünnepek gazdag és változatos műsora, a sok új darab, a sorozatos előadások, bő színi szórakozásról gondoskodnak a házi ünnep alatt. A Timisoara-Satumare magyar színtársulatnak igazgatósága és minden tagja őszinte szeretettel kíván a karácsonyi ünnepeket Timisoara közönségének, de egyben gondoskodott arról is, hogy a szeretet ünnepén olyan műsor kerüljön előadásra, amely támogatást, bármilyen programot nem minden színház tudhat össze. Csárdás, Csodahajó, Csodapolgány, Sok hűhó Emmyéért, Néma ünnep, Mindennek ára van, legújabb darabok, a legkényesebb igényeket is kielégítő előadásban kerülnek majd színre a karácsonyi délutánokon és esteiken.

Ma, csütörtökön délután öt órakor ismét meglesz a színház zsufoolóság megtelt színháza. A leghálásabb publikumnak köszönhetően ma a színészek, mert a világon nincs hálásabb színházközönség, mint a színház lelki gyermekei és a színészek színházai ilyenkor megtelnek örömmel, szeretetteljes melegséggel. Manca néni, a film a néni és a még szintén gyermek E d i t néni ajándékokat osztogat a színház nézőtérén és Aladár (Szabadkay

Miklós) bácsi meleg szívéből áradoznak majd a tréfák, mókák, hogy az apróközönség nagyon jól érezze magát ma délután a magyar színházban.

A magyar színház alábbi műsora mindenkinek tetszeni fog és mindenkit ki is fog elégeíteni.

Karácsonyi műsor:

Csütörtök délután 5 órakor: **Aladár nem szamár.** Nagy gyermekoperett. Olcsó árak.

Csütörtök este: Nincs előadás.

Péntek délután 3 órakor: **Néma levante.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Péntek este 6 órakor: **Csodahajó.** Operettpremier. Rendes helyárrakkal.

Péntek este 9 órakor: **Sok hűhó Emmyéért.** Operettpremier. Rendes helyárrakkal.

Szombat délután 3 órakor: **Csodapolgány.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Szombat délután 6 órakor: **Csárdás.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Szombaton este 9 órakor: **Csodahajó.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap délután 3 órakor: **Urilány.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: **Sok hűhó Emmyéért.** Újdonság. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **Csárdás.** Újdonság. Utoljára a szezonban. Rendes helyárrakkal.

Hétfő este 9 óra: **Mindennek ára van.** Premier.

Kérjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy jegyek megváltása iránt idejében gondoskodjék, mert az előadások pontosan kezdődnek és kilehetnek téve annak, hogy az előadásokat lekésik. Bérleők számozott helyeit csütörtök déli 12 óráig fentartják.

Télihabát- és ruhaszövetek

duvetinek, flanellek, barchendek, valamint az összes textilárak a téli időnyre dus választékban legjobban beszerezhetők

Baumwinkler textiláruházban
„A fehér galambhoz”
Timisoara II., Strada 3 August

Közgazdaság

A vasut jóval magasabb összegű kövezetvámot szed be, mint eddig a város

December 15. óta városunkban a kövezeti vámot többé nem a város, hanem a vasut szedi be, amely azután a várossal elszámol. A kereskedők panaszkodnak, hogy a vasut sokkal magasabb kövezetvámot szed be, mint azt a törvény megengedi. Némely tételnél a vasut által beszedett vám a megengedettnél ötször, sőt nyolcszor is magasabb. A tűzifa vagonjának kövezeti váma 30 lei volna, a vasut ellenben 150 leit szed be. 100 kilo után 2 lei helyett 8 leit, 100 kilo szén

után 75 bani helyett 5 leit szed be a vasut. Ilyen arányban emelte a vasut más árucikkek kövezeti vámját is. A cukor után, amely a törvény értelmében mentes a kövezetvámotól, a vasut 100 kilonként 5 leit szed. A kereskedők körében nagy az elégedetlenség és a Kereskedők Egyesülete erre való tekintettel elhatározta, hogy illetékes helyen eljár a vasut által felemelt kövezeti vámtételek leszállítása érdekében.

Meghosszabbították a bortermés bejelentési idejét. A monopól vezérigazgatósága közli, hogy a december 12-én kiadott 98.352 számú rendelet szerint a

folyó évi bortermés bejelentésére engedélyezett határidőt 1937 január 13-ig meghosszabbították.

Rádió

Péntek, december 25. Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor közvetítése. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sporthírek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Julea Vazul zenekara hangversenyének közvetítése. 20: Vidám est Tanase komikussal. 20.45: Felolvasás. 21: Nagy karácsonyi kabaré. 22: Hírek franciául és németül. **Budapest I. 9.30:** Hírek. 10—10.55: Református istentisztelet. **Prédikál: Ravasz László. 11—12.25:** Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főplébániatemplomból. A szentbeszédet P. Bangha Béla S. J. mondja. **12.30—13.25:** Evangélikus istentisztelet. **Prédikál: Varsányi Mátyás dr. 13.40:** Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.55: Hanglemez. 15.55: Az Operaház előadásának ismertetése és 16: az előadás közvetítése: Jancsi és Juliska és a Babatündér. 18.35: Tersánszky J. Jenő előadása. 19: Cigányzene. 20: Szabó Zoltán előadása. 20.30: A rádió szalónzenekar. 21.10: Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Cigánygyerek zenekar. 24.05: Jazz. 1.05: Hírek. **Budapest II. 16:** Hanglemez. 17.25: Felolvasás. 18: Szalónzenekar játéka. 19.05: Elbeszélés. 20.45: Előadás. 21.15: A rádió szalónzenekara. **Bécs. 18.45:** Katonazene. 20.10: Ének. 20.45: Lehár: Vig özvegy operett előadása. 23.25: Táncczene. **Belgrád. 19.30:** Hegedűjáték. 21.20: Lehár: Paganini operett előadása, utána táncczene. **Berlin. 21:** Szórakoztatózene. 23.05: Táncczene. **Deutschlandsender. 19:** Hangszernyes játéka. 21: A rádiózenekar. 23.05: Szórakoztatózene. 1: Táncczene. **Lipsee. 21:** Szimfonikus hangverseny. 23.45: Táncczene. **Milánó. 18.15:** A rádiózenekar. 22.15: Zenekari hangverseny. 22.45: Szimfonia. **München. 20:** Lemezek. 23: Szórakoztatózene. **Prága. 23.20:** Lemezek. 23.35: Szalónzenekar.

Szombat, december 26. Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor közvetítése. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sporthírek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek közvetítése. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18.15: Katonazene. 19.10: Különböző hangszerek bemutatkozása. 20.15: Alexandru P. román dalokat énekel. 20.40: Vidám-est. Stroe és Vasilache közreműködésével. 21.10: Táncczene. 22.40: Táncczene. 24: Vendéglői zene. **Budapest I. 10.40:** Hírek. 11—12.20: Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébániatemplomból. A szentbeszédet Közi-Horváth József dr. az Actio Catholica országos titkára mondja. 12.15—13.15: Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Krajnyák Gábor dr. mondja. 13.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 15: Cigányzene. 16: Vályi Nagy Géza versei. 16.25: Hanglemez. 17.35: W. Petrolay Margit meséje. 18: Jazz. 19.05: Joó Tibor dr. előadása. 19.35: Márk Irén zongorázik. 20.20: Rózsahegy Kálmán előadástje. 21.10: A bécsi rádióállomás műsorának közvetítése. 22.45: Hírek. 23: Budapesti Hangverseny Zenekar. 24.30: Szalónötös. 1.05: Hírek. **Budapest II. 13.35:** Hanglemez. 19.05: Hanglemez. 19.35: Mezőgazdasági félóra. 20.10: Előadás. 21.40: Elbeszélés. 22.10: Pertis Jenő és cigányzenekara muzsikál. **Bécs. 18.55:** Hegedűjáték. 21.10: Rádiógyveg. 22.55: Zenés vigjáték. 23.25: Jazz. **Belgrád. 20.50:** A rádiózenekar. 21.30: Népdalok. 22.25: Operarészlet. 23.30: A rádiózenekar hangversenye. 24.10: Táncczene. **Berlin. 19:** Vidám-est zenével. 22: Szórakoztatózene. 20.30: Operett. 23.30: A rádiózenekar. 1: Táncczene. **Deutschlandsender. 19:** Zenekar. 21: Könnnyűzene. 23.30: Vonósnyegyes. 23.55: Táncczene. **Köln. 21:** Szórakoztatózene. 21.55: Opera.

FIVOLI bemutatja karácsonyra

KARL MILÖCKER ÖRÜKSZÉP OPERETTJÉT:

A koldusdiák

Főszerepekben: RÖKK MARIKA, JOE HEESTERS,
IDA WÜST, FRITZ KAMPERS.
Rendező: GEORG JACOBI.

Hő- és sárcipők

Bulevardul Carol 1. sz.

60-80-100-120-160 lei árban, valamint ezeknek szakszerű, legolcsóbbja vitás át vállalja

ARENA Gumiipar
Traian-hiddal szemben

Igy történt...

Aszady János történelmi riportsozozata

(Copyright by Ed. PEN
and Déli Hírlap 1936/37.)

14

A „LÁTHATATLAN FRONTOK” KÜZDŐTERE

A régi, jó békeidőkben, amikor az országhatáron úgy sétált át a boldog utazó, mintha egyik utcából menne a másikba, nem ismerték azt a szigorított utlevél- és vízumrendszert, valamint mindentfelforgató vámvizsgálatot, mellyel a mai „békeidőben” veszik el az emberek kedvét az utazástól.

A háború azonban egyszeribe végét szakította ennek a nyugodt állapotnak és még a semlegesnek maradt országok is megszorították a határátlépés lehetőségét. A hadviselő országokban átköltözéshez, sőt egyes helyeken elutazáshoz is a helybeli hadvezetőség előzetes engedélye vált szükségessé, ami mellé még az utazás célját és szükségességét is bizonyítani kellett.

A kémek azonban hamis papirokkal utaztak. De még így is ki voltak téve annak a lehetőségnek, hogy a svájci oldalon levő ellenséges határon hetekre feltartóztatják őket, mert a kis hegyes ország, amely egyedüli kápos maradt a hadviselő államok között, szinte nyüzsgött az ügynököktől.

A határokon való feltartóztatás tulajdonképpen cselofogás volt az ellenséges hatóságok részéről, mert ezáltal a kémek hírszolgálatára késedelmet szenvedett, már pedig az ellenséges hadmozdulatok vagy egyéb hasonló természetű híradásokat csak úgy tudták használni a megbízó országok, ha azokat legrovidebb időn belül megkapták.

Ezzel szemben, ha az utazó át is haladhatott végre a svájci vámhatáron, a hadban álló állam területén valóságos tortúrának vetették alá. Vesztegzár alá került, megvizsgálták a ruháját, csomagjait, szétbontották egész ruházatát, cipőjét. Az egyik angol kémeket egyszerűen úgy fedezték fel, hogy észrevették,

ingén egy híres londoni nagyruház cégjelzése áll.

Ha a világháborúban használt összes kémtrükköket fel akarnám sorolni, vastag könyvre való telne belőlük. Itt csak a legeredetibbekre és legérdekesebbekre fogok szorítkozni.

Az egyik német kém szemüveget viselt. Az üvegekre átlátszó mika darabkát ragasztott, amelyre azután vegytintával írta jegyzeteit. Jó párszor lépte át a svájci határt anélkül, hogy gyanuba vehették volna.

Egy másik, külsőre feltűnő eleganciával öltözködő német, különösképp pirosra festette a körmeit. A festékreteget alatt mikroszkópi méretekre lekicsinyített felvételek voltak.

Egy napon az egyik Svájcban elhelyezett francia ellenkém jelenti Párisba, hogy Lausanne-on keresztül rendszeresen értesítik a németeket az ántánt hadmozdulatairól.

Hetekig tartó hiábavaló keresés után felfedezik, hogy egy párisi idősebb hölgy állandó tojásszállítmányokat kap Svájcba. A tisztos hölgyet különben senki sem meri vádolni, mert fronton küzdő fiainak, valamint számos keresztfiának állandóan csomagokat küldött. Természetesen a hálás katonák szívesen feleltek a különben naiv módon és természetes hangon feltett kérdésekre is.

Egy napon, mikor már minden keresés hiábavalónak bizonyult, a francia ellenkémek lefogtak egy ilyen tojásszállítmányt, bevitték az egyik hadlaboratóriumba, ahol mindenféle anyagokkal kezelték őket. A hatás meglepetésszerű. A tojások héján lassan apróbetűs írás tűnik elő. Érdekes dolgokat olvastak ezekben a sorokban. Például:

— Mi történik a buc-i repülőtéren? Vagy: A chalons-i garnizonban ezidőszent hány ezred táboroz?

Ujabb nyomozás annak megállapítására, vajjon milyen furfangos módon továbbítja beszerzett adatait a tisztosnek látszó, de minden hájjal megkent matrózra? Erre is rájöttek. A fodrásza volt a „levelesláda”. Ennek „véletlenül” otfelejtett sütővasára karcolta rá nagyítóüveg és finom tű segítségével mondanivalóit. Azután az egészet befedte faggyú és vazelin keverékével, mintha az idő nedvessége ellen védené.

A hadviselő országok cenzurahivatalaiban töltés felszerelési laboratóriumok működtek és külön szakemberek állottak rendelkezésre az esetleges titkos íráskor megfejtésére. A kémek, ellenkémek, talákonyság és technika eme harcában szinte napról-napra változtak a trükkök és amilyen mértékben tökéletesedett a laboratóriumok felkészültsége, annál furdosabb fogásokat találtak a kémek. Amíg a chiffve írott levelek jórésze keresztül tudott siklani a cenzurán anélkül, hogy az írás titkára rájöttek volna addig a vegytinták összetételére rendszerint hamarosan rájöttek.

A legprimitívabb, írásra használt anyagok voltak a nyálka és a citromlé. Ezeket legegyszerűbben valamelyikével vagy jódtinktúrával kezeléssel tették láthatóvá.

A nagy háború tartama alatt főleg a különböző vegytinták és azok ellenszereinek feltalálása maradt a harc az ellenfelek között. Ha az ántánt kétszolgálatra valamilyen újfajta titkosírásra jött rá, egészen biztos volt az, hogy a központi nap alatt megtalálták az „ellenszerét”, azaz olyan anyagot, amely pillanatok alatt napvilágra hozta az vegytintával írott betűket.

Ennek dacára egyes, különösen jól kiesztelt anyagok hosszabb ideig is álltak a kémikusok ostroma. Így pl. egy Frankfurtban székelő francia kém 78-jelentést tudott átjuttatni megbízóihoz, míg a német cenzura rajtakapta. A „78”-as számot az bizonyítja, hogy az első felfedezett jelentés ezt a számot viselte.

Doktor Rosen volt ez a kém, akit nyugalmazott államtanácsosi minőségében senki sem mert gyanúsítani és talán ennek a körülménynek, valamint annak köszönhető a hosszú időre bekövetkező leleplezés, hogy dr. Rosen saját találmányu vegytintájával frankfurti újságokra írta üzeneteit, melyeket egy Svájcban élő barátjának küldött. Letartóztatása magával rántotta egy, a nyugati fronton küzdő tiszt, valamint egy postaalkalmazott elfogatását is, akik vele együtt kivégeztek.

(Folyt. köv.)

Apróhirdetések

Jegyezze meg

Ha tudni akarja mit hogy az új esztendő, keressen fel személyesen vagy küldje be születési adatait. Mellékeljen 30 lelt bélyegben és felbélyegzett válasz borítékot. Madán Zina, IV., Str. I. C. Bratianu 15. Tivoli-mozi oldalon. (495C)

Házasság

Ismeretség

hiányában ezton szeretnék rátalálni olyan férfit, akire nemcsak magamat, hanem nyolcszáz ezer lei vagyonomat is rábízhatnám. Házasnevelésű, kifogástalan, huszonéves keresztény leány vagyok. Aki nem csak hozományt, hanem jóra való feleséget is keres, részletesen írjon a kiadóba „Hóvirág” jellegére. (1101)

Gyermekszertető

nőt találunk modern világunkban? Nyitnának feleségül, hogy árván maradt kisgyermekemnek gondviselő anyja lehessen. Nagyon szép vidéken, kitünően jövedelmező földterülettel, saját vagyonom és berendezett otthonom van. Harmincnéves, keresztény férfi vagyok. Ismételt hangsúlyozom: csak gyermekszertető hölgy válasszon „Nehezen várjuk...” jellegére a kiadóhivatalba. (1101)

Alkalmazás

Patikai takarítónő

kerestetik a Meiszner gyógyszerárba. II., Piata Petru Maior. (4950)

Gyakorlott mindenek szakácsnő

keresek jó fizetéssel, ki jól főz, szorgalmas és tartós állást keres megbecsüléssel. Friedrich Aladárné, Str. E. Gojdu (Ormos) 16. Jelentkezés hétfőtől délelőtt 10, délután 4 óráig. (4954)

Retusórnő

azonnal felvétetik. Foto Leonardo. Bulev. Carol 16. (4953)

Vadás

Bérbeadó

Bulev. Reg. Ferdinand 4 számú Färber-házban, irodának, fényképészeti vagy egyéb műteremnek vagy szalónnak alkalmas földszinti udvari helyiség. Közlebbit ugyanott Kun Ferenc dr. ügyvédi irodájában. Telefon 12-31. (4943)

Nagyobb lakás

(3-4) szoba, május 1-re kiadó. Felmondhatóság végett választ február 1 előtt kérc. „Püspök-Kuti” jellegére. (4904)

1-szobás

kerti fürdő-szobás garzonlakás, azonnal kiadó. III., Str. Treboniu Laurean 3. (4830)

Családi ház,

3 modern szoba, összes mellékkeliségekkel, nagy kerttel, csendes fekvésű, III., Str. Corbului 18, azonnalra kiadó. Érdeklődni: Róth Izsákterekedés, IV., Piata Dragalina. (4948)

Uj modern

családi ház a III. kerületben, Str. Caras 9, két szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha és mellékkeliségek, közel a villamos megállóhoz, azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Bulevardul Filipescu 7 szám. Cseri István úrnál. (4936)

Modern lakás

uj házbán, 2 nagy utcai és kisebb udvari szobával, emalfürdő berendezés, konyha és éléskamra kiadó. Érdeklődni III., Piata Crucii 2. (4954)

Adás-vétel

Ünnepekre

kitünő aradhegyaljai fehér és vörös borok már 10 leitől felfelé kaphatók a termelőnél, III., Doja-utca 14. (4946)

Gépnöves és kormozóntést

legmagasabb napi áron veszünk. Fratii Friedrich. Telefon 950. (4951)

Akar-e örömet szerezni?

Akkor vegyen maradandó értékű ajándéko Alkalmi vételekből brilliáns ékszerek, arany, ezüstök, perzsaszőnyegek, műtárgyak, fotó cikkek, porcellánok, kristályok és számtalan tárgyaiból szívesen juttatok k. vevőimnek karácsonyi ajándékot igen olcsón.

STERNBERG

Mercy-ut'

(842)

Kitünő zongora,

hegedű, ampir szalóngamitura, szőnye 2.60-3.60 méretű, szekrények, falóra, szobanövények, nagy kalitka, eladók. II., Piata Coronini 1. II. em. 7 a. (4909)

Eladó

egy szalóngamitura, asztal, 2 szék, 2 fotó és egy kanapé, olcsón. Cim a kiadóban. (4952)

SIEBOLD-BUTOR

szép, jó és olcsó.
Allandó kiállítás!
Timisoara I., Piata Unirii

HIRDESSZEN

A DÉLI HÍRLAPBAN

Argay György evangélikus főesperes

A nagy összefogás

A kereszténység mai szent ünnepének sorsdöntő jelentősége a világ számára az volt, hogy benne az ég összefogott a földdel s Isten szövetséget kötött az emberrel. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ebből a nagy összefogásból született meg minden, amit a történelem örökkévaló értéként fémjelzett. Korszakalkotó felfedezések, gyökereikig ható társadalmi átalakulások, hatalmas alkotások, minden, ami az emberiség felfelé ivelő pályáján mint messzelátású kilométerkö áll és az évszázadok végtelenbevesző útján az előretörést jelzi. Ertem alatta nemcsak a tudomány és művészet teremtő erejének a végtelenségig való fokozását s az emberi kultúrának soha nem sejtett magasságokba való felszárnyalását. Ennél sokkal többre gondolok. Ertem alatta az ember elrejtett belső világának: a szívnek és léleknek a finomveretű, nemes kulturáját, amelynek minden erőfeszítése csak egy cél felé tört, hogy ezen a földön ne legyenek szenvedő, átfalcal megvert, boldogtalan emberek, hanem e siralom völgye változzék Isten boldog mennyei országává.

Mert kulturák születtek régen is s az ember eget ostromló ereje csodálatos alkotásokat teremtett, de a szenvedő ember szeméből kihulló könnynek s a fájó szívből felszakadt sóhajnak nem akadt gazdája, aki az tömlőbe szedte és megszámlálta volna. Az emberi lelkek álmotak akkor is gyönyörű álmokat, de az utánok való vágyódás nem lett senki ajkán forró imádsággá: „Jöjjön el a Te országod!” Mindent lehet teremteni a földön: hatalmas birodalmakat, virágzó kulturákat, óriási gyártelepeket, csodálatos felfedezéseket és boszorkányos laboratoriu-mokat, csak éppen könyörülő, más nyomorúságán meginduló, irgalmas emberi szívet nem. Ez csak az Isten és ember összefogásából született meg — életre hívta mindazt, amire ma megnyugvással néz, jóvendőket kutató szemünk: a könyörülő szeretet emberi életet mentő, ezerváltozatú intézményeit. Mi az előretörés mértéköveinek egyedül ezeket tekintjük. Ezek mutatják a fölfelé való ivelés magasságát és minden világlomlások között is biztosan megmaradó értékeiket.

Az csak természetes, hogy ebből az összefogásból kellett megszületnie minden jó-nak és minden áldásnak, ami erre a világra eddig áradott és a benne való életet felejt-hetetlenül széppé tette. Hiszen már abból is mekkora dolgok születnek, ha emberek fog-nak össze egymással! Temetővé tehetik a világot! És mennyi fényt, ragyogó nap-sugarat tud már néhány jóindulatu ember is a világra varázsolni, ha összefog egymással! Hát még mennyi áldás kell abból származ-zék a földre, amikor az, ki maga a Szeretet és Jóság, a maga világokat teremtő erejét teszi az ember jó szándéka mellé, amikor Isten és ember egyet akar: menteni és meg-tartani! Minden romlást, amit a kairai düh erre a világra hozott és minden vérző sebet, amit a testiünkön ütött, Isten és az ember szoros összefogása gyógyította meg.

Milyen vakság, vagy mekkora rosszakar-at kell ahhoz, hogy valaki ezt az életet je-lentő összefogást átoknak mondja és rom-lásnak lássa. Kik tett az szerencsétlenné, hogy Istennek alárendelte magát és az ő akarata szerint élt? Kik tett az boldogtalan-ná, hogy Istenben hitt? Kinek ártott az, hogy a rosszat gyűlölte és a jót szerette? Kinek vált hátrányára, hogy a templomba járt és ki vallotta kárát, hogy imádkozott? És mikor volt az ember igazán boldog: amikor Istennel járt, vagy amikor nélküle élt? Kinek volt könnyebb keresztje: aki imá-dkozva vitte, vagy aki átkozódott alatta? Ki jutott el boldogabb végre: aki egész éle-tén át az örök bíró elébe készült, vagy aki mint független, szabad ember csak magá-nak élt? Kik hozták az átkot erre a világra:

alík Istent szerették és félték mindenek fe-llett vagy a hitetlenek? Kik ontották a köny-nyeket és a vért: akik hittek egy örök ítélő-bíró létében, vagy akik magukat látták és tudták a legfőbb urnak? Kik voltak a más-sok elnyomói és saját testvéreik kegyetlen hóhérai: az istenfélők-e, vagy az istente-lenek? Kik tettek több jót az emberiség-vel: akik a maguk, vagy pedig akik Isten alá-zatos szolgálói voltak? És vajon kik a biz-tos pillérei az államnak és a társadalom-nak: a hitetlen, vagy a hívő, istenfélő, imádkozó családok? Pénzedet, értekeidet, vagyonodat, melyekre biznád inkább? És ami mint nyomorúság, szenvedés, igazság-talanság és átok rajtunk fekszik, mi hozta ránk: a vallás, vagy a vallástalanság? A templom az oka, hogy szegény nyomorult, kizsákmányolt emberek vannak a világon? És talán boldog Édennek lesz megint a föld, ha eltűntetik őket és elhallgattatják az imádságokat?

Milyen botor, gyerekes kérdések ezek és mégis milliók esküsznek rájuk s hisznek bennük babonás hittel. Mikor kétezer év előtt egy csendes téli éjszakán az ég ösz-szefogott a földdel, azért történt, hogy a földön békeség legyen és az emberekhez jóakarát. És amikor Isten szövetséget az

emberrel, nem azért tette, hogy romlásba és boldogtalanságba vigye, hanem hogy a porból felemelje az ő atyai szíve tiszta ma-gasságáig. Nélküle is megtette volna, amit tenni akart. A mindenség korlátlan Urának igazán nem volt szüksége a porszemek energiájára, hogy örök terveit megvalósít-hassa. És ha lenyult érte, érte tette, hogy arasznyi létét hozzákapcsolja a maga örök létehez és ami itt csak elomló köd és tova-tűnő pára volt, egyszer mint szikrázó gyé-mántszen ragyogjon fel az örökkévalóság kárpitján.

Két ezer év előtt az Isten összefogott az emberrel és azóta ketten együtt építgetik e világ örök rendjét és forrón vágyott boldogságát. Ezért nem tud az ember örökmeg-maradót, áldáshozót és nagyot csak Isten-nel együtt alkotni és minden, amit a maga erejében bízva épített, csakán maradt, szétporló lábeli torony lesz! Szerencsétlen-ség ez? Nem, — áldás! Lázadunk kell érte Isten ellen? Nem, — rá kell borulni felénk kinyújtott kezére! Átkozni kell őt érte? Nem, — sőt inkább hálákat adni ne-ki, „ki úgy szerette a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete le-gyen”!

Oexel-Rónay Mihály be.

HŐSÖK és HŐSÖK

Amiket világnézeteknek neveztek el, azok irányzatok. Akár minek mondják is, azonban őket, világnézet csak kettő van: az Alkotás meg a Rombolás szellemé. Mig a világ áll, örök marad mindakettő.

Az Alkotást a Rombolás szelleme so-hasem képes megdönteni, bármily alak-ban, bármily néven, bármily eszközökkel próbálkozik. Ronthat bár, de az Alkotás szelleme örökösén újra épít, mindig sze-bbet, mindig jobbat, fokozottan maradandóbbat. Mert így kívánja a Rendeltetés. Ebben rejlik az emberi lét. Ezért küzd az emberiség és ebben bizik. Ezért vannak az Alkotásnak szolgálói és munkásai, akik szellemében, érdekében, védelmében él-nek-halnak. Rendületlenül működnek és kitartanak. Ha kell nélkülöznek, szüiks-geskednek, szenvednek és elpusztulnak. Vagy győznek, vagy összetörnek, de meg-tántorodni, meghajolni, gyáva mó-don meghunyászkodva behódolni nem képesek azok soha. Mert szent előttük az élő Eszme.

Az Eszméért dolgozni kell és ez a munka hivatottság. Mindkét nemé. Csa-ládokban, társadalomban, jobban-rossz-ban, békében és háboruban. Akárhova, akármilyen viszonyok közé vessen a sors. Ragyogjon bár a szerenese napja, üldözzön akár a balszerencse. Minden időközön, felemelkedésen, duslakodáson, megpróbáltatáson, alázatátlan keresztül emelt szívvel, erős lélekkel, tiszta ke-déllyel, kin-nyomor- és halálmegvetéssel a győzelemig, avagy a testi megszű-

nésig. Csak a lélek maradjon érintetlen! Csak a hivatás teljesedjen!

A hivatásteljesítésnek tüdőklő pél-dái ragyognak negyedszázad óta viha-ros korunk fegyveres és gazdasági há-borui történetének diszlapjain. Azok-nak a tetteiben, akik dicsőséges életük-ben és elmúlásukban az Eszme szolgálá-tában, védelmében türttek és haltak. Akik közülük hivatásukat akadályok nélkül teljesítették — tiszteletet érde-melnek. Akik hivatásukban önmaguk feláldozásával snylódtek — hőssen-vedettek. A hivatásukban akár fegyver-től, akár szenvedéseik sulya alatt elmu-lottak — hősi halottak. Akik mindeme hősöket megtisztelik, azok ezáltal ön-ra-gukat is megtisztelik.

Az Eszméért háborukban magukat kitüntettek, megrokkantakat, fegy-ver által elesetteket tisztelik testvéreik az Eszmében. Hátra van az Eszméért szenvedőknek és a szenvedések sulya alatt elhunytaknak megtisztelése, tes-tvéri hálával övezése. Járjon tehát ki az elhunyt hőssenvedőknek ugyanugy a kitüntetés, mint a fegyveres harcok hő-seinek kijár. A szenvedések ösmeretlen mártírjainak pedig állítsunk emléket az Ösmeretlen Katona emléke mellé. Mert mindazok a mártírok is a becsület me-zéjén hullottak el.

Karácsony az Eszme elhivatottjainak különleges emléknappja. Mivel Kará-csonykor öltöttek testet — az Ige, az Eszme.

Epilepsziában szenvedők!

A világhírű amerikai „Donhide” a bécsi Wagner-Jauregg-klinika véleménye szerint, az epilepszia összes olyan eseteiben is hasz-nált, hol minden más kezelés eredménytelen maradt.

Postán 200.— leí utánvétellel megrendel-hető: Császár-gyógyszertár, Bucuresti, Ca-lea Victoriei 124.

Taktika

(Szerkesztői üzenet a boldogtalan ifjunak)

Fájdalmas hangu levelét, amelyben arról panaszkodik, hogy nincs szerencséje a nő-knél, megkaptam és mint tapasztalt, katoná-viselt ember a férfiúi szolidaritás alapján örömmel sietek segítségére. Bizonyára cso-dálkozik azon, hogy miért hangsúlyozom a hadviselt jelleget. Pedig minden ezen mulik. Mert a katona tudja, hogy kell az ellenség ellenállását letörni és hadállásait meghódi-tani. Tudom, most bizonyára arra gondol, hogy maga kedves barátom nem ellensége a nőknek, sőt... Azonban gondoljon a nőkre, akiket nem tudott meghódítani. Tehát erre szolgál a taktika.

Az őrmesterem alaposan kioktatott arra, hogyan kell a csatározást bevezetni és mi-lyen sorrendben kell alkalmazni a hatásos fegyvereket. A modern háboru harciessz-közei kitűnően alkalmazhatók a nők meghódi-tására is. Figyeljen csak ide. Elsősorban is tudnia kell, ki az ellenség, azaz a nő. A hírszerzésre kiküldi a járőröket, vagyis a bará-tait, hogy puhatolódzanak és tapogatózda-nak. Erre a feladatra azonban óvatos embe-reket válasszon ki, mert külbőben megőr-ténhetik, hogy barátai szó szerint értelme-zik a missziót és érintkezésbe kerülnek az ellenséggel, vagyis a mi esetünkben a nővel. Ekkor rendszerint rövid, de hangos ösz-se-tűzés támad. Ezt szaknyelven előőrsi csatá-rozásnak nevezik.

A kapott hírek alapján azután megkezdi a támadást. Következik a tüzéségi elők-észítés. Gránátalmákkal disztit izléses gyű-mölcskosarak, vérpíros rózsacsokrok alkal-masak a hadállás gyöngítésére. A gyalog-sági támadásra azonban nem kell feltétlenül gyalog menni, mert a kölesönként magán-antó hatásosabb. A hatást még fokozhatja, ha a tank példáját követi, azonban a tank hernyótalpa helyett hernyóselyemből ké-szült holmival lepje meg.

Látja majdnem elfelejtettem. A támadás legyen meglepő és váratlan. Ne engedje meg a nőnek, hogy gondolkodjék, mert az csak bajt okoz. Beláthat terveibe és elsáncolhat-a magát. Intézzon pergőtűzet ellene. Ter-mészetesen sokszor makacs ellentállással találkozik, mert a nőnek jobban pereg, de ne hátráljon. Vonulasson fel lángszórókat és főzze puhára. Vegye igénybe a harci gázt és valódi párisi illatszerekkel kábítsa el. Könnyfakasztó kedvességeivel bénítsa meg ellentől erejét.

Gondoljon a repülőgépre. Színes szavak szárnyain repítse vágyai országába és az ígért földjére. Azután a lovasság példájára üldözze szerelmével, ejtse foglyul a szívét. Ha pedig ezt a taktikát alkalmazza sem sa-kerül megadásra készíteni, akkor vegya igénybe az utolsó eszközt és a buvárhájó módjára süljedjen el szegényében.

(kafer)

Csendben s tiszta szándékkal véghez vitt jótétemények holtak, melyek a sirban élnek, virágok, melyek a zivatart kiállják, esőha-gok, mik soha le nem tűnnek.

TALMUD

Az alázatosság alapja minden erénynek, é nélkül, bármi épül, romba dől.

SEZENT AGOSTON

Isten nem parancsolta, hanem megenged-te, hogy neki áldozatot hozjunk.

TALMUD

Moravetzől
táncalbumot
új dalslágeret
karácsonyi albumot
legújabb operettet
Karácsonyra

Kosztolánszky István

MEGÉRTÉS

Az örvény szélén haladó emberiség fülébe egy szót kiáltottak: a Megértést, mely hatalmas hangjával arra volt hivatva, hogy az egész világot reményre ébressze, amely — mint a haldoklóba a szalmaszál, hitet, kitartást szuggeráljon a lelkekbe.

Ez a szó az emberiség ajakát már régen cserepessé perzselte, annyira forró, izzó volt a vágy, mely azt számtalanszor kimondotta, de — süket fülekre talált. S most azok kiáltják világá, akik arról eddig hallani se akartak, de akik végre belátták, hogy megértés nélkül nincsen élet. Öszinte-e, nem-e ez a felkiáltás, ma még bizonytalan. Bizonyos csak az, hogy e szónak az életben való lelkiismeretes alkalmazása nélkül emberi életet el se lehet képzelni. Az életben való eredményes alkalmazásra pedig olyan előfeltételt kíván meg, mely a jognak, az igazságnak, az erkölcsnek a materiális érdekekkel való érintkezése alkalmával: az anyagilag érdekeltek legmesszebbmenő engedékenységen alapul. Mert nyilvánvaló, hogy a mai történelmi események rugóját az anyagi érdekek jelenségeinek körében kell keresnünk. S hogy ez így van, eléggé igazolják a megbeszélések, tárgyalások és konferenciák áradatának eredménytelenségei.

Az aranyra, a vagyona mindig éhes Moloch az irigység és kapzsiság páncélját öltve magára, megrendítő egykedvűséggel sujtott le azokra, kik éppen csak abban vétkeztek, hogy embernek nevezik őket. Az irigység és a kapzsiság pedig nem pihen, tetteit nem mérlegeli, csak azoknak eredményét, hogy t. l. mennyi gyűlt már egybe. S most, midőn győzelmét élvezhetné, mely döbbenettel kell megállapítania, hogy tulajdonképpen ő is áldozat: a megnemertés és lelkiismeretlenségnek áldozata.

Ő, mélyesen értelmű a szó: megértés. És egész embernek kell lennie annak, aki utjára lép. Mert utja a jog, az igazság, az erkölcs, százados tradíciók tiszteltbentartása s az emberiség boldogulásának lehetőségei közt vezet tava, hol Székla és Karibdisz: a pénzvágy és kapzsiság örökös elnyeléssel fenyegeti azokat, kik lelkiismeretük szavára hallgatva, az emberiség javára készek lemondani mindarról, melynek bírása súlyos vádként nehezedik lelkületeikre.

És vannak. Ezeknek az egész embereknek a hangja már ércesen száll tava. De hogy milyen mértékben és hol talál visszhangra, az ma még kétséges, jóllehet a megértés szükségességét hangoztatja az egész emberiség. Mert a megértés mindenekelőtt az anyagilag érdekeltek legmesszebbmenő engedékenységet kívánja meg. Már pedig jól tudjuk, hogy a világháború befejezése után mindenik hatalom megkárosítottának mondja magát. Nemesak a legyőzöttek, hanem a győztesek is. Ilyen körülmények közt pedig olyan egyezkedési alapot létesíteni, melynél fogva Európa hadviselt államai nyugodtan s reménykedve ülhetnének a zöld asztalhoz, a legfőbb teendők közé tartozik, de egyszerűsége mind a legnehezebb próbálkozások egyike is.

Hangzatos kijelentésekben, utmegjelölésekben eddig sem szenvedtünk hiányt, de amikor azoknak tettekkel való alkalmazásáról volt szó, olyan káros keletkezett, hogy mindegyik fél sietve vonta be vitorláit. Hiányzott ugyanis az őszinteség ereje, mely magához tudta volna ölelni a tárgyalni és egyezkedni óhajtó feleket.

A megértéshez elsősorban őszinteség kell. Komoly, férfias őszinteség ahhoz, hogy tettünkkel minden körülmények között a jog és az igazság szelleme hasson reánk; melyekből kiérzik a tiszta, becsületes, lelkiismeretes és nem köntörfalazó igyekezet arra, hogy minden szava, minden igyekezete mindannyiunk érdekében történjen.

S ha tekintetbe vesszük, hogy minden

hadviselő állam megkárosítottának érzi magát, ezek mindegyikének tudatára kell ébredni annak, hogy hangzatos frázisokkal, szövegekkel a betegséget meggyógyítani nem lehet s hogy meg kell valamit kockáztatni, aminek lényege csak a becsületes és minden mellékérdéktől eltelt, közös megújodásra való törekvés lehet.

Annyi éve már, hogy egyezkedünk, tárgyalunk, konferenciázunk... és az eredmény? ... Még kuszáltabb helyzetek. S mi az oka ennek? Az őszinteség hiánya. Mert ha valaki csak azért dob egy jelszót a tömegbe, hogy annak hatását aztán országról országra figyelje, puhatolja, hogy kiket is tudott megteveszteni s hogy kikkel lehet társulni, hogy kettőzött erővel aztán annál hathatósabban lehessen a gyöngébbek ellen eljárni: kegyetlenséget követ el nemcsak mások, hanem magamagával szemben is. Mert ami a háboruban bevált: megtevesztéssel ma már nem érünk célt, sőt örökös pokollá tesszük mindannyiunk életét. Ebből pedig, azt hiszem, mindannyian eléggé kivettük a részünket.

Az emberiség célja nem lehet az, hogy vég nélküli szenvedésekre rendezze be életét, hanem az, hogy szenvedéseit minden tőle telhető tudásával, igyekezetével mielőbb a lehető legjobbra változtassa át. S mindez csak attól függ, hogy van-e benne annyi jóakarát, annyi őszinteség, hogy már a kezdet legelején tűnjék ki az, hogy őt az érdek vezette csak, midőn a megértést talán a leg-

hangosabban sürgette.

Megdöbbenően szomorú jellemvonása az embernek, hogy inkább küzdve nyomorog, de minden erejével azon van, hogy társának boldogulását megakadályozza. Pedig mi volna könnyebb és célszerűbb, mint az, hogy annak segítkezést nyújtva, mindkettőjük helyzetén javítsanak? De ez már valamivel több emberiséget, bizonyosfokú lelkiéletet élt embert kíván meg. Emberiség, rokon-érzés, jóindulat, lelkiélet? De messze vannak ezek a mai kor emberétől! Csak az Ennek minél előbbre való toléása okoz neki némi gondot; a többi? Csak utjában áll.

Bizony, egész embernek kell lennie, aki a megértés utjára lép. Fegyvere, segítőeszköze a jó lelkiismeret, a megingathatlan elhatározás a bajon segíteni, az önérdeket kikapcsolni programjából s csak arra vigyázni, hogy az a többiekével egyforma elbánásban részesüljön; az őszinteség, a jog és igazság szem előtt való tartása, a jóindulat s a részvétel, ezeket kell utjára magával vinnie, különben esőgöcsipkás bohóccá törpül s milliók átka fogja kísérni kegyetlen játékát; azon milliók, kik a világégesben csak azért szenvedtek és annak befejezése után csak azért lettek élőhalott emberroncsok, mert önhibájukon kívül embernek születtek; kiknek minden hibája, vétké, bűne az, hogy hazájukat szeretője csak engedelmeskedni tudtak.

Ezért pedig embermilliók nem szenvedhetnek.

A hamelni patkányfogó

az elcsalt gyermekeket Erdélybe vitte, ahol azok letelepedtek és a mai századok ősei lettek

A hamelni patkányirtó mondája a világszerte legszélesebben elterjedt legendák közé tartozik. Bennünket annál is inkább érdekelhet ez a mese, mert a cselekmény színhelye részben Erdély. Ide kerültek volna az eltűnt gyermekek, akik a monda szerint azután az erdélyi szászok gyarmatát alapították meg. Ez a téma különben Arany Jánost is megihlette, aki ebből a tárgykörből merítette Önnepontók című balladáját.

A napokban egy régi könyv került kezünkbe. 1782-ben írta Bekker Boldizsár nevű amszterdami református pap. Címe: Az elvarázsoltt világ. Ebben a könyvben más-büvös mondák között megtalálható a hamelni patkányfogó mondájának egyik legelső fogalmazása is, ahogyan azt bizonyos Schokius mester Fabula Hamelensis című latin könyvében megírja. Hallgassuk meg milyen érdekesen meséli Schokius mester.

Midőn Hameln lakosai 1284-ben olyan egér és patkányjárástól gyötörtettek, hogy majdnem egész gabonájuk elpusztult, nem tudták mitévők legyenek, hogyan szabaduljanak az átoktól. De ime, egyszerre csak váratlanul félelmetes nagyságu ember jelent meg közöttük, aki tudtukra adta, hogy szép summa pénzért hajlandó a bajukon segíteni. A megrémült lakosság alkudozni kezdett vele és csakhamar megegyeztek.

Ekkor a titokzatos ember fúruját huzott elő a zsebéből és alig, hogy ajkához emelte, irtózatossá tömegében özönlöttek elő pincéből, padlásról, házakból, csatornák minden zugából az egerek és patkányok. Mentek a fúruzó ember után

egész a folyóig, majd követték őt akkor is, amidőn ez ruházatát felgyűrte s a víz közepe felé lábalt. A bestális kis károkozók mind belepusztultak a folyóba, az idegen pedig visszatért és követelte a jussát. Azonban Hameln népe mitsem akart a fizetésről tudni, sőt kinevette őt, midőn az fenyegetődni kezdett.

Az ember haragosan elment, de következő nap ismét visszatért. Ez alkalommal azonban vadásznak volt öltözve és egy riasztó tollazatu piros fűveget viselt. Ismét játszani kezdett a fuvoláján. Ez alkalommal azonban a gyermekek gyülekeztek köréje és midőn a város minden apraja tizenkét éves korig már ott tolongott körötte, a vadász elindult a város melletti hegység felé, ahol egy óriási ismeretlen mélységű barlang szája tátongott. Ide csalta be a vadász fuvolájával a százharminc gyermeket, akikről azután soha többet nem lehetett Hamelnben hallani, olyan nyomtalanul eltűntek. Még az idősámítás is megváltozott e naptól Hamelnben, azóta az új naptárt a gyermekek eltűnésétől számították.

Később kiderült az is, ki volt a titokzatos furulyás. Bizony maga az ördög volt ő saját személyében, aki mélyen a föld alatt kétszáz mértföld távolságra egy messzi más országba vitte őket. Most már azt is tudjuk, hogy ez az ország Erdély volt. Ugyanabban az időben ugyanis arról emlékeznek meg az erdélyi évkönyvek, hogy ott valami érthetetlen, idegen nyelvet beszélő gyermekek jelentek meg, akik végleg letelepedtek. Mint később azután megállapítást nyert a beszéd, amely azután Erdély bizonyos vi-

Alkalmas karácsonyi ajándék

estélyi ruháknak

Crepe satin minden színben

Siré

Taft t'szta és műselyem

Crepe satin fantasie

és sok más, naponta befutó új divatcikk

Népáruház

Timisoara I., Piața Unirii 13

dékén szelvényben-hosszában elterjedt, tulajdonképpen a szási, azaz hochdeutsch nyelv volt, a hamelni elvarázsoltt gyermekek anyanyelve.

Igy szól szóról-szóra az egyik legelső hamelni monda. (F.)

Herczeg Ferenc: Pro Libertate! Herczeg Ferenc minden újabb írásával fokozni tudta hatását, súlyát, jelentőségét; s negyven év alatt az emberi szellem olyan hőfötte magaslataira érkezett, ahová nagyon kevesek jutottak el eddig az irodalom történetében. Ebből a magasságból, ebből a tisztaságból hangzik most újból a hangja. Rákóczi Ferencről beszél, a sok nagy és tragikus magyar hős közül a legnagyobból és legtragikusabból. Az ő alakján és csodálatos szabadságharcán át kristálytiszta tükröt tart a magyar nemzet elé. Az új Herczegregény egyes mondataiban több „izgalom” van, mint a legbonyolódottabb regényfordulatokban. Izgalmas, szívdobogató, csodálatos mondatok sorozata ez a kétkötetes, hatalmas regény. Tisztafényű mondatai a reflektor élességével világítanak be a történelem organizmusába s vetítik az olvasó elé ennek a titokzatos, örökéletű szervezetnek bonyolult idegrendszerét, az egész emberiség életén áthúzódó, rejtett szálait. Legendás kornak legendás hősei lépnek elő a legújabb, legnagyobb szabású Herczeg-regényből. Rákóczy arca úgy világít ki közülük, mint L. da Vinci Krisztusa az Utolsó Vacsora apostolai közül. Soha író, soha történet-tudós olyan közel nem járt ennek az ábrándos hősnak, ennek a kétségbeesett tisztánlátó embernek a lelkéhez, mint Herczeg Ferenc. A mű Singer és Wolfner kiadásában jelent meg. Ára két kötetben 288 lei. Egészvászonkötésben, két kötetben 432 lei. Amateurbököttetésben, egy kötetben, valódi aranynyomással, aranymetsszéssel, tokban 600 lei. Kapható minden könyvkereskedésben és Vidor Manó Rt.-nál Oradea, Bulev. Reg. Ferdinand 2.

Biztosabb...

Milliomos: Mondja meg a fiának, hogy ha elveszi azt a kis színésznőt, kitagadom az örökségből.

Titkár: Tudok egy jobbat.

Milliomos: No?

Titkár: Ezt magának a színésznőnek mondom meg.

Ha szép akar lenni

Használjon RILKA-féle lilium-tejkrémet, lilium-tejszappant, liliumpudert három színben.

Kapható kizárólag a

Városi Gyógyszertárban
a „Fekete Sas”-nál, Piața I. C. Brătianu

Krisztus és az ifjuság

Jászolból indult közel 2000 éve egy élet, hogy megváltsa az emberiséget. Ma, születése napján, felelendül mindenkinek a lelkeben az ének végtelen messziről, a gyermekkor nagy ünnepének édes, messiási titokteljes éneke: „Békesség az embereknek”. A mai napon a magyar ifjuság lelkéből is feljön a gyermekkor emlékeiből a karácsonyi ének, de elhalkul e sornál: „szép ajándékot kíván szívökben magokkal”.

Itt állunk a jászol előtt. Eljöttünk mi mindannyian. A fáradtak, szomorúak, a már nem hívők, a lelkesedni tudók, a küzdelem vállalók, a napsugaras lelkűek. Mit hozunk mi ajándékba neki, az örök ifjusági ideálmak, Krisztusnak? A mi vergődő, bukásvesztő akarásunkat? A lángoló, de hamar kialvó lelkesedésünket? Mit vigyünk hát felé? Mi ifjak, a jövő reménye, ott állunk a jászol előtt és nézünk egymásra, nem tudjuk, hogy mit adjunk, ami tényleg ajándék volna. De talán valamit még is tudunk adni: a szenvedéseinket s a győtrődésünket. Ő aki annyit szenvedett, meg fogja érteni ezt az ifjuságot. Meg kell hogy értsen, mert Ő is annyit szenvedett, hogy az eszme eladalmaskodjon. A mi ifjuságunk, igaz, még önmagával küzd. Nem lát még iránymegvilágítást, nem lát még a lelkekben célkitűzéseket. Nem ég bennük az apostolok, az uttorok lovasogó lángja.

Krisztus, a magyar ifjuság ma kérdező, kereső lélekkel tekint rád, mert Rólad szólt egykor az ígért: Tinéktek ma Megtartó született. Várunk, valami esodát várunk tőled. Mi is érezzük a megváltás szükségét. De éppen úgy, mint 2000 évvel ezelőtt, most is félreismerjük nagy tanításodat.

Te nem külső reformokkal, de belső erkölcsi megújítással akartál segíteni népeden. Nem a viszonyokat, de az embereket akartad megváltoztatni és meggyógyítani.

Milyen jó kifogás ez a vásárosoknak, akik mindenütt szeretnek kibújni a munka alól. Ha nincs aki vezessen, akkor nem lehet dolgozni, — ez az ő menője. Ezzel eleget vélnék tenni minden kötelességnek.

Nem, így soha nem jut előbbre a magyar ifjuság ügye. Így benne marad abban a letargiában, amely sohasem fog egész embereket, férfiakat kitermelni.

Izrael népének lelkét is betöltötte a jobb,

boldogabb világ várása, a messiánizmus. S mikor megjelent nekik a várva várt Messiás, már nem akarta. Eltaszította magától, megtagadta. Keresztre feszítette. Nem hitt neki, nem követte tanácsát s még mindig csak álmodja tovább a próféták álmait.

Ez a mi helyzetünk is. Mi is akarjuk a prófétai lelkek által meglátott boldog sorsot. Politikusok, gazdasági és szociális reformerek, jogaiért küzdő tömegek, kizsákmányolás ellen tusakodó munkások akarják, várják, vágyanak ezután a jobb sors és jövő után.

Amíg az emberek oyanok, amilyenek, önzők, irigyek, széthúzó, személyeskedők, közönyösök, nincs a világnak bölcsesége, aki az emberek által óhajtott új, boldogabb sorsot megteremthetné. Minél külön épületet akarunk építeni, annál külön, erősebb, jobb anyagot kell választanunk hozzá. Sárból, szemézből nem lehet templomot építeni. A gyönyörű, hatalmas dómokat csak kemény kővel lehet megépíteni. Mi új magyar életet akarunk, ahol becsület, munka, áldozatkészség és önzetlenség, nemzetért és hitért minden harcot és szenvedést vállaló emberek vannak. Ilyen emberek nélkül a legnagyobb reformok sem segítenek.

Mily gyönyörű példája az önmagát az Esmének odaadó hősies léleknek! Ahol ilyen férfiak vannak az Eszme mögött, ott a győzelem sem maradhat el. És hány ilyen férfi volt, akik így gondolkoztak és cselekedtek. Akik nem féltették az addig szürke semmi életüket, hanem feláldozták rajongó szeretetükben a népek. Férfiak, igaz magyar férfiak voltak. Ilyenné formáld, Krisztus, a mai magyar ifjuság lelkét. Töltsd meg a lelkünket azzal az élő hittel, amellyel ők is küzdöttek a magyarságukért. Még akkor is, ha ez a nép nem is ad semmit azoknak, akik megszeretik, sorsával azonosítják magukat, érte soha nem emeli és érdekeit védeni akarják. E nép még a saját leghűbb gyermekeinek sem tudott egyéb jutalmat adni, mint legtöbbször csak tövgyoronát. Csak egy soha el nem muló szent fájdalmat, örökös küzdelmet, soha meg nem nyugvó vívódást. És mégsem tudnak hűtlenné lenni hozzá. Lehet, hogy éppen ezek a szenvedések kovácsolták és kötik most is azoknak a lel-

két, akiknek ősei egykor, régen nem magyarául beszéltek.

Krisztus, lehet-e ezt a népet nem szeretni, mely ilyen hőseket tud kitermelni, amelynek lángoló szívet adott az Ur Isten, ahol kiirthatatlanul ég a tűz?

Krisztus, Te örök ideálja az ifjuságnak, erősítsd ma mindenkiben a hitet és tudatot, hogy: „a csillag felkelt” és jelenj meg ma minden faluban, ahol csilingelő harangok hirdetik, hogy megszületett. Töltsd be a karácsonyi harangok zengő szava az egyszerű magyar falusi háztól a városi palotákig minden magyar lelket,

és reményt a jobb jövőre.

Mi ifjak pedig legyünk olyan világító lámpások, amilyeneket a falusi nép használ, ha a róratékre megy. Legyünk ilyen lámpások, melyek fel-felvilannak a sötét, téli hajnalhasadásban. Mi már látjuk itt-ott a lángoskákát felvillanni és világítani. Egyelőre csak egynehányat. De ha a többi is mind lángra gyul, akkor világos lesz az út és biztosabban fogunk a cél felé menni.

Krisztus, volt egyszer idő, mikor a költő azt kérdezte: Mi a magyar most? Es azt kellett felelnie: Rut szibarita réz. Ha ma megkérdeznék, mit kellene ráz felelni, Krisztus? Mondjuk azt: széthúzó saját érdekét néző, gyáva és meghunyászkodó ma a magyar? Mi inkább nem felelünk. Mi csak azt mondjuk, aminek lennie kellene, ha itt továbbra is meg akar maradni.

hitéért mindent vállaló gerinces, önzetlen testvér, a testvért megbecsülő magyar. És mi ifjak mi hiszünk: ilyenre fog válni mindegyikünk, kivétel nélkül, csak Te meg ne tagadj minket.

Krisztus, mi megjelentünk a jászolod előtt, mint egykor az egyszerű pásztorok. Mi nem hoztunk ajándékot, de elhoztuk szívünket, lelkünket, annak minden bajával és fájdalommal. Te meg tudod érteni és gyógyírt is tudsz tenni rá. Kérünk, menj el ma minden fáradt, szomorú magyarhoz, simítsd meg a Te szögekkel átvért kezded és tanítsd meg hinni abban, hogy a nemes, a szép, a tiszta Eszme mindig győzedelmeskedik. És tanuljon meg hinni a népünk és ifjuságunk annak az égi szózatnak: „Dicsőség menyekben Istennek és a földön béke a jóakaratu embereknek...”

Napok óta fáradt és kedvetlen!

Sápadt és meg van öregedve! Ezeknek a jeleknek oka igen gyakran a hólyag és vesetutak eltisztathatósága; csak később kezdődnek először a gyengébb, majd erősebb fájdalmak, gyakran komoly következményekkel.

Azonban nem szabad ideig felelni hagyni! Szedjen azonnal — alapos belső tisztálkodás céljából — HELMITOL-tablettákat, amelyek az egészségre ártalmas baktériumokat kimossák a vizeletfűtő

HELMITOL BAYER
TABLETTA »Bayer«

kicsiszolódik, kiformátódik, amikor nem lesz szögletes, hanem kifinomodva csillog elénk. Akkor majd diszere válnak versei annak a lapnak, amely leközlöhet azokat. Éppen ennek a jövőnek a reményében most csak szemelvényeket adunk eddigi verseiből.

A Falusi népeimhez versében ezeket írja:

Biborvörös fényben szállott le a nap az égről,
Gulya, ménes hazafelé ballag a mezőről,
Hazament a gazda, béres, nem szól a tilinkó,
Pihenőre inti őket esti harangszó.

Szegény fáradt szántó-vető rég pihen már otthon,
Város népe mulatozik, sétálgat a kordon,
Idegen ott határ, mező, pacsirta danája,
Kávéházban cincog nekik cigány muzsikája.

Pünkösdi versében ezeket mondja:

Kinyitott a piros rózsza pünkösdi hajnalára,
Ragyogó fényt áraszt rá a nap arany sugarára,
Ragyogó fényt, ragyogó diszt ilt a világ máma,
Sok szép rózsza kerül ma a szép lányok hajába.

Rád gondoltam, édes mátkám, ma reggel sokáig,
Piros rózsát küldök néked, őrizd meg halálig,
Öntözd meg a rózsaszálat gyöngyharmattal vízzel,
S majdan egyszer holtom után könnyved özönével.

Kovács Imre verseiben ott él a falu, a madárdalos mező, a kicsiny virágos kert. Amikor úgy vasárnap délután pillantása az ablakon keresztül kitéved a városi utca ragyogásába, bizonyosan a szírványt, vagy pedig a délibábot látja.

* Ady összes versei új teljes kiadás. Dr. Földessy Gyula rendezte sajtó alá Ady összes verseinek új kiadását, amelyet bibliofil, vagy amatőr kiadásnak lehet nevezni. Finom, fehér biblia papíron 1013 oldalon, izléses kartonkötésben jelent meg az új kiadás, amely felöleli Ady összes verses könyvét, beleértve „Az utolsó hajók” posthumus kötetét, „Margita élni akar” című verses regényét is. A pompás kiállítású Ady kötet Athenaeum kiadásban 231.— le minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj.

A Parnasszust ostromolja Kovács Imre ácslegény

Hans Sachs, a híres német Minnesänger csizmadiája volt. Homok, a magyar Alföld szerelmezős írója, a borbélymesterséget folytatta. Kassák Lajos, a kiváló költő és regényíró lakatos volt. Ez azonban csak három név azoknak a nagy sorából, akik az ipari szerzám mellett az írótlalat is forgatták. Akárhány östehetség vész el azonban csak azért, mert nincsen alkalma arra, hogy a nyilvánosság elé jusson, nincsen alkalma rá, hogy hozzáértők tanácsa révén csiszolódjék és tehetsége kiforratlanul elsenyed, elenyészik, akár az üres szobában égő mécses, amely világosságával senkit nem boldogít.

Kovács Imre fiatal ács munkás. Alig múlt harminc esztendő. Otthon Seula községben sokan voltak gyermekek. Kicsi volt a földeske, sokan voltak rá a kenyérszítók. Kovács Imre ezért került a városba, ahol ácsinasnak adták. Felszabadult és azóta a mesterségéből

él. De a lelke mélyén ott izzik a vágy a falu után. Az akácok utca, a gémes kutas udvar, a nádfődeles, gólyafészkes ház, a buzatáblás határ, a virágos rét, a mesélő erdő mind-mind szép, édessé, üdítővé teszi álmát, amikor nehéz napi munkája után este pihenni tér. Ezek az álmok foglalkoztatják nappal is munkaközben és vasárnapra-ünnepre kivirágognak a lelkében. Verseiben, rigmusokban virágoznak ki az álmai. Vasárnapon-ünnepen, amikor más városi iparos koresmázik, akkor Kovács Imre kicsi otthonában leül és rimes formába önti az álmait.

Östehetség ez a Kovács Imre. Csiszolatlan, darabos, nyers a költészete itt-ott. De ne feledjük el, hogy a gyémánt, amikor meglelik, majdnem olyan, akár a közönséges kavics és csak a metszés és köszörülés teszi azzá, hogy az emberek odavannak érte és nehéz aranyokon vásárolják meg. Bekövetkezik majd az idő, amikor Kovács Imre versírása is

MA

előfizet havi hetven
(tisztviselőknél,
nyugdíjasoknak 60)
lelert a Déli Hírlapra
akár telefonon (2-52)
akár levelezőlapon
(Timişoara, I. Piaţa
I. C. Brătianu 3) és
nyomban megindítjuk
címére úgy, hogy
a hónap végéig

INGYEN

kapja korán reggel
lakására kézbesítve,
vidéken pedig szintén
a legelső reggeli vonat
beérkezése után
kézbesítünk utján

Halmos A. Tibor

Behavazott szentesték

Ez a kis egyszerű történet is egy elmult karácsony-vasárnapjának késő délutánján történt, amikor Ferihez a bátyámhoz eljöttek a fiúk egy kissé piheneni, felmelegedni. Azt mondták, hogy „heves ellenszél fujdogál az élet utjain” és ilyenkor jól esik berepülni a család meghitt, otthoniasan meleg fészkebe. Így történt, hogy mindegyikük elmesélt valamit magáról, terveiről, jövőjéről, reményeiről olyan hangnemben, melyben a hang mai sajátságosága mai ifjaknak, de akik a küszöbről még olykor visszaneznek az első lépés előtt azokra a feledhetetlen időkre, amikor még járnai tanultak...

Anyánk körülöttük forgolódott, „mindenből a legjobbat”, elhallgatta a kis társaságot, csak mikor Feri érdeklődő arcára tévedt a tekintete, úgy láttam, hogy elfordul egy pillanatra és az arcához nyúl, talán a félhomály vagy az utcáról bevetődő lámpafény bántotta a szemét.

Később a vizionlátás utáni beszélgetések lassan vontatottabbak lettek. Besötétedett. A kályha mellől elnéztem fekete, mozdulatlan körvonalaikat. Az előttem ülő, aki — ahogy hallottam — mérnöknek készül, valamit halkán füttyörszert magában; kintől egy távolodó szánok csilingelése szűrődött be hozzánk.

Feri a bátyám törte meg a csendet. Könyökére támaszkodva felült az ágyon, végignézett a „címborákon”, ahogy őket nevezni szokta és ezt mondta:

— Nézzétek csak, kint erősen havazik, hogy emelkedik a párkányon a hó. Tavaly is így volt, azelőtt is, csak valamivel vigababak, gondtalanabbak voltunk és nem gondoltunk arra, hogy nézünk, mi volt a multban szép és feledhetetlen. Én, mióta a baloldali tudom, ilyen hitlenül megtagadta tőlem kötelességének további teljesítését és ágyba kényszerített, sokszor gondoltam régen átélte órákra, melyekben terveztem a jövőt, a hosszú jövőt. Most rátok vagyok kíváncsi, hisz az én jövőm, cimborák, egy kissé megrövidült, egy nagy részt kellett lecsipnem abból, de ti, látni akarok benneteket. Most átmegyünk a másik szobába, oda — ugye nem fogtok megmosolyogni — oda a nagy karácsonyfám alá, az öskös, majd átsegít engem is. Így ni, főtisztelendő ur, te ülj oda a kis betlehem jászol mellé, ti pedig így félkörbe. Doktor ur, neked itt van mellettem a helyed, te meg vigyázz a tüze, Őcsi! Vajjon melyik volt életeitekben a legfeledhetlenebb karácsonyest?

— Csillagfényes, teliholdas éjszaka volt. Katonai kötelezettségem a Duna mellé szólított, ahol kevés létszámunk miatt jó páran szabadságunkat csak későbbi terminuskor nyerhettük el. Így mi láttuk el az őrségi szolgálatot is. Nem tudom bünömmül róhatom-e fel, ha bevallom, hogy azon a karácsony-éjszakan — nem voltam mintaképe az őrszemeknek. Elnéztem a távolban a várost, mint világosodik meg egy-egy ablak és talán hallani is véltem mint zendül fel a dal az ájtatos székelyokon. Nem messze, csillogó medrben zajlott az ezüstös utját a kanyargó, örvénylő Duna. Fegyverem

a kis órház falára támasztva, zsebredugott kézzel, mondhatnám önfeledten néztem ezt a ragyogó képet, amit finoman borított be az éjfél mise alatt felcsendülő harangzugás ezernyi visszhangja, míg fönn a magasban akaratlannul is két csillagkép között boldogan fedeztem fel két fehérhaju emberi arcot, kik félve-várva tekintettek rám. Hazagondoltam... Merengésből egy ege-kig furódó rakéta riasztott fel. A tulsó parton egy kis falucskában szintén ünnepezték Krisztus születését, mert válaszul sűrű egymásutánban szálltak a magasba a színes, hosszufarkú csillagok és hulltak visszatükrözve a Duna fagyos vizébe. Feledhetetlenül szép és megható volt. Így történhetett, hogy — bár késsön — rémülten ébredtem a valóságra. Hirtelen elfelejtettem mindent, iszonyu forróság öntött el, agyamban egymást kergették a gyötrő gondolatok, tudtam, hogy a hadbírószágon felelhetek csak meggondolatlan figyelmetlenségemért. Pár lépésre mellettem egy tiszt állt a hóban... Szótlanul vártam levál-

mennek azon az estén s én így — másvallásuk lévén — nem zavarhattam őket. Még, egy diáktársamnak tett meghívásnak tettem eleget, de már alig vártam, hogy uton lehessenek hazafelé. Tervegetni akartam mint fogom felcíomázni a kabátom alá rejtett szép fenyőgalyat. Éppen a kapuban találkoztam a hazuról távozó gazdammal, míg a felesége egy pillanatra megállított kellemes ünnepeket kívánva. Valahogy olyan jól esett, hogy ez a két munkában és gondokban megráncosodott arc egy pillanatra megnyílt és az én benső ünnepekről beszél. Boldogan szaladtam fel a szobámba és mikor oda benyitok... Tudjátok barátaim, ezt az érzést át kell érezni, elmondani lehetetlen mit éreztem én akkor, mikor asztalomon, ami még gyermekkoromban sem jutott nekem osztályrésztül, egy fénylő, tündöklő, angyalokkal és csillagszórókkal megrakott csodálatos szép karácsonyfát találok. Magamon kívül köszöntem meg imámban Istennek és gazdáimnak ezt a feledhetetlen karácsonyfát és bol-

Kubán Endre

Fiamnak

Fiam, csupán a becsstelenség
horója ma magasban fejt,
fiam, manapság minden tolva
tisztának tartja a kezét,
fiam, csalóknak, hazugoknak
jelenleg nyitva a világot,
a gazemberek gazdagodnak,
létlétnek nyílik hírvirág.

Fiam, az ármány győzőként jár
büszkén az egész vonalon,
busás üzlet ma a hamisság
és kamatot hoz gazdagon,
az álnokságnak hízelegnek
a gerinctelen emberek,
az uzsora imádott bálvány,
körötte táncot lejtenek.

Fiam, ha egynek nincsen ára
és ez az egy a becsület,
fiam, az igazság szavára
a kapzsi tömeg ma silket,

fiam, a jónak és szerénynek
kuckóban van ma a helye,
ma nincsenek felebarátok,
tisztasnak gondolt a feje.

Fiam, mégis szent örökségül
lelkedre kötöm azt neked,
a becsület száraz, kesernyész,
megszolgált kenyeret egyed,
ne légy szolgál, ne légy gazember,
szegény maradj bár s üldözött,
nyugodt lesz álmod s tiszta lelked,
bár vergődsz ezer gond között.

Fiam, a Krisztus is szegény volt,
hajléktalan volt s megvetett,
s hogy megválthassa a világot,
keresztben halált szenvedett,
fiam, sok Messiás elvérzik,
amíg a világ megjavul,
iam, türrj, szenvedj, kinlódj, vérezz
s ne fájjon, ha ütnek gazul.

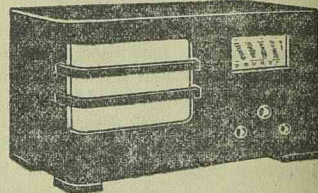
tatásomat és a további következményeket. És mégis... fiúk... azon az estén, a megbocsájtás és szeretet estéjén, ő is megbocsájtott nekem. Őszintén szívemből éreztem vele együtt, amikor halk hangon elmondta, hogy minden karácsonyi éjszakát így bolyong keresztül, ma is, mikor harmincadik születésnapját ünnepli és anyja harmincadik elhalálása napját gyászolja.

— Utolsó egyetemű évenem, mint amolyan apátlan-nyátlan szintén idegeneknél töltöttem. Nagybátyám, mint tudjátok, éppencsak a tanítástomat s az azzal járó költségeket fedezte s én bizony nagyon szűkösen éldegeltem az akkori gazdáim nyakán, akik mindketten kereskedő emberek lévén nem sokat foglalkozhattak az én kényelmemmel és esetleges apróbb igényeimmel. De elhatároztam, hogy jogi doktorátusom megszerzése előtt megünnepeljem az egyre közeledő karácsonyestét, csak amugy magamban, egyszerűen mint gyermekkoromban. Tudtam, hogy gazdám el-

dog meggyőződéssel lapoztam fel az egyetlen ajándékom, Móricz Zsigmond könyvének, címlapját: Légy jó mindhalálig.

— Emlékszem, mindannyian érthetetlenül néztetek azon események felé, melyek velem kapcsolatban egy decemberi hónap leforgása alatt történtek. Elmondom, hogy volt, hogy én, akit ti Miklós-estén mint boldog vőlegényt üdvözöltek, milyen lelki emóció alapján kerültem el messze tőletek a lemondástól évek küszöbére — a noviciátusba. Megelégedettnék éreztem magam választással kapcsolatosan és valahogy ielket felszabadító érzéssel gondoltam a jövő, az erőmre, kitartásomra és küzdőképességemre alapozott jövő elé. Választottam, akit mindenhol, még az általa sűrűn látogatott társaságokban is, a legelsőnek számítottam, talán nem értette ezt teljességgel meg. Természetesen ezt hűségben mindenkor megbocsájtottam neki és sikerült észrevétlenné tennem azokat az apró felhőket,

Két típus — két meglepetés
RADIO HELIUM
a város részére:
3x1 DYNAMIC Lei 4900

a falu részére:
3 csöves telepes Lei 4700
2 volttos takarékos kapcsolás, telepekkel együtt továbbá az ó-szes orgalomban levő készülékek előnyös részletezetre kaphatók a Bányász legnagvobb szaküzletében
CSILLÁROKBAN nagy választék
„ELECTRON“
Timişoara I., Piaţa Brătianu
Telefon 22-29
Fióküzlet: Fratelia, villamos-végállomás

melyek egy-egy pillanatra elborították az arcomat akkor, mikor a természet iránti határtalan szeretetemet nevéstéges melankóliának, a tudományok iránti érdeklődésemet pedig maradiságnak nevezte. Ezek előtt lehunytam a szemem... és mégis. Jövendőbeli sógorom, aki... kerületben káplán volt, mikor kiegyensúlyozott véleményére kíváncsi voltam, azt mondta nekem, hogy nem jól választottam. Magamba mélyedve kettőnk lelkiületét figyeltem, mint orvos és bírja két együttes emberi életnek, de környezetünk és a miénk erősebbek voltak és hosszamálkat, áldásaitak kéz a kézben vettük magunkra. Forrongó hetek eltelté után így köszöntött ránk a Karácsony. Ugy volt, hogy azon az emlékezetes estén a káplán ur átjön mihozzánk, hogy harangszókor meggyújtja a karácsonyfán a gyertyákat kis ájtatosság keretében és később én is vele tartok új otthonomba, ahol vig társaság lesz hivatva öröm-ünnepelelni. A legfeledhetlenebb karácsonyest! Mikor megjött és odahaza az enyéimnek kellemes ünnepeket kívánva, kis hugomat a magasba emelte, jobb kezemben izzott, tüzelt valami, ami szorított, húzott, mint mázsás malomkő, amit ő hozott hazuról, de amit ő küldött felszabadításul. Elfeledni nem fogom soha, mint térdepelt a szent fa előtt, ősi zsoldárok szállták be a kis szobát s a hófehér magas homlok mögött értünk imádkoztak a gondolatok. Akkor láttam meg az utat, amely elvezetett innen messze tőlük és tőletek. Hosszu évek teltek el azóta és odahaza a fiókomban édesanyám, csontfedelű imakönyve mellett, most is ott pihen felbontatlanul az a kis lila bársonydoboz, amelyben örökre pihen a visszaküldött karikagyűrű.

Csönd lett. Elhallgattak mindannyian. Azóta sok karácsonyest köszöntött ránk és bucsuzott tőlünk, de ők már messze járnak, ismét az „élet utjain”. Megtették, amit kértek akkor tőlük, meghatódva mesélték el a legemlékezetesebb karácsonyestet annak, aki akkor látott utójára karácsonyfát. Azóta egyedül, megint a régi kandalló mellett magamban emlékezem arra a délutánra: nekem az volt a legfeledhetlenebb.

Kint ismét hull a hó, mintha hófehér fátylát a multra akarná teríteni. Hideg lehet, valaki a szánon ostort vág a lovak közé, csengőjük már megszese csendül.

A világűr előszobájában

kísérletek folynak, hogy a földgömböt másfél nap alatt lehessen körülrepülni

Piccard tanár, aki először ért el a földünket körülvevő légrétegnek számunkra eddig ismeretlen magasságaiba, költői képet fest arról, hogy milyen csodálatos élmény volt számára a sztratoszféra, ahol a tökéletes tisztaság, a végtelen csend, a felséges nyugalom már a világűrt sejteti. Eddig csak Piccard és néhány ismeretszomszjas követője ostromolta kíváncsiságával ezt a titokzatos légréteget, de most már a gyakorlatiaság is felfigyelt, hogyan lehetne a mindennap szolgálatába állítani mint utat. A sztratoszférában ugyanis már nincsen felhő, jég, eső, elemi akadály, a ritka levegőben háromszáz kilométeres óránkénti átlagsebességgel suhan a repülőgép és ez a sebesség ezer kilométerig fel-fokozható. A Róma melletti Guidoniában, az olasz repülőgép feltalálás és kutatás központjában van az az árgusszemekkel őrzött titokzatos telep, ahol ma a legtökéletesebben foglalkoznak a gyakorlati sztratoszféra-repülés problémájával. Csak nagyon ritka esetben, egészen kiválasztott személyek juthatnak ide be, oly szigorú az ellenőrzés.

Mussolini kezdeményezésére alakult ez a telep, aki egyuttal légügyi miniszter is és nagyon jól tudja, hogy az a nemzet, amely először veti meg lábát a sztratoszférában, óriási előnyt szerez minden más államokkal szemben. Azonban a sztratoszférában még sokkal nehezebb a közlekedés előfeltételeit megteremteni, mint a gyakran viharzó tengeren. Tanuság erre Guidonia, ahol már két év óta folyik a legiázásabb munka és mégis még mindig csak három kiképzett repülővel rendelkezik a telep. Pedig óriási a jelentkezők száma. De a legjobb, a legbravurosbab repülők közül is csak törpe rész alkalmas arra, hogy a sztratoszférepülés végtelen megpróbáltatásainak embere legyen. Ez a három fegyverek Perzi alezredes, Tondi repülőőrnagy és Gugliotta őrmester. Ezeknek már sikerült repülőgépeikön tizenegyszer méter magasságba emelkedni és egy ízben három órán át maradtak tizezer méter magasságban. A legtöbb kísérletező azonban nem tud a munka szigorú feltételeinek megfelelni. A sztratoszféra-osztály repülőinek ugyanis havonta legalább egyszer sztratoszféra repülést kell vállalniuk, még pedig olyan magasságban, amely tizenkétezer méternél kezdődik. A földről is látható, hogy mikor érik el a repülők ezt a magasságot, mert a kitóduló gáz ilyenkor sávot hagynak hátra, amely hosszú időn át kigyózik a légben.

Mi teszi oly nehézé a sztratoszféra repülést? Elsősorban az, hogy a vékony légrétegben hiányzik az elegendő oxigén az ember számára és a motor számára is, hogy a benzin kelően égjen. Már pedig a legerősebbek is csak nehezen bírnak ezzel az oxigénhiánnyal megbirkózni. De nemcsak testi ellenállóképességre van szükség ehhez a különleges repüléshez, hanem acélidegek is és valami különlegesen kőnok lelki alkat, mert a legbátrabbakat is apáthia, megmagyarázhatatlan félelemérzés foghatja el a villámcsapásszerűen ebben a rettenetes ma-

gasságban. Itt nyolcszor vékonyabb a levegő, mint a tenger színe fölött, azonkívül elképzelhetetlenül dermesztő a fagy: hatvan fok a nulla alatt.

A légi utazás tehát oly feladatok előtt áll, amelyeket meg kell oldani. E célból a Mária királynő observatóriumában 4559 méter magasságban a Monte Rosa csúcsa alatt kísérleteznek a tudósok, hogyan reagál az emberi szervezet a magassági levegőre. Angelo Mosso tudós már rájött, hogy oxigén és széndioxid keveréke igen alkalmas a belélegzésre. A kísérlet, amelyet egy a tizenötezer méter magassági légviszonyainak megfelelő pneumatikus kamrában végeztek, igen jól sikerült. Most már azon dolgoznak, hogy a sztratoszféra-repüléshez ilyen légmentes kamrák és búváruhaszerű öltözékek álljanak rendelkezésre. Ha

ezek az előfeltételek is teljesülnek, minden remény megvan arra, hogy a világűr előszobájában, a sztratoszférában, szabadon mozogjon a törekenytetű, de törhetetlen akaratu ember.

Mussolininak már kész is a terve. Rómától Newyorkig fog repülni az első sztratoszféra repülőgép, még pedig hét óra alatt, így ugyanaznap oda és vissza lesz megtehető a hétezer kilométeres távolság. A sztratoszféra-repülés második etapja viszont egy földköri utazás volna másfél nap alatt. Határtalan gyorsasági lehetőségek ezek, tulszárnyalnak minden fantáziát, regényes elképzelést. Ha ezek a tervek megvalósulnak, sutba dobhatunk minden Verne-regényt, mint gyermekiesen tipegő ábrándokat, amelyeket messi tulszárnyalt a valóság, a diadalmas tempó.

Egy évszázad alatt nem épült annyi ház azelőtt a Bánság fővárosában, mint most egy év alatt

Timisoara városának belső része, amelyet ma Belvárosnak, vagy I. kerületnek hívunk, évszázadokon keresztül vár volt. A régi vár falai többször újjáépültek, amíg a török hódoltság után Merc gróf megépítette az akkori időknek megfelelően a modern várat. Ennek a várnak a falai ölelték körül az I. kerületet egészen napjainkig. Timisoarán ma is igen sokan élnek még, akik emlékeznek a várfalakra, amelyeket ennek a századnak elején bontottak le, részben városterjeszkedési céllal, részint azért, mert a vár katonai jellegének fentartása nem látszott már okszerűnek. A régi vár volt az akadály, annak, hogy az I. kerületben évszázadok óta nem volt nagyobb építkezés. A várfalakon belül minden talpaletnyi helyt beépítettek.

Amikor a város 1779-ben a szabad királyi városok sorába való felvételét kérte, a felségfolyamodványhoz mellékeltek a várból álló épületek jegyzékét is. Akkor ott összesen százötvenhat épület állott. Ezek között volt hét kamarai épület különböző állami hivatalok elhelyezése és tizennégy katonai épület, volt továbbá két városi hivatalra szolgáló épület, hat templom, két

kolostor és egy kórház. A többi magán-épület volt. Azoknak a tulajdonosai között találunk olyan neveket, akiknek viselői közül származott utódok ma is tekintélyes polgárai a városnak. Az épületek jegyzékében feltüntették a magán-tulajdonban levők értékét is. Ezeknek értéke 555.872 forint és 40 krajcár volt. Minthogy azonban ezeket a házakat 324.789 forint 12 krajcárnyi adósság terhelté, ennek levonásával a tulajdonképpen értékét csak 231.083 forint és 28 krajcár volt.

A Belvárost az épületek annyira el-lepték, megtelítették, hogy azoknak a száma 1851-ig mindössze 183-ra szaporodott az 1779-iki 156-ról. 1870-ben ismét épült egy ház és így azok száma akkor már 184 volt. A Belváros épületeinek szaporodása azután 1881-ig némi emelkedést mutat, amikor már 190 ház volt a várfalakon belül. Ez a szám azután megmaradt a várfalak lerombolásáig változatlanul. Voltaképpen azóta sem volt sok építkezés az I. kerületben. Itt-ott leromboltak egy-egy régi házat, hogy újat emeljenek a helyébe. Ilyen építkezés volt a régi szeminárium templom és a szeminárium helyén, a piaristák régi templomának és iskolá-

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

Jának helyén, valamint több régi magánház helyén.

Az I. kerületben az újabb időben történt építkezések tulajdonképpen mármind kívül esnek a lerombolt várfalakon. Így a Lloyd-sor, a Regina Mária körút, a Duca-utca, a Páris-utca, az ottani környéken levő többi modern épületekkel szegett több utca, valamint a Mehala irányában terebélyesedő és a Bogdanestilor-ut tengelyéhez simuló utcák már mind kívül esnének a várfalakon, ha azok még megvolnának. Az I. kerület tehát csakis a régi várfalak lebontásának árán tudott terjeszkedni. Kolum Bácsi.

Ha a nyelvet eredeti rendeltetéséhez képest csak úgy tekintjük, mint gondolataink fogalmaink és óhajításaink közlésének eszközt, úgy valóban a nemzeteknek nincs okuk honi nyelvükhöz ragaszkodni, hanem minden nemzet ennek mellőzésével válassza azt, mely a gondolatokat leghelyesebben, az eszméket leghatározottabban, fogalmakait legpontosabban, az óhajításokat legtisztábban kifejezi. De a nyelvnek nemcsak eszünkkel van közössége, annak szívet szívvvel összekötni, érzelmeiket gerjeszteni, az emberek belsejébe hatolni, indulatokat mozgásba hozni is kell és éppen ez az, amit nem tehet az egyes nemzeteknél minden nyelv egyformán, ez az, ami szükségessé teszi a nyelvek különbségét a nemzetelek között.

TELEKI JÓZSEF gróf

Tarzan és a törpék. A világhírű Tarzan-sorozat új kötete. Hőse most is a dzsungel, maga az őserdő, ahová azonban Tarzan most már repülőgépen jut el. Belekeveredik a törpe törzsek háborujába és azok őt magát is törpévé változtatják. Kaland, humor és végül kedves romantika jellemzik Burroughsnek ezt az új könyvét is. Gazdag cselekmény, meglepő fordulatok, érdekes jellemelek, bájos nőalakok, friss, közvetlen mesemondás szerezték meg ennek a könyvsorozatnak a világsikerét. Az új Tarzan-kötet cca. 250 lap, fűzve 63.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj.

Gyanakvó természet

— És mondja csak, meg van elégedve házassági apróhirdetésének az eredményével?
— Még nem tudom. Csak holnap lesz az esküvő.

Carmen cipők

a legjobb gyártmányok

TRETORN és CAUROM sár- és hőcipők megérkeztek a

CARMEN cipőáruházba
a Lloyd-kávéház mellett

HA olesó lapot akar
jó lapot akar
friss lapot akar
magyar lapot akar
hű barátot akar
ingyen naptárt akar

Írasszen elő a DELI HIRLAP-ra. Kérjen mutatványszámot

Sun-Jat-Sen naplójából

A BOLDOGSÁG

Vajjon mások is érezték-e már ezt az érzést? Álltam a folyamparton, szemben a hoddal. Körülöttem mélységes csend volt, mely számomra ezernyi hanggal volt tele. Egyetlen hangját sem fogom ennek a néma éjszakának elfelejteni soha! A szavak elhangzanak s rendszerint elvesznek az űrben, örökre. Oh, de a csend! A csendnek nincs formája, a csendnek csak tartalma lehet. Se színe, se íze, se szíze nincs a csendnek, csak annak a léleknek a tartalma tölti meg, akit körülvesz. S ezért csak az tudja boldogan hallgatni a csendet, akinek a lélekben nincs semmi rejtetgetni való. Mily kevesen vannak a csend boldog élvezői! A hazugságot és jelentéktelenséget nem fogadja magába a csend, de a tiszta és igaz érzések megszázaszorozódnak benne. Óriási sziklalat a csend, melyre hiába dobáljuk a köznapi szavak cseresznyemagjait, koppannak rajta s lehullanak a mélybe. De ha szivből sóhajunk, égi orgonazugást visszhangoz. Ezt a ma éjszakai csendet nem fogom elfelejteni soha, amíg élek! Álltam, kicsit bambán bámulva a holdnak a hullámokban lebegő sárga korongját, kinyújtottam a karomat, lábujjhegyre álltam, nyújtózkodtam és akkor megéreztem, hogy a csend, amely körülvett, telve van igérettel, szándékkal, erővel, vággyal és boldogsággal, amik mind a szivemből ömlöttek elő, szépen és féltéken, de tisztaságuk folytán ezerszeresére növekedve a felséges csendben.

Igen, ki merem mondani: boldog voltam ma éjszaka, születésem 21-ik évfordulóján. Kinyújtott karra álltam a végtelen éjszakában s pillanatig sem éreztem, hogy — mint mondani szokás — kicsi porszem vagyok a végtelennel szemben, hanem úgy éreztem, hogy kitágultok, megnövekszik a végtelen belém szorul. Azt hiszem, ha az ember boldogtalan, körülötte megnövekszik, kiterjed minden s ő maga jelentéktelenné sorvad, aki csak arra jó, hogy összeroppanjon a győzelmes végtelen terhe alatt. De ha az ember boldog, akkor a végtelen összehúzódik, megkicsinyül s része lesz csupán a határtalan bővítt boldog szívnek. Legalább is én így éreztem ma éjszaka.

Mitől voltam ily boldog, ácsorogva 21-ik születésnapomon az éjszakai csendben? Nem, ezt nem tudnám pontosan megmondani. De talán jobb is, hogy nem tudom. Mert, ha az ember pontosan tudja, hogy mitől boldog, nem lehet olyan boldog, mintha nem ösmeri boldogságának okát. Ha be tud számolni róla, hogy ettől vagy attól boldog, akkor érezhetően vagy elnyomottan, de mindig feltámad a boldogságot kizáró gondolat: hát még milyen boldog volnék, ha ez is sikerülne vagy az is az enyém volna. De, amikor az ember nem tudja, hogy mitől boldog, akkor nincs hiányérzet a szívében, mert nem tudja hogy mivel van tele, nincs kielégületlen vágya, mert nem tudja, melyik elégtelt ki. Oh, ez az isteni boldogság, mert önmagából született és önmagáért van. Így voltam boldog én, a i egyetem orvostanhallgatója, 21-ik születésnapomon, így voltam boldog a csendben, a téli éjszakában, távol a szokott zajos társaságtól, végtelenül boldog.

Biztosan mások is érezték már ezt az

érzést. Hiszen az érzések is olyan egyformák, mint például a fülek vagy az ujjak. Nem mondom, vannak törpe ujjak és vannak nyulánkok, durvák és finomak, de mind tapint, fog, mozog, a működési terük, a fiziológiai hivatásuk mindnek egy és ugyanaz. Biztosan érezték már mások is ezt az érzést, talán csak tompábban vagy még élénkebben, volt akinek édes fájdalmat okozott, volt, aki jobban lelkendezett benne mint én, de — legalapjában szemléve a világot — a fülek, az ujjak is, az érzések is egyformák és az az érzés, amit ma éreztem, bizonyára mindenkiben feltámadt már, legalább egyszer az életben, bármennyire is úgy éreztem, hogy páratlan túlmenny az, amit érzek. Mit is éreztem?

Oly nehéz elmondani. Szavakkal lehet rajzolni a dolgok formáit, követni lehet az események külső történetét, de szavakkal érzések után loholni, oly felesleges munka, mint repülő madár után kopót szalasztani. Amíg benn van az érzés, ahol termett és nőtt, az idegekben, addig tiszta forrás, mire kijön s szavakban formát ölt, sárrá változik. S ez nem is csoda, ha jól meggondoljuk. Mert, amíg az érzés szavakká váltan kiér a világba, addig megéri az emlékek, az érdekek, a szokások, a testi adottságok iszapját és az érzés tiszta forrására, szavakká változott formájában már az is alig ösmer rá, akiből fakadt. Így annak, aki csak akkor találkozik az érzéssel, amikor már szóvá változott, annak semmiféle fogalma nem lehet az érzésekről.

Hogy mégis megpróbálom elmondani szavakkal, amit éreztem, ezt azért teszem, nehogy azt gondolja valaki, aki e

naplót olvassa, hogy tulajdonképpen nem éreztem semmit s csak íceszegek össze-vissza. Egyszerű szavakkal talán így fejezhetném ki, amit éreztem: korlátlan lehetőségeket láttam magam előtt. Lehet, hogy az ezüstösen merengő víz, vagy a csillagos ég, vagy az ezüstpárju levegő kölcsönözte belém ezt a lelkendezést, nem tudom. De annyi bizonyos, hogy ilyen boldogan nem éreztem még soha, hogy fiatal vagyok, erős vagyok és tenni! tenni! tenni fogok, sokat, jól, okosan, szépen. Talán az expresszvonat mozdonya érezni ezt, ha volna lelke és tudna érezni, talán az érezne ezt a korlátlan lehetőséget maga előtt, amikor először elindul a sinen, lassan és szuszogva, de biztosan tudva, hogy kilométerezrek várják, szüzi sinek, feltáratlan területek, irtatlan országok, melyeken át fog robogni, szélvész gyorsasággal, tüzeben és vasában és gőzeben hordozva és szórva maga körül a kulturát és a gyógyulást. Korlátlan távolságu sineket láttam magam előtt ma éjszaka és boldog voltam, hogy elindulhattam ezeken a sineken és roboghatok és ezer állomás áll még előttem: ölelni, szeretni fogok még ezerszer és gyógyítani fogok betegeket, akik áldva fognak utánam nézni és utazhatom a kultura tüneményei közt és vizsgálhatom göröcsövekben a rák, a pestis, a kolera és a többi borzalom bacillusait s termelhetem az antitoxinokat. fiatal erővel boldoggá csókolok és ölelek szerelmes nőket, boncolok még száz koponyát és szívet ...

Talán ezeket éreztem, amiket szavakba bírok önteni ...

Közlé Pálmay Jenő

Nyoleven évvel ezelőtt alakult Bucurestiben a magyarok társulata

A néhány nap mulva kezdődő 1937. esztendőben lesz nyoleven éve annak, hogy Bucurestiben létrejött a ma is fennálló Bukaresti Magyar Társulat. Románia fővárosába száz-százötven esztendővel ezelőtt már szívesen húzódtak Erdélyből a magyar iparosok, mert ott jó megélhetés, boldogulás és szorgalmuk révén vagyon várta őket. Már száz esztendő előtt is alakultak kisebb-nagyobb egyesüléseik, melyek rövidebb-hosszabb ideig éltek. 1857 elején vetődött fel az eszme, hogy a Bucurestiben élő magyarokat a meglévő egyesületek összevonásával tömöríteni kell. Így született meg a Bukaresti Magyar Társulat. 1857-ben ennek javára tancmuluságot rendeztek, amely 1857 piasztert jövedelmezett. Az év és a jövedelem számainak egyezéséből arra következettek, hogy az új egyesületre virágzás vár. Megalapítói voltak Nagy István, Koós Ferenc és Veres Sándor. Első neve az egyesületnek Hunnia volt, rövidesen azonban felvette mostani nevét.

A Bukaresti Magyar Társulat első idejét bérelt helyiségben élte át. 1865-ben azonban már házat vásárolt magá-

nak az Intrarea Zalamea nevű kis utcában, amely a Bulevardul Elisabeta és a Cismigiu-park között van. A ház földszintes volt, de később emeletet raktak rá, belül is kiépítették és olyan dísztermet létesítettek, amely a maga idejében pártját ritkította. Ebben a nagyteremben rendezi meg évente a bucarestii magyarság nagy bálját, ott tart mindenemű műkedvelői előadást és kabaré-estét, ismertető felolvasást. A tagok rendelkezésére áll a több ezer kötetű kivevő könyvtár nagy olvasószobával, mellette van a társalgó és a billiárd-szoba. A földszinten vendéglő van, amelynek bérösszegéből fedezik a ház fenntartási és adózási költségeit és gyarapítják a társulat egyéb bevételeit.

A Bukaresti Magyar Társulat háza a fővárosban élő magyarság kedves összejöveteli helye, otthona, kulturális központja. Annak idején, amikor fennállásának ötvenedik évfordulóját ülte, néhai I. Carol király is meglátogatta. A társulat résztvet 1906-ban a nagy bucarestii kiállításon, amikor két díszoklevelet, egy ezüst és egy bronzérmét is nyert.

A Déli Hirlap zsebnaptára

1937. évre

a jövő héten jelenik meg

Minden előfizető

ingyen kapja!

Tartalma a naptárreszen kívül Engel-Endre Károly a Timișoarai Kereskedők Egyesülete főtitkáranak összeállításában mindazt, amit az adókról

**Kereskedőnek
iparosnak
háztulajdonosnak
földbirtokosnak
ügyvédnek
orvosnak
tisztviselőnek
munkásnak
szabadiglakozásu-
nak tudnia kell.**

Ismereti a munkaszerződésről szóló törvényt, a betegpenztár ilétekeit és vezérionalat nyújt a bélyegtörvény labirintusában. Feljes mentőtanólyamot közöl és még sok hasznos és szóra-koziató tudnivalót.

Ára nemelőfizelőknak öt lei

Az alkotmányos élet szilárdságának, polgári szabadságnak legbiztosabb kezező kölcsönös méltányosság.

BECCARIA

A kormány nagy teher, mert nem lehely sok jót tenni, mint akarná az ember mert a kortársaknál ritkán találkoznia igazságos ítéllettel. Ezért a hivatás teljesítéséért a hitet és a kötelességérzetet a szíven ki viselni.

NAPOLEON

Oly kormányt vagy államszerkezetet melynek a nép érzületében gyökerei nincsenek, külső támaszok nem tarthatják fenn.

EÖTVÖS

* Dr. Fejér Lajos: Zsidóság. Veritas budapesti könyvkiadó kiadásában jelen meg dr. Fejér Lajos nagy munkája „Zsidóság”. Tartalmából kiemeljük: zsidókérdés általában. Faj, vagy vallás. Az antiszemitizmus zsidó szemlélet. A judaizmus és kapitalizmus. Keleti nyugati zsidóság. Emancipáció és asszimiláció. Cionizmus. A magyar zsidó emancipáció és asszimiláció története. A nacional-szocializmus és a judaizmus. Stb., stb. A hatalmas munka teljes tartalmát felsorolni nem lehet 340 lap, nagy lexikon alakban 256 le minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj.

Bécsi-utca 2...!

Ezen a címen találja meg Ön igazi téli otthonát Budapesten a Belvárosban.

A

Merano-szállodában

remek szobák, kifűtő konyha, igen mérsékelt szoba- és panzió-árak várják Önt. Hosszabb tartózkodásnál rendkívüli kedvezmény Kérjen árajánlatot!

A fél földgömböt átfogja

száz méter szélességben az a területsáv,
melyet a múlt évben búzával bevetettek
a Bánságban

Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma..." Ki tudja, hány millió ember hányféle nyelven rebegi el naponta az imát és mi lebeg lelki szemével, amikor e szavakkal elmondja. A városi ember bizonyára csak igen ritkán gondol arra, vagy talán sohasem jut eszébe, hogy ettől a fohásztól a terített asztalon fehérülő, vagy barnáló kenyérig milyen verejtékes az út és mennyire meg kell dolgozni minden falatért.

A falu népe jobban átérzi az imába rejlő kenyér jelentőségét. A gazda te is meg fohászodó ajakkal az első lést az ugaron, amikor új akarattal feltesztja agyát a megváltó kenyérnek. Az a kérges tenyerével szétszórja a magot. Füsarjadástól Péter és Pál apostolok ünnepéig szinte egész nap az isteni hársznak ez a mondata tölti be lelkét. A föld pedig meg nem csalja és el nem hagyja. Az Isten parancsára, verejtéktől bár, de megfizet és hol többet, hol kevesebbet, de megadja a mindennapi kenyeret.

Most már elmúlt a mezei munka ideje. Megállt a külső élet minden vonalon. A föld kérést hasító ekevas és a perzselő puszgárhoz szokott kasza békésen várja a tavaszt, a föld szerelmes hitvesét és nyarat, a magbaszókott életet... Ember és igavonó barom a nagy munka fáradalmait pihen. Megjött a szent születés ünnepe, amikor a gazda és házanépe betett kezekkel csendes hangon számot et és háládatos szívvel állapítja meg, ogyha talán asztalán fehérbélű kalács incs is, de azért nem hiányzik legalább fekete kenyér.

A karácsonyi ünnepek mindenképpen alkalmasak arra, hogy legalább Timis-Torontal megye gazdáinak munkáját és annak eredményét megismerjük. Vesünk hát egy pillantást a timisoarai mezőgazdasági kamara kimutatásába, melynek rubrikáiban a rideg számok segítségével a földműves családok ezreinek sorsa tükröződik vissza. Ebben az évszázadban a megyében összesen 375.918 hektárnyi föld volt megművelhető és ebből csak 7911 hektár maradt terméketlenül, míg a többit megművelték. A nagybirtokosok, akiknek birtoka meghaladja a száz hektárt, összesen 26.009 hektárt műveltek meg, míg a kisbirtokosok, akiknek földje nem éri el a száz hektárt, 549.909 hektáron munkálkodtak. Timis-Torontal megyében gabonafélék 500.183 hektáron, takarmányneműt 40.244 hektáron, főzelékfélék és emberi tápláléknak számító növényt 16.895 hektárnyi területen, ipari növényt pedig 10.686 hektárnyi területen termesztettek. Ezenkívül kukorica közé babot 12.023 hektárnyi, burgonyát 2056 hektárnyi és tököket 45.558 hektárnyi területen ültettek. Jelentős volt az a terület is, amelyen dohányt és szőlőt műveltek. Ezt a területet azonban a mezőgazdasági kamara nem tartja számon.

A gabonafélék közül a buza volt az, amelyből a legtöbbet vetették. A megye

területén őszi buza 256.574 hektárnyi területen termelt, míg tavaszi búzában a vetés csak 41 hektárnyi területet tett ki. Hogy ez milyen hatalmas terület, azt elképzelhetjük abból, ha a hektárokat egymás mellé sorakoztatjuk. Egy hektár, mely közel egyésháromnegyed hold, olyan négyszög, amelynek minden oldala száz méter. Tíz hektár hossza tehát egy kilométer. Ezt tudva megállapíthatjuk, hogy a búzával bevetett föld száz méter szélességben és 25.654 kilométer hosszúságban húzódna. Ez a földszáv a félföldgömböt átfogná, mert hiszen az egyenlítő hossza 40.070 kilométer. Ez a száz méteres sáv nyolcszor olyan hosszú lenne mint a Volga, Európa leghosszabb folyója és ezen a sávon víz helyett aranylő buzakalász hullámozott. Zab 27.712 hektáron termelt. Ez is kitenne majdnem egy olyan hosszú száz méter széles sávot, mint a Duna. Tengerit 184.703 hektár területen termesztettek. Kölest 31 hektárnyi területen vetettek, míg árpával 24.520 hektár területet műveltek meg. A rozsvetés pedig 5902 hektárt tett ki. Cirokmag 703 hektáron termelt, ami egyben a seprőköző üzemeknek adott munkát és kenyeret. Lucernamagot 11.578 hektáron, lóheremagot 14.768 hektáron, szénafélék pedig 13.898 hektár területen termesztettek. Babot 726, lenest 2982, borsót 266, hagymát 1247, burgonyát 6656, káposztát 958, sárga- és görögdiányt 1709, tököket 562, míg más főzelékfélék 1737 hektár területen vetettek.

Az ipari növények közül kender Timis-Torontal megyében 1681, len 224, repace 5541, mák 236, napraforgómag 612, cukorrépa 2120, mustár 11, ricinuszmag 3, komló 1, gyapot 1, szójabab 17 hektáron termelt, míg más ipari növényt 200 hektárnyi területen műveltek. A gazdák közül azonban sokan más növények és fűszerek termesztésével is kísérleteztek. Különösen az egyes ürdalmak vezetnek ezen a téren. Banloc környékén például kitűnő rizstermés volt, amely többet fizetett, mint a buza,

mert nagyszerű minősége folytán külföldön értékesíthették.

A mezőgazdasági kamara pontos jelentések összegezésével megállapította azt is, hogy az őszi buza az idén a nagybirtokokon hektáronként 1630 kilógramos átlagtermést hozott, míg a kisbirtokok átlagtermése hektáronként 1648 kiló volt. A tavaszi buza átlagtermése a nagybirtokokon hektáronként 1330 kilógram, kisbirtokokon azonban csak 996 kiló volt. Az idén tehát egyedül Timis-Torontal megyében 420.781 tonna buza termelt, amelynek elszállítására 42.078 vasuti kocsira lenne szükség. Ez lenne a legendás aranyvonat, mert a szállítmány értéke métermázsánként 400 leies egységárat tekintve 1.683.120.000 leit tenne ki. Az pedig már csillagászati számot jelentene, ha ki akarnók számítani, hogy ebből a búzából örölt lisztből mennyi öt kilós kenyeret lehetne sütni. A zab átlagos termése hektáronként a nagybirtokokon 1737 kiló, a kisbirtokokon 1624 kiló volt. Az őszi árpa átlagtermése 2043, illetve 1968 kiló volt. A tavaszi árpa átlagtermése hektáronként 2181, illetve 1767 kiló az őszi rozs hektáronként átlag 1800, illetve 1534 kilóval fizetett. Tavaszi rozst hektáronként a kisbirtokokosok 890 kilót termesztettek, míg a nagybirtokok tavaszi rozst nem is vetettek. A repace a nagybirtokokosoknak hektáronként 986 kiló, kisbirtokokosoknak 724 kiló termést hozott, a lenmag hektáronként a nagybirtokokon 749 kiló, kisbirtokokon pedig 669 kiló termelt. A borsótermés hektáronként a nagybirtokokon 1545 kiló, kisbirtokokon 1244 kiló volt. Végeredményben nemcsak a buza, hanem a többi növény is kenyeret jelent, mert értékesítése révén tartja el a gazdálkodó a családját.

Ezek a rideg, de hiteles számok beszédesen szólnak a megye gazdálkodó társadalmának hangyaszorgalmáról, amellyel előteremtették a mindennapi kenyeret. A munkában eltöltött hét-köznapok után az ünnepek békességes csendjében adjunk hálát az Istennek,

Pazsitka Ferenc

Az egész világon több millió beteg...

köszöni gyógyulását a világhírű „GASTRO-D” gyógyszernek. Máj- és epebajok, valamint gyomorbetegségek, görcsök, ideges gyomorajok eseteiben és vesebántalmak ellen hatása egyedülálló. Ez a gyógyszer egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonatával készül és az összes fent felsorolt betegségeknek azonnali enyhülést okoz és rövid időn belül a gyógyulást biztosítja. Tekintettel arra, hogy közvetlenül a központi és vegetatív idegrendszerre hat, amelyek a legtöbb esetben közvetlen okai az emésztőszervi megbetegedéseknek, az idegrendszer különböző zavarainak eseteiben is nagyon kedvező hatást fejt ki.

„GASTRO-D” kapható az ország minden gyógyszerárában és drogeriájában, vagy postán megrendelhető 130.— lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

mert az idén is meghallgatta fohászunkat és megadta a mindennapi betevő falatot. Azért pedig, hogy ez a kenyér inkább fekete és szűken kimért, szemünk könnybe ne lábadjon, ajkunkat zokszó el ne hagyja, mert a földben már megmozdult az új kalászhozó mag és higyjünk abban a közmondásban, hogy lesz még szőlő és lágy kenyér...

A szellemi munka naptára

Donald Anderson Laird, a colgatei egyetem lélektan-professzora a szellemi munka feltételeit tanulmányozta. Tapasztalatai alapján úgy találta, hogy az intellektus szerdán éri el teljesítőképességének legmagasabb pontját; a legalacsonyabb pontot szombat jelenti. A szellemi teljesítmény szempontjából a nap legkedvezőbb órája a reggeli nyolc, legkedvezőtlenebb órája a délutáni négy óra. Hétfő az elvont problémák, kedd a matematikai feladatok megértésének napja; szerda mindenfajta szellemi munkára kitűnően alkalmas, a csütörtök, a péntek és a szombat azonban semmiféle értelmi tevékenységnek nem kedvez. Az agy fáradtságát Laird professzor szerint legjobban két táplálékkal: félnyers narhahussal és cukorkával lehet orvosolni.

Legbiztosabb jele az állam romlásának a hit megvetése.

WASHINGTON

Ki barátul Istent bírja, nem szorul az emberek barátságára.

EURIPIDES

Medici Katalin élete és kora. Francis Watson, a renaissance egyik legcsodálatosabb, legérdekesebb nőalakjának, Medici Katalinnak életrajzát írta meg. Firenzétől Blois-ig, születési helyétől halála helyéig így kísérik végig Medici Katalint, az egyre változó háttér színes, mozgalmas keretében. Francis Watson tudása és ízlése színesen, meggyőzően és élethűen állítja elénk annak a drámának a főszereplőit. Külön érték és erény Watson könyvének stílusa. Minden eseményre, történésre formálódik kezében. Amikor Medici Katalin életének legdöntőbb eseményéről, a Szent Bertalan-éj vérengzéséről ír, akkor is megtalálja a felsőséges tárgyilagosság hangját. Francis Watson könyvének megjelenése eseményt jelent irodalmi életünkben. Magyarra Gutni Erzsébet fordította kitűnően és a magyar kiadást tizenhat korabeli kép díszíti. Ára egy hatalmas kötetben 180 lei, egészségkönyvtárban 252 lei. Kapható minden könyvkereskedésben és Vidor Manó Rt-nél Oradea, Bulev. Reg. Ferdinand 2. A mű kiállítása a kiadó Singer és Wolfner-cég ízlését dicséri.

Megsokszorozza keresetét, ha a Növényvédelem és Kertészet

gyümölcsösét, kertjét, szőlőjét, gazdaságát.

Kedvezményes szakkönyvek az előfizetőknek:

4 könyvet

önköltségi áron 80.— leiert kapják.

Még ma kérjen ingyen mutatószámot (5 lei bélyeg beküldése ellenében) a DELI HIRLAP kiadóhivatalától, Timisoara

Előfizetési megrendelését azonnal elintézzük.

tanácsai alapján kezeli

Előfizetési árak (mindkét lapra együtt)
negyedévre 100.— lei
félévre 200.— lei
egész évre 400.— lei

Aki előfizet a Növényvédelemre, alábbi

Hörn: Gyümölcsfák nyese — Urbányi: Gyümölcsfák betegségei — Jécsai: Hogyan készítsük el virágos kertünket — Sántha: Szőlő kártevői

Pusztai-Popovits József

ŐRSÉGEN

A 95-ös gyalogezred Kaszárnyájában az ezredkürtös cigány dideregve fujta az őrséggyülekezőt. Néhány perc múlva a hótakaróval borított, kihaltnak látszó kaszárnyaudvar hirtelen megélnélt és az „önkéntes urak” fegyverükkel futólépésben igyekeztek az őrszoba előtti gyülekezőhelyre. Máskor még a harmadik kürtjelzésre is kényelmesen sétálgatnak az udvaron, mintha nem is katonák, hanem legalább is korzólovagok lennének. Ma azonban a dermesztő hideg és a borotvaéles szél futásra kényszerítette az elkényeztetett, finnyás „önkéntes urakat”, akik az „örög bakák” az ablakok mögött nagyokat kacagtak most.

A szolgálatos tiszt felolvasta előttük az őrség beosztását és néhány fegyvergyakorlatot vezényelt, hogy a fiuk egy kicsit felmelegedjenek. Majd előlépett a szolgálatos káplár, elővette a katonai szabályzatot, amelyből olvasni kezdett:

— „Az őrhelyen a szolgálatot teljesítő őrnök nem szabad beszélni, énekelni, füttyölni, olvasni, inni, enni, inni, aludni, cigarettázni, leülni...”

A borvörösorru káplár felolvasta nekik mindazt, amit nem szabad tenniük, azonban az önkéntesgárda nem sokat hederített a rideg katonai szabályzatok paragrafusaira. Majdnem mindenkinek a zsebében volt egy kis kenyér, egy darabka szalámi és egy elengedhetetlen, izgalmas defektívregény, amellyel az őrládában, a szolgálati idő alatt elszórakozott. Unták már a káplár „felolvasását” és alig várták, hogy őrhelyüket elfoglalják.

A káplár zsebre vágta a katonai szabályzatot, vigyázott, jobbra át-ot, előre induljt vezényelt és az önkéntes gárda feszes léptekkel indult el a megfagyott havas uton, amely csikorgott lépteik alatt.

Leváltották a régi őrséget, amely huszonnégy órán keresztül éberül őrizte a kaszárnyát és annak vagyonát.

Kabát Pista a kaszárnya hátsó kijáratától körülbelül nyolcszáz méterre lévő széna- és falerakathoz került. Az összes őrhelyek közül ez volt a legjobb, mert itt senkinek sem kellett tisztelegni, itt senki sem ellenőrizte az őrét és a nehéz fegyvert itt nem kellett franciásan a vállon tartani. Egyszóval, az őr itt magányában teljesen szabad volt és akár aludhatott volna is a szénában, ha abban nem cincogtak volna egerek és nem lett volna olyan dermesztően hideg idő.

A hideg azonban Kabát Pistát az őrládába kergette, ahonnan ábrándozva szemlélte az ónos fellegeteket, Szerbia hófedte dombjait és a dombok alján befagyott Dunát... Körülötte olyan volt minden, mintha csonttá fagyott volna. Minden fehér és minden olyan merev, olyan kiszámított... Mintha nem is hazájában, hanem valahol az északi sarkvidéken lenne...

Hirtelen megborzongott és vállával véletlenül leütötte az őrláda belsejében elhelyezett feliratot, amelyet felemelt, szegreakasztott, majd olvasni kezdett:

1. A szalmakazlakat, szénakazlakat és farakásokat ötven méternél közelebb senki meg nem közelítheti!

2. A kazlak és farakások közelében tilos a dohányzás és a tüzrakás!

3. Az őrhelyről senki fát, szalmát vagy szénát nem vehet. Még az ezred-

beliek sem, csakis abban az esetben, ha az élelmezési tisztól arra külön írásbeli meghatalmazásuk van! A farakások közelében levő forgácsból senki sem vihet el.

4. Az őr, aki a fent említett pontok valamelyikét megsérti, 2—8 napig terjedő zárkát szenved.

Jilco Stefan

a 95-ös gyalogezred parancsnoka.

Amikor befejezte a felírás elolvasását, észrevette, hogy a szemétdomb közelében egy szakadozott ruhájú férfi hajlong.

— Allj! — kiáltott reá hirtelen Kabát. A férfi kiegyenesedett és könyörgő pillantást vetett Pistára.

— Nem tudja, hogy itt a szemétdombon tilos forgácsot szedni? Mi? Mit gondol, hogy én azért állok itt, hogy a szemem láttára sértsék meg a katonai szabályzat paragrafusait? Mi? — förmedt rá a férfire Kabát.

— Bocsánatot kérek uram, — szólalt meg az ismeretlen férfi — eddig majdnem minden nap innen vittem forgácsot és néhány darab fát. Ezzel fütöttem, máskülönben családom már régen megfagyott volna ebben a cudar időben.

— Ne polemizáljon velm! Az őrládában elhelyezett felirat szerint először is kötelességem innen elzavarni mindenkit, másodsor pedig a katonai szabályzat értelmében nincs jogom szóbaállni senkivel! Megértette?

A férfi szemében megjelent az első könnyesepp. Mélyet lélegzett, mintha erőt gyűjtene a válaszra, majd megszólalt:

— Megértetem bajtárs uramat, csak még azt akarom mondani, hogy a tegnapi őrnök is ugyanezeket írta elő az őrládai felirat és a katonai szabályzat, mint magának, de abban a fiuban volt egy kis szív, egy kis érzés, egy kis emberiség.

— Szív? Érzés? Emberiség? — kacagott fel gunyosan Kabát Pista, — azt ugyan jó helyen keresed. Katonáéknál itt csak rideg szabályok, kemény vezényszavak és sokszor kellemetlen meglepetések vannak. Nekem is van szívem, — folytatta tovább Kabát — még pedig mélyen érző szívem, de nem akarok nyolc napig zárkában ülni csak azért, mert bebizonyítottam magának, hogy nekem is van olyan melegen érző szívem, mint bármelyik más önkéntes urinak. Ha bolond is a szívem, de ilyen bolond még nem. Tudja?!

— Tudom — felelte a férfi lehorgasztott fejjel, szomorú hangon, — de hiszen senki sem fogja megtudni, hogy én innen forgácsot vittem. Engedje meg uram, hogy csak valamiképp szedjek zsákomba és hazavigyem családomnak... Én még eltünném valahogy a hideget, de nem tudom eltünni, hogy a családom fázzeik...

Ugy mondotta ezt, mintha imádkozna, könyörgően ehhez a zord tekintetű szuronyos katonához, akinek lelkivilágát szavaival e percen teljesen felborzolta. És Pista lelke valóban háborgott, mint a tenger, ha kitör az orbán. Az ész és a szív, a katonai parancs és a humanitás viaskodott egymással bensejében.

Most már a szív nyelvén kezdett beszélni vele. Ugy, ahogy küzdő ember beszél küzdő embertársával.

— Hát kicsoda, micsoda maga tulaj-

donképpen? — kérdezte érdeklődve Kabát.

A férfi lesütötte szemé, mint egy rablógylkos. Arcát ellepte a pir és szagotot hangon suttogta:

— Halmos János leépített tisztviselő vagyok. Huszonöt évig becsülettel szolgáltam Turnu-Severin városát. Öfelsége több kitüntetését bírom. De mit használna ez most? Mit használna ez, amikor vannak emberek, akik nem tudják megtenni, hogy anyagi gondok közepette, öszülő fejjel a világháború befejezése óta eltelt tizennyolc esztendő óta én nem beszélhetem olyan tökéletesen az állam nyelvét, mint például a fiam, aki gyermekkorától tanulja ezt a nyelvet. Ez az a szörnyű bűn, ami miatt itt állok maga előtt és forgácsot könyörgök családom részére.

— Hát gyermekei nem tudnak segíteni magán? — kérdezte meghatottan Kabát.

— Két fiam is van, — felelte Halmos. Az egyik félévig teljesen ingyen dolgozott az egyik iparvállalatnál. A fél évig teljesen meg voltak elégedve vele. Az egekig dicsérték szorgalmát és lelkiismeretes munkáját, azonban amikor fizetésre került a sor, akkor hirtelen nem felelt meg, lassu munkaerőnek és pontatlannak mondták, hogy ok legyen az elbocsátásra. El is bocsátották állásából. Másik fiannak, aki immár harmadik esztendő óta régen családalapítónak kellene lennie, még olyan szerencséje sincsen, mint kisebbik fiannak. Őt még ingyen sem engedik dolgozni.

Hiába lesi minden reggel az újságok apróhirdetéseit, nincs munka sehol. Mit használ neki és mit használt nekem a diploma, a becsületesség, a pontosság és megbízhatóság? Van diplománk és mégis hideg a szoba, hideg a kályha, hideg a városatyák szíve, hidegek az emberek, hideg a világ, hideg minden, minden hideg... hideg... hideg...

Ugy ömlött a szó belőle, mint a megsebzett szívből a vér. Kabát Pista pedig meghatottan hallgatta a férfit, akiből a mai élet szólott az ujnemzedékhez.

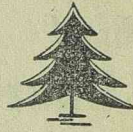
Benyult zsebébe és egy százast vett elő. Átadta Halmosnak.

— Fogadja ezt a kis segélyt — mondotta — jó szívvel tölem engesztelésül, amiért kezdetben olyan katonai ridegséggel beszéltem magával. Bocsásson meg nekem, mert nem tudtam, hogy kivel állok szemben. Nem tudtam, hogy egy valamikor jobb napokat élt, jobb sorsra érdemes szenvedő emberrel van dolgom, aki férfiasan hordozza azt a keresztet, amelyet az élet vállaira raktott. Ezt a kis segélyt is azért adtam, mert maga egy család hőse, aki két kezével is kikaparja a fát, hogy családján segítsen ilyen zuzmarás, zimankós télidőben. Most pedig, hogy én ne sértssem meg a katonai szabályzatot és az őrládai feliratot és maga mégis vihessen innen fát meg forgácsot, elfordulok. Nem nézek oda, ami azt jelenti, hogy én nem láttam innen senkit sem fát vinni.

— Isten megáldja érte, — mondotta Halmos. Gyorsan felvette karjára a husángokat és boldogan sietett vele haza a hideg családi otthonba, ahová melegeget varázsolt egy melegen érző katonára, aki jómaga táncot járt a hidegtől, a turnuseverini dombok alján...

A legrövidebb levél

Tudvalevőleg a legrövidebb magyar nyelvű téknév Ó. De Ó Páléknál különben is családi szokás volt a rövidség. Midőn Palkó lelére ségített és arról volt szó, hogy külföldi utazásra indul, a következő latin levelet írt apjának: — Ito, ami annyit jelent magyarul, hogy el fogok utazni. Az apa még rövidebb választ írt fiának: — I, menj! Sok táta ez a család nem fogyaszthatott.

Férfiének, feleségének, gyermekének. Ismerőseinek legakár másabb karácsonyi ajándék egy arany töltőtollal nével bevésve. Legnagyobb választásban és legolcsóárban kapható
Fényő papírüzlet
Telefon 19-55

Szép ajándékot

kapnak ismét a „Tündérújjak” évi előfizetői. Megrendelhető

LIBRO-nál
I., Alexandri-utca 7 / Telefon 23-37

Magyar könyvujdonságok

Horváth-Német: Kegycenc

Kovrig: Elsőosztályu fedélzete

Szabolcsi-Bence: Bevezetés zenetörténelembe

Riporterek antológiája

Kaposy: Kerékpáron Afrikában

Nordhoff: Lázadók

Havas: Kék vonat

Karácsony: Napos oldal

Benoit: Nyugat asszonya

Köves: Csavargók menelrendje

Kaphatók:

CULTURA

könyvkereskedésben

Timisoara IV., Bulev. Carol 16.

Telefon: 15-07

Varieté

TERMINUS

Bár

december havi nagy műsora:

Duo Charless!!!

a Kludsky-cirkusz nagy attrakciója

Duo Popescu

ikariai játéka

Trio v. Rheinau

mondain táncai

3 Bailey Brothers 3

akrobaták

4 Harrison Girls 4

excentrikus táncai

Azonkívül
Mirabell, Jenny és más

szólistanők

Kezdeté fél 11 órakor

Figyelem! Uj! „Primeros Brilliant Extra Primissima” minősége: 5 évi garantált tartóssággal! Ujszeri úbarsonypuha finomság! Aki csak egyszer a valódi Primeros Gumi-t használta, mindig csak ezt fogja venni!

DÓZSA és HORIA

találkozása az erdélyi történelem lapjain

Balogh Edgár szlovenszki író tanulmányából közöljük az alábbi részt, mely érdekesen világítja meg a román és magyar néptömegek erdélyi sorsrendeltesét.

Ha a múlt század magyar géniusza „a Kárpátoktól le az Aldunáig” látta feszülni a magyar sorsot, az én világ-háború utáni magyar tudatomban a Szudétától a Fekete-tengerig gyűrűzik a magyar probléma. Ebben a térben, melynek minden szegletébe bőven jut a nyugati emberpiacokról kiszorult áruból, magyar intellektueltől, magyar proletárból, a szláv népekkel és a románsággal való ujszerű érintkezésnek nemcsak kisebbségi kényszerét és helyi parancsát látom, hanem a történelmi szükségyszerűséget felismerve, egyben új magyar szellemkibontakozás szabadságát is üdvözölöm.

Mást jelent az ősi tájviszonyokhoz és egy sajátos parasztvilághoz rögzíteni a nemzetideált és megint más az: a Kelet-európában kötetlenül szétszóródó és szomszéd népek tömegei közé keveredő magyar proletárban s a többnyelvű fiatal kisebbségi magyar intelligenciában másult magyar jövőt látni. Más az, megállni egy elmúlt magyar kép kallódó maradványainál s más az, az új feltörekvő osztály nyomorgóiban is felfedezni a jövő gazdagságát. Nemcsak arról szólók, hogy pusztuló magyar egykefaluval és német veszedelemmel szemben én feltörő magyar városi proletárságban és demokratikus Kelet-európában hiszek, mely a német munkásban is testvérré talál. Arról is beszélek itt, hogy a pozsonyi és új városi magyar, a törülmetszett falusi nyelvezet és a cseh, szlovák, német, román dolgozókkal való közvetlen érdektalálkozás szintéziséképpen olyan magyar kulturát hordoz már magában, mely szélesebb skálán, tágabb horizontba kénytelen kibontakozni, mint valaha is az önmagába zárt, Kárpátokba foglalt magyar szellemiség.

Új nemzeti kultúra rejlik a magyar változásokban. Szélesebb skálájú magyar kultúra, mely új népvaióság szociális gerjedelmével jelentkezik. Tágabb horizontu szellemiség, mely a magyar kérdést szlávok, románok és magyarok konkrét kelet-európai nemzetköziségébe állítja be. Cotrus Áron, aki azt mond-

ja könyvtáráról, hogy „szláv, magyar és román megfér ott egy sorba, feledve, melyik volt egykor ur és szolgá”, ez a különös erejű realista parasztköltő Horia-ciklusában Találkozás címen így ír:

A történelem

Mélyútján és szálló kaptatóján
Ott mennek a multak zürzavarán
Dózsa és Horia együttesen...

Ők ketten

Találkoztak gondolatban és tettben
A szakadék felett, mely köztünk
S Árpád népe közt van
Évszázadok óta ásva szakadatlan...

teljes egyenjogúsítása mellett foglalást s ezt a kapitalizmus mai válsága idején csak a kisebbségi és a román tömegeknek a demokráciáért és a fascizmus ellen való együttes harcával gondolja elérhetőnek.

Ma még hiányzik a magyar történet-kutatásból az az irány, mely teljes összefüggéseiben merné kihozni az évszázadok mélyéből a magyar néptörténelem legizotóbb szakaszát, azt a kort, mely a prágai magyar diákok huszita ígéhirdetésével és bibliafordításával kezdődik s 1514-ben a Dózsa-felkelés leverésével ér szomorú végét. Timisoara egyik legfor-

rában és ismétlődött meg a kurucfelkelésekben.

Es nem ez a szellem támadt fel újra 1784-ben a Móc-hegyekben? Horia, a román forradalmi népvész, az ellene siető magyar megyei hadaknak szövetséget ajánl fel a Habsburgok ellen... A Szudétától Oiténiaig sodródva új magyar világ jeleit figyelem ezen a nagy táblán (s mindenkinél jobban érzem, hogy a konstánci máglya, a timisoarai tüzes uron és a fehérvári kerékbetörés a kelet-európai sorstestvériség népfrentjárta volt történelmi emberáldozat.

A jászvásári antifascista tanár szavait idézem: „A magyar és román tömegek többször megmentették a nyugati civilizációt a török invázió elől. Igaz, hogy ezt inkább az uralkodó osztályok érdekében és szolgálatában tették, de azért mégis óriási szolgálatot tettek Európának. Hasonló feladat még várhat ránk, amennyiben részint ránk vár a hitleri imperializmus keleti expanziójának és az általános fascista reakciónak megakadályozása.” Constantinescu Petru hitvallása a magyar és román szellemiség találkozásának szükséges voltát és lehetőségét azzal a történelmi realizmussal világítja meg, amely a szláv és román dolgozókkal érintkező magyarságnak is új szociális tudatot és népi hivatásérzetet adhat.

A bölcsesség legnagyobb mestere az élet; azonban felkeresd a régi elhunytakat is, kik tanulásuk, vizsgálatuk s tapasztalásuk által gyűjtött kincseiket a maradék számára könyvvelbe tették.

KÖLCSEY

Szükségesebben legyen egység, kétsége-sekben szabadság, mindenekben pedig szeretet.

SENT AGOSTON

Miként a föld nem terem eső nélkül s az eső föld nélkül nem hoz gyümölcsöt, épügy természetlen az isteni kegyelem az emberi akarat s viszont az emberi akarat az isteni kegyelem nélkül.

ARANSZÁJU Szent János

Mécs László

Bolond Istók Babszemországban

Az örök-magányos Istók ment magában.
(Sötétben folyt akkor élete meséje...)
Két szem csillag volt csunya éjszakában.

Bolondnak tartották, amerre ment lába,
nagy bot volt kezében, nagy zsák volt a hátán
s mindenütt azt mondta: napfényt visz a zsákba.

Az utak sarába botja belevágott:
réha tündérfának magját ültetgette,
ugy kereste örök, szép Emberországot...

Ilát amint mendegélt, furcsa földre lépett:
Babszemország kellős közepébe esőpönt,
csinált is kacagó, csodálkozó képet!

Csodálkozásából esőpönt csillapodva
körülnézett lassan, azaz nézett volna,
de bevérte fejét fent a csillagokba...

Mert apró volt szörnyen ez a Babszem-ország:
Babszem Jankók népe lakta hangyasűrűn,
kicsi agyvelőskék, mérges kicsi órák.

Mindenfajta népnek Babszem-babilonja,
hol egy nép Kain volt, más meg bamba Abel,

ahol farkos botot termett a fák lombja.

Akkor ép a szeplős vörös volt nyeregben:
aki nem volt szeplős, nem kapott a közös kenyérből... bolyongott bokrok közt, be-

rekben...
Itt-ott összegyűltek a kismimmizettek,
nagy fene kurucul zabszemet hegyeztek,
így végezvén hősi történelmi tettet.

„Éppen Erdély, a különböző népek együttes szabadságharcainak klasszikus földje. Itt számtalan történelmi jelentőségű harcot vívtak a paraszt-tömegek, nemzeti különbség nélkül, közös elnyomók ellen. Ugy Dózsa György, mint Horia, Closea és Crisan forradalmi, nem voltak egyebek, mint a román, magyar és székely parasztek együttes felkelései a magyar és sokszor román nemések, meg az idegen uralkodók ellen.” Constantinescu Petru teológiai tanár, a romániai antifascista front vezére, mondja ezt egy sajtónyilatkozatában, ahol az elnyomott kisebbségek

Zabszemet hegyeztek, de a vékonyabb végít,
mások csakazértis a vastagabb végít
s vérikűlt volt sáros Babszemország végig...

Hogy el ne felejtsem: míg apraja-nagyja
lyukas halálhídon aranypénzt keresett,
örökre beborult Babszemország Napja...

Bolond Istók busan leült egy nagy dombra,
elővette szívét, hegedülni kezdett
s a sok emberkének fogyni kezdett gondja...

Kioldotta zsákját, napfényt öntött széjjel:
a kis agyvelőkben tavaszodni kezdett...
Vágyak virágoztak ígértes kéjjel...

Hegedüit... Dühösek lettek a cigányok:
kutya se hallgatta hamis cincogásuk
s néki szedtek csokrot a szép Babszem-lányok.

Gáncsolták. Hogy hibás a vonó járása,
hogy idejét multa bibor hegedüje
s gyűléseztek éjjel-nappal egyre-másra.

Nyilakat lödöztek. Egy hetyke legényke,
Hüvelyk Matyi, bolha gyanánt rája kuszott
s míg Istók merengett, egy hurját letépte...

Azután felmászott pörge kalapjára
és az árvalányhaj-bokrétaba állva
ígyen kiáltozott: nagyobb vagyok nála!

Bolond Istók felállt, gyerekarcot vágott,
híres hegedüjét odadobta nékik
s tovább ment keresni szép Emberországot...

galmasabb gőcpontján Mária-szobor áll modern bérpaloták közé szorítva, azon a helyen, ahol Dózsa Györgyöt oly borzalom megkínózták. Amikor arra jártam, prágai emlékek ébredtek bennem. Husz János szoboralakját láttam s azt a szintén bérpaloták közé zárt csöndes kis templomot az óvárosban, ahol a mester szónokolni kezdett. Onnan indult ki az a vihar, melyben nemzeti nyelvek éledtek, jobbagy-tömegek ébredtek szociális öntudatra s Kelet-európa gyult ki Zsigmond császárkirály németrómai uralma ellen. Ez a népvihar tört ki új erővel Dózsa György kereszties forradal-

Scherg
szövetek
Minőség és választék
Gyár lerakat
TIMISOARA I.
Ferdinand szálló mellett

A Bach-huszárok

a Bánságban minden nemzetségből voltak és sokan jó magyarokká lettek később

Az 1848—49-iki magyar szabadságharc leveretése után az osztrák kormányzat Magyarországot telerakta kormányhű tisztviselőkkel. Ezeket rendszerint messziről — sok esetben Csehországból — hozták. Ez volt a Bach-korszak, amelyet Bach Sándor bécsi belügyminisztertől neveztek el. Az általa a közigazgatás vezetésével megbízott hivatalnokok voltak a Bach-huszárok.

Timisoara városa a Bach-korszakban nagy hivatalos központ volt. Innen igazgatták nemcsak az egész Bánságot, hanem még a szerb vajdaságot is. Egész esomó megye tartozott ide. A Nagybecskerekben 1851-ben német nyelven megjelent katolikusok, evangélikusok, görögök és zsidók használatára készült. Házi Naptár részletesen tartalmazza mindazokat a hivatalnokokat a jegyzéket. Erdemes ebben a névsorban böngészni. Számos olyan nevet találunk abban, amelyet ma is viselnek a Bánságban ismert családok.

A Bánság és szerb vajdaság tisztviselői kara nyolcvanöt év előtt ez volt: országos főnök báró Mayerhoffe Ferdinánd vezérőrnagy, miniszteri tanácsos Griz de Ronsé Eduard első előadó warnsthal Pilz János, második előadó Hueber Simon, titkárok temesvári Rác Mihály, nemes Clesius Henrik és Holzer Lőrinc, kezelőtiszt de Vermedey Rovira Antal, fordítók Stojakovic Sándor és Janulescu Julian, fogalmazó Kollowrat Henrik gróf. Timismegyének külön igazgatási személyzete volt és ennek tagjai a következők voltak 1851-ben: megyefőnök és kormánybiztos baracházi Capdebo János, kormánybiztos titkár királyfalusi és zelcseni Duchon Adolf, főjegyző Massirevic Sámuel, tiszteletbeli főjegyző cserneki és tarkeői Dessewffy Béla, aljegyzők Vesselinovic Sándor és Gavrilovszky Demeter, fődózszerű Vesselinovic Pál, adószedők felsőkubini Meskó Ezékiel, Jednák Pál és Papházy Lyubomir, pénzügyi főnök Serban Demeter, pénzügyi al főnök Keszthelyi Demeter, tisztviselő vörösvári Vidma Antal, levéltáros székelyi Ivarhelyi Ágostha Pál, selyemtenyészési felügyelő Koppauer Ignác, előfogat-biztos Mayer János, várnagy Jancsó Pál, orvosok Gnädinger Ferenc, rétháti Kövér Márton, Bonomi Antal, Csokányi Alajos, Bodanszky Zsigmond, Engel Móric és Hochenburg Móric.

Városunk nyolcvanöt évvel ezelőtt fontos katonai gócpont volt és székhelye mindennemű katonai hivatalnak. A legfőbb katonai személynég Coronberg János gróf altábornagy volt. A katonai parancsnokság katonai ügyosztályát Weymann Miklós őrnagy és feldegyi Fellner Adalbert kapitány, politika ügyosztályát Rotter Károly százados, Ráth Ignác Frigyes és Pisch János főhadnagyk vezették, mint tolmács Wickerhauser Emil hadnagy működött.

Városunkban működött abban az időben a kincstári jövedéki hivatal és a sóhivatal is. Ezeknek közös vezetősége a következőkből állott: kerületi felügyelő Dominkovich Ferenc, helyettese Grassinger József, aktuárius Klatt János, számvető Langer Antal, irnok Karakasevic

János, hivatalnok Paich Mózes, gyakorrok Szávic István, hajdu Vajki András.

A közalapítványi birtokok timisoarai központi vezetősége: prefektus perlaki Perlaky Károly, tisztviselők Horszics Ignác és Borzsinszky János, ügyész Ferencczi János, erdőmester Wittner József, mérnök Gyba Antal, kulcsár Király Ferenc, orvos Wittner Adóif.

A Bega-csatorna timisoarai igazgatóságának tagjai voltak: igazgató-mérnök Vukassovich György, csatornaépítési mérnök Frankenbach Ferenc, számvető Zeschiothy Engelbert, ellenőr Kristofcsák Károly, felügyelő Rudimir Ferenc, rajzoló Weber Ferenc, zsilipfelügyelő Tanaszovics István, pénztáros Zahora János.

Érdekes Timisoara város 1851. évi vezetőségének névsora is. Polgármester Preyer Nepomuk János, városbíró Zvekić Athanasz, városkapitány Csermena Péter, tanácsnok Petrovics Pál, Teodorovics Maxim, Pava Henrik, Sailer János Lazarini Pantelimon, Radulescu Constantin és Urbányi Lőrinc, jegyzők Paulovics Árpád és Gunnermann Ferdinánd, pénzügyi tanácsnokok Gruics Novák és Gartner Ferenc, rendőrségi tisztviselők Vlachovics Konstantin, Hirsch-

feld Károly, Mekovics Ádám és Revitzky Tamás, iktató és kiadóhivatali tisztviselők Györgyeni András, Petrovics Péter, Szvetkovics István, Risztics Sándor, Vuics Demeter, Tabakovics Gyula és Szavics Pál levéltárosok Teodorovics Demeter és Sprung Gyula, főszámvevő Hauff Gusztáv, számtisztek Nádasky Jenő és Neda Pál, városi adóhivatali tisztviselők Skarlato Lázár, Klaitz György és Maus Ferenc, vagyonkezelők Klain József kamarás és Ulrich Béla, árvászéki tisztviselők Grünwald Ferenc, Niciphor Miklós, Panajoth Kozma, telekkönyvi tisztek Nenadovics Pál és Peres György, városi orvosok Stefanovics Tamás, Eirich Péter, Vargics János, Venyek János, Paulovics Péter, kórházgondnok Jäger Jakab, városi bábák Düiring Anna és Gren Franciska, városi állatorvos Eyyo Antal.

Ferenc József megkoronázása és az alkotmányos uralom visszaállításával iktatották a Bach-korszakot is. Az idegenből hozott tisztviselők közül számosan meghonosodtak itt, megszerették a földet és annak népét, sokan — Jókai-féle Hammerschmidtek — magyar nevet választottak és unokáik ma is itt élnek közöttünk.

Ungvári Miklós

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL

(Csokonai vitéz Mihályról: a mult hamujába virággal ömlő áldozó ének, egy édes dalu bus kálvin költő élő emlékének.)

Csokonai volt a bazsarózsa, gyomos ölen a magyar kertnek; hol elhervadnak kik szeretnek: kiket szebbé csókolt a Nóta.

Borissza volt. A bort szerette. Nő várta száz s Egyet imádozt Hortobágyon a délibábot: Lilla kegyét leste kereste.

Sima szájjal csalta száz remény Péterfián hajnali tórho; Szép, nagy szívet pocsolta borba: Azzon el az „égi tünemény.”

Vitéz volt, hát szoknyákba kötött. Pirostra gyult a sápadt éjben, tudott hinni nőben, mesékben: s aranyzája titkon vért köpött.

Lillájának meleg két szemét más férfi száj csukta be csókkal; vágya fűsirt a bucsuzókkal: s megírta kora legszebb énekét...

Helyet az ifjuságnak!

Havi kétszáz dollár nyugdíj jár minden hatvan éves embernek, mondja egy amerikai orvos

A sokszínű amerikai politikai forgatagban az utóbbi időben új szín jelent meg, melyet észre vehet mindenki, aki az amerikai napilapokat és folyóiratokat forgatja. Ennek az új tanításnak az „Old Age Revolving Pension” gondolatának harcosa: Francis E. Townsend orvos.

A ma már hatvanhat esztendősből hosszú életet keresztil senki sem hallott. A távolnyugati államok egyikében, egy csendes kis vidéki városkában volt orvos. Már hatvanöt éves volt, amikor betegeskedni kezdett. Orvostársai megvizsgálták és azt mondták, hogy élete

menthetetlen. Erre gondol egy merészet és nagyot s családjával együtt elköltözködik a napfényes Kalifornia ége alá Long Beachbe, hol a napfény és a meleg tönkretéve minden orvosi szakvéleményt helyreállíthatja egészségét.

A hatvanhat éves Townsend doktor visszavonult az orvosi praksztól és ráért arra, hogy a világ dolgával és szürke előregedett nyárspolgárai életének sorával törődjön.

Két pontból áll a világmegváltó terve. Mind a kettő egyszerű és könnyen értethető.

Tisztelettel meghívjuk nagy

karácsonyi vásárunk

megtekintésére, ahol kevés pénzért sok hasznos karácsonyi ajándékot vásárolhat törülközőt, froterkendőt, pohártörőt, fűrdőkendőt, asztalgarnitúrákat, kerti abroszokat, női és férfi zsebkendőket meglepő olcsó árban

Népacuház

Timisoara I., Piața Unirii 13

A fiatal embernek az a kötelessége, hogy dolgozzék, az öreg ember sora a hékés öregség, a pihenés.

A mai világban a szegény öreg ember sorsa az elhagyatottság, nemtörődömség. Azok a kevesek, akik állásban maradnak, félve a bizonytalan jövődőlől, elveszik a kényeret a feltörekvő fiatal-ság elől. Nem jól van így, tehát segíteni kell ezen.

A segítés gondolatán pedig megszületik a townsendizmus első alapfeltétele: az amerikai állam gondoskodik arról, hogy minden hatvanadik életévét betöltött polgára havi kétszáz dollár állami nyugdíjat lapjon azzal a kötelezettséggel, hogy ezt a kétszáz dollárt köteles egy hónap alatt el is költeni. Ezzel szemben köteles minden hatvanadik életévét betöltött férfi félreállani az aktív munkaszolgálatról, hogy a megüresedő helyek révén kényeret biztosítsanak a fiataloknak.

A gondolat olyan egyszerű, hogy szinte még csodálkozni sem lehet rajta. Valószínű, hogy a tudós doktor elsőizben csak ezt az egy dolgot fogalmazta meg megváltó tervének. De voltak néhányan kételkedők, akik arról is kezdtek gondolkodni, hogy ezeket a kétszáz dollárokat havonta elő is kell teremteni s valószínűleg ezek megnyugtatóására fogalmazta meg a második pontot, mely még rövidebb: az üzleti élet minden ágazatában az állam vessen ki és hajtsa be kétszázalékos forgalmi adót, mely elégséges lesz a kiadások fedezésére.

A gondolatot a sajtó a tűz gyorsaságával terjesztette el s annak hatalmas követő tábora akadt, elsősorban a hatvanadik életévüket betöltött emberek között.

A tervet azonban nemcsak az öregek és a nyugdíjra rászolgáltak karolták fel, hanem nagy tábora van annak az ifjuság között is, amely így akar elhelyezkedési lehetőségeket teremteni. Természetesen már a politikai életbe is átszaptak a mozgalom hullámai. Az amerikai választók százazerei kijelentették, hogy községi tanácsosoknak, képviselőknek és szenátoroknak csak olyanokat választanak meg, akik ennek a tervnek a hívei.

Olcsó butoreladás!

Tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árak

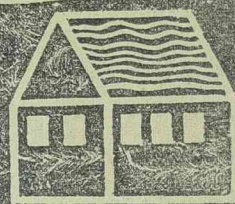
Cooperativa Constructia și Mobila Moderna ezelőtt Ecker

Raktári telefon 575 Gyári telefon 11-83

Tungstram

DUPLASPIRÁLLÁMPA

több fényt visz
otthonába!

Uj. Kubán Endre

Damjanich, a legendás vértanu tajtékpipája gazdát cserél egy bánsági faluban

Három teljesen egyforma, fehérre meszelt, szőlővel befuttatott verandás házból, hozzátartozó udvarokból, kertekből, istállókból és kukoricagörékből áll a Stanciova község Liget nevű telepén Tarina a János kúriája.

Tarina karakán magyar ember. Hatvan éven felül jár már, nyolc gyereke volt, öt közülük még ma is él és becsülettel megállja helyét az életben. Epp úgy, mint apjuk, akit az agrártörvény a többi magyarokhoz hasonlóan szintén nem kimélt és huszonnégy holdból mindössze négyet hagyott meg. Munkával, szorgalommal mégis újra a község egyik legmódosabb gazdája lett. Dologidőben — mint mondja — hajnali három órától kezdve késő estig dolgozott és dolgozik ma is a földjén. A munka mellett nem feledkezett meg azonban arról sem, hogy kötelessége van önmagával és fajával szemben. A Magyar Párt tagozati elnöke, községében a magyarság második megválasztott esküdtje.

Czumbel Antal plébánossal a ház vendégszobájában ülünk és beszélgetünk. Egyszerre a házigazda engedelmet kér és magunkra hagy bennünket. Kiszáratva ismét feltűnik és mosolygós arccal hatalmas tajtékpipát nyújt felém.

— Tessék, — szól büszke arccal — megmutatom most Damjanich tábornok pipáját!

Damjanich tábornok, az 1848-as szabadságharc egyik tragikus hősnéke pipája vajjon hogyan kerülhetett Stanciovára? Teljesen kiszivott tajtékpipa, hatalmas, nehéz ezüst kupakkal. Az alján, a tajtékban ékes, faragott betűvel és számokkal Damjanich monogramja és az évszám: 1848.

— Több évvel ezelőtt kaptam szomszédom feleségétől, Pásztor Józsefétől, — meséli Tarina gazduram. Pásztorné Sebő leány volt, akinek nővérét, Amáliát, Damjanich tábornok, az aradi vértanu, örökbe fogadta. Sebő Géza a tábornok kedvenc tisztje volt, akit sok gyermekkel ajándékozott meg a felesége és a gyermektelen Damjanich az egyik leányt örökbe fogadta. A választás Róza nővérére Amáliára esett, akit nevelőapja tejben-vajban fűrösztött és a legmondosabb nevelésben részesített. A pipát megtakarított pénzen Amália vásárolta születésnapjára nevelőapjának... A világsi fegyverletétel és Damjanichnak embertelen kivégzése után Sebő Amáliának már nem volt maradása a Damjanich-házban. Mindent eladott, csak néhány kedvenc tárgyat tartott meg a tábornok hagyatékából. Nehéz viszonyok közé

került és lassankint kénytelen volt mindentől megválni. Már csak ez a pipa volt a birtokában, amikor hugához jutott, akinek azután odaajándékozta azt.

Érdeklődéssel nézzük a pipát. Sokat forgatjuk. Különösen Czumbel főtisztelendő ur, aki végül is nem bír tovább ellentálni a kísértésnek. Dohányt és engedelmet kér, hogy rágyújthasson. Szenvedélye az ebédutáni pipázás és néhány pillanat múlva már hatalmas füstfelhő száll föl a legendás hiru ma-

gyar tábornok pipájából.

Közben besötétedett. Öreg este volt, mikor Damjanich pipája újra gazdát cserélt. Az új tulajdonos Stanciova plébánosa, aki nem sajnált egy valódi yorkshirei malacot felajánlani érte. Az alkut megkötötték. Tarina János Stanciova, legmódosabb gazdáinak egyike, növelte értékes állatállományát, míg lelkipásztor azután az egyik aradi vértanu pipájából bodorit kacskaringós füstfellegetek.

Szentimay Gizi

A MILLIOMOS

Rettenetes fejfájás gyötörte már megint. Feje zugott, halántékán az erek láthatóan lüktettek. Unta az életét, a világot, a pénzt — mindent.

Reggel óta vizsgálták a megvételre kínált szöveggyárat. Neki mindegy volt, hogy az övéké lesz-e vagy sem, de a felesége erőszakoskodott és kívánta még ezt a gyárat a többi vagyonához.

Az asszonyé a pénz, azt tesz vele, amit akar.

Nagyszerű üzletasszony volt. És tizenkét év óta — amióta együtt voltak — majdnem duplájára emelte a vagyonát.

Hetek óta alkudoztak már, de most már perfekt volt az ügy.

Ajtay szerette volna otthagyni a zatkoló gépeket, a kellemetlen szagu rengeteg gyapjút és a lamentáló magyarázókat.

— Leülök egy pillanatra ide a padra, — mondta a feleségének. Pár perc múlva megyek maga után az irodába.

Csendes és fás rész választotta el a gyárat a tisztviselők lakásaitól. Itt pihent meg egy-két percre.

Lehunyt szemhéja égett és amikor kinyitotta, könnyek marták.

Az uton egy nő jött két kisfiúval. Fehér ruha volt az asszonyon és a fiukon kékkockás vászonkabát meg arasz-

nyi fehérdnadrág.

— Milyen érdekes fejtartása van, — gondolta Ajtay — ilyet még csak egy-nél láttam...

Most odaértek közvetlenül eléje és Ajtay felkiáltott:

— Irén!

Az asszony csodálkozva nézett rá és fehér arca egy árnyalattal még fehérebb lett.

— Nini Ajtay, maga az? ... Jött... a gyárat megnézni? ...

A gyáramat?

— Honnan tudja? ...

Az asszony mosolygott.

— Na hallja! Hetek óta várják már itt magát. És az uram főkönyvelő itt, hát onnan tudom.

— Maga nem változott semmit Irén! Eppen olyan szép, mint volt... pedig rég találkoztunk már...

Az asszony nem szólt, csak komolyan, nyugodtan nézte a kapkodó beszédű, ideges embert.

— Tudja Irén, nekem annyi mondani valóm lenne... Ha tudná, hogy milyen rettenetes nekem, hogy...

— Nana — vágott szavába az asszony — vigyázzon, hogy mit mond, mert még szentimentális lesz, pedig maga nem volt az...

Nem! Az, tényleg nem volt Ajtay!

Ezelőtt tizenhárom évvel sem volt, amikor közel három évi udvarlás után szó és magyarázat nélkül otthagya a szép Keresztessy Irént. Pedig az egész vármegye várta és biztosra vette az esküvőt.

De akkor az öreg Ajtay tönkrement és fia félt a szegénységtől, két kézzel kapott tehát a milliomos gyáros lánya után.

— És most találkoztak

— Tudja Irén, hogy mennyit gondolok az elmúlt időre, hogy milyen szépek ezek az emlékek? ...

— Oh, maguk milliomosok könnyen emlékezhetnek a régi dolgokra! Maguknak nincs gondjuk, nincs bajuk. De látja, mi szegények csak bajlódunk és az emlékekkel nem törődünk. Azok eloszlanak, semmivé lesznek... No de Isten vele!

Ajtay mozdulatot tett az asszony keze felé, de az a fia vállán nyugodott...

— Természetes, gondolta Ajtay.

Utána nézett. Aztán felkelt és be ment az irodába.

A felesége egész fel volt villanyozva. Büszke örömmel vizsgálta a könyveket, hallgatta az igazgató fejtegetéseit.

Most éppen a főkönyvelővel tárgyal...

— Rendes kulitipus, — gondolta Ajtay és beleült az egyik bőrfotóbjébe.

Később, amikor egyedül maradtak, a felesége rengeteget ujságot meg pletykázott neki...

Nem hiába lakott itt két hét óta, tisztában volt az üzlettel, a személyekkel, azok családjával és viszonyaival.

— Látta a főkönyvelőt? Igen? Na ez egy elszegényedett mágnáskisasszonyt vett el. Tudja annak valami tehti-mehtlrije volt és amikor a fiu otthagya, (valami gazdag tramplit vett el) ő hozzáment, ehhez az emberhez...

Ajtay a fotój karjait markolászta. Szeretett volna felugrani, belesugni a gyárba, összetépni a könyveket, szétzórni a pénzt, itthagyni ezt az asszonyt a nyolcvanhét kilójával, a buta nézeteivel, a durva lelkevel.

Persze neki könnyű volt, neki, a milliomos lányának. Őt megvédték a milliói. Az ő lelke körül bástyát vont a pénz. Bástyát, tiszteletet és alázatot...

Oh, ha lehetett volna milliókkal megvenni az elmúlt időket... Visszavásárolni ezt a tizenhárom évet és rohanni vissza József főherceg uti két emeletes palotába, az uri leheletű lakásba, ott tédre esni egy fehérruhás lány előtt és zokogva bocsánatot kérni... Kérni,

hogy jöjjön hozzá feleségül, hisz' az nem is lehet másképpen. Hisz' ők egyformán gondolkodtak, éreztek. Ők egymáshoz illők voltak. Megmondaná azt, hogy a pénz csak addig hatalmas, ameddig az ember nem érheti el.

... A felesége még mindig vartyogott, pletykált. Könnyű volt neki.

— Bizony, — fejezte be a főkönyvelőék házasságát — ott hagyta a szép lányt az udvarló... ott ám!

Ajtay felállt, hogy úgy mondja az ítéletet önmagára, mély meggyőződéssel.

— A nyomorult...

Legujabb téli nőikabátok és ruhák

Radó

Timisoara I., Boulevard Regele Ferdinand 6 (Lloyd-sor)
Legnagyobb választék Legjobb minőség Feltűnő olcsó árak

Flaneur

HITLER és STALIN

államalkotó programja egy régi irodalmi írás megsárgult lapjaiból éledt valóságra

Közel másfél századdal ezelőtt, 1794 nyarán, zajlottak a nagy francia forradalom legviharosabb napjai. Szakadatlanul zuhant a bárd, patakokban ömlött a vér a Greve-terén. A temetőknél kell zsufolva lenni, nem a börtönöknek, — hangoztatta a triumvirátus. Akkoriban már minden hatalom Robespierre, Couthon, Saint Just, e három férfiú kezében összpontosult, akik bármilyen szörnyű áldozatok árán is, egy új emberiséget akartak előteremteni. Mindent az államért és az ember semmi! — ez volt a köztársasági instituciók foglaltata, amelyet Saint Just a kezében tartott leírva, midőn ott áll a szónoki emelvény lépcsőjén, hogy törvényerőre emeltesse azokat.

A vakmerő mű azonban sohasem készült el. Sohasem látott napvilágot, mint törvény ez az írás, mely legmegdőbentebb történelmi torzója egy minden természetes emberi magánjogot megtagadó állami onnipotenciális gondolatnak. Saint Just már nem tudta megtenni azt a nyul farknyi fordulót, amely a legelső a szónoki emelvényig vezetett. A háborus konvent tajtékzó hangorkánja elnyomott minden szót. Ebben a pillanatban történt, hogy a nagy forradalom befejeztetett. Consummatum est. E napon Thermidor 9-én vád alá helyezték őket és huszonnégy órával később már egymásután a hóhér fűrészes kosarába estek Robespierre, Couthon és Saint Just fejei.

De hát mit is tartalmaztak tulajdonképpen ezek az instituciók, melyek azután Páris városának levéltárába kerültek, mint a forradalom utolsó szakaszának befejezetlen dokumentumai? Rousseau, a nagy filozófus társadalmi szerződésének elgondolásait akarta Saint Just a közélet uralkodó tényezőjévé tenni, ahogyan már szinte vallási fanatizmusba torlóddó hévvel paragrafusokra zsigerelte ezt a könyvet, a Contrat Social-t.

Lássuk csak ezeket a paragrafusokat! A gyermekek öt éves korukig az anyuk révén nevelkednek, azután halálukig a köztársaság tulajdonába mennek át. A gyermekek nevelése tizötizenhat éves korukig katonai és földművelési irányú. Hatvanas századokba kell őket beosztani és a tanítók minden hónapban vezetőt jelölnek ki a legjobb viseletük közül. Aratáskor mezei munkások mellé kell őket rendelni. Megtanulnak minden katonai gyakorlatot és évenként táborba gyűlni, gyalogsági gyakorlatokat tartanak. Minden gyermek tizenhat éves koráig egyformán öltözködik. Tizenhettől - huszonegyig munkászubony, azután katonaruha jön.

A polgárok a templomba gyűlekeznek, hogy ott a hivatalnokok és huszonegy éven aluli ifjak életét megvizsgálják. Minden polgár évente egyszer bejár a köznek, hogy mire használta fel vagyonát. Férfiak és nők, akik szeretik egymást, házaseleket. A házaseleket

elválhatnak minden körülményesség nélkül, ha váiai szándékukat három hónappal előbb kinyilvánítják. Azok a férfiak, akik mindig kifogástalanul éltek, hatvanadik évüktől kezdve fehér övet viselhetnek, viszont a gyilkosok ha a börtönből kiszabadulnak, életük hátralévő részében fekete ruhát kötelesek viselni és ha azt leteszik, kivégzendők.

Olvassuk ezeket a rendelkezéseket és meglepetve láthatjuk, hogy ezek a régies régi instituciók fejtámadtak irattári sirjukból. Saint Just és Rousseau politikai eszmeszüleményeit, amelyeket a nagy francia forradalom már nem tudott megvalósítani, most közelebbi másfél évszázad után Hitler és Stalin uralkodó valósággá teremtette. Ugyiszólván pontról-pontra az instituciók szelleme, akaráisai tükröződnek váltakozva a ma két elkeseredetten viaskodó világnezetében; a fascizmusban és a kommunizmusban.

A gyermek nem az anyáé, hanem az államé, ugyanezt valósította meg a lenini program, valamint a házasság és válás gvorsforraló intézményét, a kényszer, hogy minden polgár vagyoni helyzete működése nyitott könyv legyen a mindenható állam mindentlátó szeme számára. Ha viszont a fascizmust vesz-

szük szemügyre, csakhamar ott is megláthatjuk, hogy Mussolinótól Hitlerig szintén az instituciókból meríti legujabb, legmerészebbnek látszó reformjait a parancsuralmi elgondolás. A gyermekek militarizálása, a kötelező mezei munka, az egyforma ruha, a táborba való gyülekezés és még sok egyéb újítás, mind arról tanuskodik, hogy a fascizmus is pontról-pontra igen szorgalmasan tanulmányozta azt a valaha megrekedt javaslatot, amelynek legtöbb elgondolásából mégis csak nagysokára törvény lett.

Vajjon mit szólna hozzá Saint Just, ha feltámadná és látná, hogy a modern élet kellős közepén lemásolták az ő művét? És vajjon mit szólunk mi, akik annyira szeretjük hinni, hogy a történelem változatai ujdonságokat is hozhatnak számunkra? Csak a külsőségek változnak, de ami az ember legfelsőbb életét illeti, arról elmondhatjuk ismét, hogy nincsen új a nap alatt. Megtanít rá bennünk ez a kis adalék is, hogy amit mi ma az állami közokarat eszméjének harsogunk, az tulajdonképpen egy régi nagy forradalmi írás megsárgult pontjaiból éledt új valóságra.

A történetírók világtörténetében 2000 történeti-cikk 27 kötetben, 18.000 oldalon mondja el a történelmet

Soha olyan nagy érdeklődés nem nyilvánult meg a történelem iránt, mint manapság. Ugy látszik az emberek kezdik megérteni a világháborúnak talán legnagyobb tanítását, hogy nem lehet egyetlen országra sem biztos a béke, ha az nem terjed ki az egész világra. Egymásután jelennek meg Angliában, Németországban, Franciaországban, Olaszországban az egyes országok legkiválóbb hisztikusainak művei.

Az Encyclopaedia Britannica, amely a legkitünőbb lexikonnal ajándékozta meg a kulturvilágot, a történeti munkák nagy könyvsikerén fölbuzdulva, elhatározta, hogy népszerű kiadásban az olvasók rendelkezésére bocsátja a jelenlegi viszonyok között elképzelhető legjobb világtörténetet, mely amellet, hogy a jelenkor legkitünőbb történetíróinak, politikusainak, katonáinak és művészeinek véleményét hozza nyilvánosságra, magában foglalja az elmúlt évszázadok és évezredek nagy történetíróinak klasszikus munkáit is. Az Encyclopaedia Britannica világtörténete már nevében is kifejezi ezt a szándékát, amennyiben A történetírók világtörténeté-nek büszke címét viseli homlokán.

27 kötetben, 17.500 oldalon, 12 millió szóval mondja el ebben a hatalmas munkában 2000 történetíró a világ folyását a ködbevesző azuikus időkől egészen a huszadik század második negyedéig.

Hatvan nyelvről fordították angolra az egyes országok történetét. Ha Egyiptom őstörténetének oldalait utjuk fel a Krisztus előtti évezredekben élt pap-történetírók palimpsztosainak fordítására találunk.

Talán a legérdekesebbek azok a fejezetei „A történetírók világtörténeté”-nek, amelyek a história nagy férfainak jellemzését adják. Mig az eddigi történelemben vértelen, testnélküli szürke kísértetek felvonulása volt a világtörténet nagyságainak szereplése, addig az Encyclopaedia Britannica világtörténetének sok oldalról megvilágított beállításában a világtörténet lelkeinek megjelenése fényes cavalcade, melyben minden oldalról közelről szemügyre vehetők a benne résztvevők. Az olvasó valósággal úgy érzi, hogy maga is együtt lovagol Nagy Sándorral a perzsa Dárius ellen és szinte érzi, mint csapják meg a Rubicon hullámai, amikor Cézárral Róma ellen vonul és Napoleonnal együtt tekint ki szentilonai apró házának ablakán Austerlitz és Wagram ragyogó napjai fölött elmerengve.

Nem hiányzik azonban A történetírók világtörténeté-nek oldalairól a híres aszszonyok szerepének ismertetése sem. Találkozunk Didoval, Káthago megalapítójával; Zenobiával, a harcias keleti királynővel, aki szembeállt Rómával és e harcban alulmaradt; Cleopátrával,

Bélrenyheség és vérkeringési zavarok

kisebb-nagyobb csomókat okozhatnak a bél-nyílásban. Ha nem vesszük számba ezt a — legtöbbször viszketési ingerrel járó jelenséget — gyakran kifejlődik egy nagyon fájdalmas aranyér. A leghelyesebb volna megelőzni és már az első jeleknél „Goedecke”-féle

ANUSOL ARANYÉRKUPOKAI

használni, azonban már előrehaladott arany-érenél is gyorsan és biztosan segítenek ezek az orvosok által legjobbnak elismert Anusol kupok. Kaphatók gyógyszerárakban.

aki alávetette magát Róma akaratának és győzött; Jeanne d'Arc-kal, az orléáni szűzzel, aki megmentette Franciaországot és akit a francia törvényszék mint boszorkányt elégettett; Erzsébet, angol királynő és Stuart Mária, skót királynő párharcával; Nagy Katalinnal, Mária Teréziával, Mária Antoinettel, Corday Saroltával és a világtörténelem számos több híres nőalakjával, mint például Messalinával, Lucretia Borgiával, örült Johanna nápolyi királynővel és Medici Katalinnal.

Különös gonddal foglalkozik az Encyclopaedia Britannica a sorsdöntő csaták történetével, hiszen ha például a görögök nem verik meg a perzsákat a marathoni síkon, vagy Attila hunjai győztesek maradnak a catalaunumi csatában, avagy ha a keresztény lovagok nem szórják szét a mórokat Tours falai alatt, úgy a világtörténet alkalmasint egészen másirányt vett volna.

Nagy súlyt fektettek az Encyclopaedia Britannica világtörténetének szerkesztői arra is, hogy a csaták és ütközések, politikai fordulatok és cselszövevények, háborúk és békekötések mellett a szürke mindennapi élet is hűségeen visszatükröződjék A történetírók világtörténeté-ben. Eppen ezért az ipar és kereskedelem történetét az egyes korszakokban olyan részletesen tárgyalják a világ legkülönbözőbb nácioihoz tartozó közgazdászok, mintha speciálisan gazdaságtörténelmi munka számára dolgoztak volna.

Talán még a szövegnél is érdekesebbek az Encyclopaedia Britannica illusztrációi, melyek már ujszerűségükkel fogva is megkapják az olvasót, mert még idáig a történetkönyvek jórészt arra törekedtek, hogy lehetőleg korabeli képek, reliefek és szobrok reprodukálása útján érzékeltessék az eseményeket, addig az Encyclopaedia Britannica világtörténete gyökeresen szakított az eddigi rendszerrel és főképpen festményeket és — fényképeket vonultat föl oldalain. Természetesen nem egykorú fényképeket, hanem szindarabek, sőt filmek jeleneteinek fényképeit, melyek mégis csak sokkal elevenebben érzékeltetik a mai emberrel az évezredek előtti korok életét, mint a korabeli, de csonka és megrongált szobrok és festmények, a városok romjairól nem is beszélve. Így például az orléáni szűz története mellett Shaw Johannája londoni előadásának fényképfelvételeivel találkozunk, az ó-egyiptomi gigantikus építkezési módot pedig — egy Fox-filmből vett részeket mutatják be.

ROXY-Tánciskolában

Szenzációs táncudonságok
PICCOLINO és CUBANA
valamint az összes modern táncok a legújabb stíusban, úgy a most kezdődő kurzusban, mint különórákban tanulhatók minden vasárnap 6—12-ig és csütörtök 6—9—12-ig táncirány. / Beiratkozások: Timişoara V. Str. Brătianu 24

Kubán Rózsa

Magyar közlekedési rendőr a francia fővárosban

Kicsi nemzet a magyar, de csodálásképpen mégis jut belőle az egész világra. Nincsen a földkerekségnek olyan tvoli országa, amelyben nem lehetne magyar emberre találni. A boldogulás keresése, a sors kiszámíthatatlan sok eszélye, vagy pedig a látnivágyás mindenfelé szórja széjjel a magyarság eyezeit. Különösen a különböző országok fővárosaiban található nagyobb sámban. Párisban, amely magát hivallódóan a világ fővárosának nevezi, már a háboru előtt is igen sok volt a magyar. A világháboru öklének lecsajsa szétrebbentette őket, de a békekötések után ismét visszazivárogtak oda. A aztán a nagy bulevardokon, a parkban, vagy a metrón igen gyakran eng a magánosan járó magyar fülebe magyar beszéd és örvendezően figyeltek, amikor a nagy idegenben néptársat fedez fel.

A Square des Vergennes egyik kétéleletes sarokháza a párisi magyarság sive. Ez a párisi Magyar Ház. Mint a téhkas, ugy zsi bong a párisi Magyar ház a Franciaországba vetődött magyaroktól. Allást, tanácsot, baráti megértést keresni mennek el oda. A párisi Magyar Ház népirodája utbaigazítást, világozást, támogatást nyújt ügyes-ujos dolgaikban. Kulturális délutánok, műkedvelő előadások, társas összejövetelek, tánemulatságok és ismeretterjesztő felolvasások gyűjtik össze a párisi magyar családot. Ebben a házban élnek a különböző magyar egyesületek, ott tartják összejöveteleiket a francia fővárosban tanuló magyar egyetemi hallgatók, ott rendeznek tanulmányokat a magyar írásból és olvasásból a francia népiskolákba járó magyar gyermekek részére. A Magyar házban nyerhetnek gyógyulást a párisi magyarok testi és lelki sebeikre. Magyar orvosok található ott és minden lekezetbeli magyar lelkésznek van zobjája a Magyar Házban. Ennek a párisi Magyar Háznak a lelke, vezetője s intézője, akinek kezében a párisi magyarság érdekeinek sokezer szála fut össze, V a r g a Zsigmond dr., aki a beaparti metropolisból került a szajna artjára.

Első találkozásom a párisi magyar-ág egyik tagjával megérkezésem napán volt. A szállodában a szobapincér eejött, hogy átvegye a kitöltött bejelentő lapot. Franciául beszélt, de amikor rovatokba pillantott, meglepetéssel állt fel:

— Hát a kisasszony magyar? Kiderült, hogy a szobapincér Debrenből való és a párisi műgyetem hallgatója. Évente félévig pincéreskedik, hogy pénzt gyűjtsön a következő félévi tanulmányaira. Igen sokan végzik így a magyarok közül — fiúk és lányok — Párisban egyetemi tanulmányaikat. Különféle munkát és alkalmazást vállalnak, csak hogy tanulhassanak. A munka nem szegény, jellegével nem válogatóság, hanem, hogy milyen foglalkozást kapnak. Csak igen kevesen vannak, akik nem kényszerülnek dolgozni, mert amadiváltságosok kasztjába tartoznak,

akik hazulról részesülnek pénzbeli támogatásban.

A párisi magyarok, bármilyen régen szakadtak is el hazulról, egymás között még véletlenül sem beszélnek másképpen, mint magyarul. Párishoz kötött létükben a magyar szó szárnyán a hazai levegőt varázsolja köréjük és könnyebbé teszi nekik a messze szülőföldtől az idegenben való életet.

A párisi magyarok sohasem tagadják meg magyarságukat és a franciák előtt is önérzetesen vallják magukat magyaroknak. A magyar írókat, művészeket, tudósokat, mérnököket és mindazokat, akik működésükkel a magyar névnek dicsőséget szereztek, már jól ismerik a franciák. Rendszerint meglepedéssel veszik tudomásul, ha magyarokkal ismerkedhetnek meg. A magyar munkás itt elfelejti otthon vallott különböző jártállását és csak magyarnak mondja magát.

Párisi magyarokban csak egyszer csalódtam. A metró egyik állomásán hangos magyar beszéddel két tizenöt-tizenhat év közötti leány rebent be a kocsiba. Örvendve köszöntöttem bennük a magyar testvéreket.

— Á, mi nem vagyunk magyarok, — mondotta az egyik.

— Mi románok vagyunk, — toldotta

meg a szót a másik.

Kiderült azonban, hogy nem román születésűek. Elbeszéltek, hogy apjuk Erdély kincses fővárosában nagykereskedő és hitközségi vezető. A szülei csak magyarul tudnak, de ők az állami iskolában odahaza azt tanulták, hogy románok és Párisban is románoknak vallják magukat.

Annai büszkébb vagyok arra a közlekedési rendőrré, aki a Gare Saint Lazare forgatagában teljesít szolgálatot. Könyveimet hónom alá szorítva éppen előadásra siettem, amikor a közlekedési rendőr közvetlenül előttem intett gumibotjával és megindította öt percre az autók és egyéb járművek végtelen áradatát.

— Te jó Isten, — hűledeztem hangosan két lépésnyire a rendőrtől.

— Tessék, kisasszony, indulhat, — mondta váratlanul magyarul a rendőr. Ujból intett a bottal és a rengeteg autó mintegy varázsütésre megállott. Csodálkozásomban szinte elfelejtettem keresztül sietni a téren. Később tudtam meg, hogy a közlekedési rendőr valamikor egyetemi hallgatónak jött ki Párisba, de nyomora miatt nem tanulhatott. Különböző foglalkozást próbált, végül felvette a francia állampolgárságot és rendőr lett. De meg maradt magyarnak.

Ratlan István

DÁVID SIRALMA

— Uram! Megvittam Góliáttal: alul naradt.

„Dávid!”
— e gyermek, ez a törpe —
„Tied a nap!”

„Tied Hebron-nak királysága

s Izraelének.”
— Uram, köved s a parittým csinálta: én félek.

— Hiszem a királyság fényes, óh, szép! egy „Uriás”-nak kell parancsot adnom; kezem vértől lesz egyre feketébb —
Miért nem hagysz így, — pasztornak maradnom?

Pusztai P. József

A nemzetkisebbségi magyarság két évtizedes életét kiállítás keretében kell bemutatni

Közel husz esztendeje annak, hogy az egykori Magyarországon élt magyarságnak negyed része nemzetkisebbségi sorsra jutott. Ezek a magyar nemzetesoportok a két évtized alatt igyekeztek kiépíteni azokat az intézményeket, amelyek nemzeti fenmaradásukat biztosítják a szolgálatuk elsősorban

megindult a gazdasági szervezkedés, szövetkeztek létesültek, gazdakörök alakultak. A politikai szervezkedéssel párhuzamosan dolgoztak, küzdöttek, hogy a világháboru után felnőtt magyar ujnemzedéknek anyanyelvén való tanulását és kulturájának ápolását biztosítsák. Különösen a kisebbségi

Választék / Csere / Részletfizetés

TELEFON 2-20

RADIO ELECTRON

PIATA BRAILIANU

A legnagyobb szaküzlet / Csillároknban nagy választék Püspöki palota

Specialisták aprólékos laboratoriumi munkájának köszönhető, hogy a **PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-SZAJFESTÉK PARFÖMÖK** gyártásában

Les Créations N.H.B.

készítményei a tökéletes és közkedvoltség legmagasabb fokát érték el. Próbálja ki azokat! Kitűnőek!

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

11, Piata Brailianu, Bucuresti, Strada Sefri No. 2

ségi magyar sajtó vette ki részét ebből a nemzeti kisebbségvédelmi munkából és a parlamenti képviselők mellett a hírlapírók voltak azok, akik elsősorban szállottak sikorra azokért a jogokért, amelyeket a békeszerződésekből és a nemzetkisebbségi szerződésekben biztosítottak a nemzetkisebbségi népcsoportok számára.

Az utódlamok magyarságának ezen közel két évtizedes munkája mellett nem lehet szólanul elmenni. Ezen husz éves határkönel elfogultság nélkül le kell mérni, hogy a kifejtett munka milyen viszonyban van az elért eredményekkel? Meg kell csinálni a husz éves magyar nemzetkisebbség mérlegét és ha pozitív eredményeket kapunk, akkor ezeket a magyar pozitívumokat nemcsak értékelni kell, hanem tudomására kell hozni a határon túli magyarságnak is. Gyakorlatilag ezt egy lehetne elérni, ha a határon túli magyar ujnemzedék, amely néhány év óta tudományos szempontból foglalkozik a nemzetkisebbségi problémával, 1939. évben — a szétszakadás huszadik évfordulójára — Magyar Nemzetkisebbségi Kiállítást rendezne a magyar fővárosban. Ezen bemutatásra kerülne a romániai, csehszlovákiai és jugoszláviai magyar nemzetkisebbség irógárdájának husz évi munkája, a kisebbségi sajtó, a kisebbségi művészek két évtizedes munkássága, a kisebbségi magyarság népművészete, a kisebbségi magyar kérdés jogi szakirodalma, stb. A kiállítás megrendezésének előmunkálatait azonban már most kellene megkezdeni, mert az anyag olyan sokrétű, olyan gazdag, hogy annak pontos összegyűjtéséhez hosszú hónapokra van szükség. Felvetjük az eszmét, amely megértést igényel és sok félreismérést hivatott eloszlatni azzal, hogy hű képét nyújtja és pontos keresztmetszetét adja a nemzetkisebbségi életnek.

Fordító-irodám

L, Piata Bratianu 2 sz. alatt. (a Déli Hírlap mellett) van, ahol, mint eddig is olcsón válatalom kérvények, kereskedelmi levelek, szerződések, bizonyítványok stb. kifogástalan fordítását, illetve leírását román, magyar, német, francia, angol, olasz, szerb, cseh és orosz nyelven

N. MAGDU

román nyelv és gyorsírás-tanár, Bucuresti és Timisoara város volt első fordítója.

Hét évtized előtt kötelező tantárgy volt a román nyelv a lugosi katolikus magyar középtanodában

Elfakult, nyolcoldalas vékony füzet fekszik előttünk. Első oldalán ezt a címet viseli:

— Erdemsorozata a lugosi római katolikus magyar középtanoda tanulóinak az 1867/68-ik iskolai évben.

Hatvankilenc esztendő előtti iskolai évről szól ez az értesítő. Az intézetnek összesen 186 tanulója volt és pedig az első osztályban 73, a másodikban 44, a harmadikban 40 és a negyedikben 29. Vajjon él-e még közülük egynéhány, vagy pedig már mindnyájan elmentek oda, ahol nincsen iskola, mert ott a lélek már amugyis mindent tud és nem kell tanulnia?

Ha végignézzük a négy osztály tanulóinak névsorát, látjuk, hogy abban igen sok román név van. Nemcsak Lugojról, hanem az egész környékről azok a román fiúk, akik értelmiségi pályára készültek, abban az iskolában sereglettek össze, hogy ott elsajátítsák a magyar nyelvet. Ma a Bánságban szereplő román családok elődei közül igen sokan jártak abba a régi lugoji négy osztályos középiskolába, mely a mai nyolc osztályú állami liceumnak őse volt. Ott látjuk a névsorban ezeket az ismert román családneveket: Brediceanu, Bumbescu, Buru, Georgieviciu, Joanovicu, Jorga, Popovicu, Radulescu, Trandafir, Dragalina, Dragoi, Grofsorean, Lupu, Musta, Popescu, Simu, Tatacu, Vlad, Grozavescu, Bogdan, Darabantiu, Marinescu, Perian, Jucu, Balea, Belcea, Cheveresian, Craciun, Grosescu, Crista, Luminosu, Mioc, Muntean, Neagoe, Secosan, Tieran, Tuculia és Vasii. Nagyon sok olyan egyéniség viseli ma ezen nevek egyikét-másikát, akikre a románság méltóan büszke lehet.

Ebben a régi lugoji középiskolában kötelező tantárgy volt a román nyelv. Az első osztályban a románon kívül magyar és latin nyelvet is tanultak. A második osztálytól kezdve a három nyelvhez negyediknek csatlakozott a német. Ugyan milyen előmenetelt tanúsítottak a hetvenkilenc esztendő előtti lugoji diákok a román nyelvben? Érdeemes megnézni az osztályzatokat. Ugyanis arra a megállapításra jutunk, hogy a román anyanyelvű diákok általában véve a románban sokkal gyengébbek voltak, a magyar, vagy német fiuknál. Román fiu csak elvéve akadt, aki kitűnő, jeles, vagy legalább jó osztályzatot kapott anyanyelvéből. A legtöbbnek elégséges volt. Ez a jelenség valószínűleg abban rejlik, hogy a román tanulók elsősorban a magyar, német és latin nyelv elsajátítására törekedtek. A román tanulókat a leggyakrabban a román nyelv tanításánál találták a leggyengébbek között. Azonban figyelemre méltó, hogy a nem román tanulók milyen szép előmenetelt tanúsítottak a románban. Igen soknak volt ebből a tárgyból kitűnője, jelese, jója és csak kevésnek elégséges. Egyetlenegy sem kapott elégtelen, vagy rossz osztályzatot. Általában véve szorgalmas tanulók voltak azok a régi lugoji diákok, mert a száznyolcvanhatból csak elvéve akadt olyan, aki egy-egy tantárgyból megbukott volna.

Megérdemli a régi diákok régi tanárai kara is, hogy nevét kegyeletesen ideiktassuk. Az igazgató Billmann Márton katolikus pap volt, tanárok voltak Vékony Árpád, Reptsik János, Jakobovics Ágoston minorita, Suttág Ferenc, Ol-

teanu János a román nyelv és görög katolikus vallás tanára, Ignea Máté lugoji görög keleti plébános és hittanár. Nyugodjanak tanítványaikkal együtt békében. Becsületos, derék munkát végeztek annak idején.

k. e.

F. Beer Ilona Mária

Nincs olyan sok, ami el nem fogy

Élt egyszer egy nagyon gazdag, okos király, akinek gazdagságánál, kincseinél, csak esze, okossága volt nagyobb és szive volt jobb.

Soha senki, ki szegény volt és nála kopogtatott, el nem ment üres kézzel. Ha a vendégek, miniszterek, főurak közül valaki valamit nagyon megdicsért, rögtön neki adta.

Tanácsosai mikor reájöttek erre a gyengéjére jobbra-baira dicsérgették a gazdag gyönyörű képtárát, porcellánait, ezüst, arany dolgait és drágaköveit.

Ha valamelyik hadvezére kiűntette magát a háboruban, olyan óriási birtokot adott neki, hogy kiskirálynak érezte magát.

Miután abban az időben, mikor Né-

zen és ellene indult.

Az okos és gazdag király először nem tudta megérteni, de miután a történelemben nem egyszer fordult már elő, hogy háládatlanságukkal ámulatba ejtették a világot, így nem maradt más hátra, mint gyorsan hadsereget gyűjteni.

Igen, de mi a legfontosabb a háborúnál? Pénz, pénz és még egyszer pénz.

Megdöbbenve hallotta, hogy a kincstár üres, adót senki sem fizet és a rengeteg kincset és a sok birtokot elajándékozták.

Mikor az ellenség a fővárosba ért, felszólította, hogy mondjon le rangjáról, adja át a királyi palotát és hűveivel együtt szabad elvonulást ígért a dölyfös

Az olajos kalmár számarra

(Azoknak, akik sok könyvet gyűjtenek, de egyet sem olvasnak.)

Írta: DON TOMAS de IRIARTE. Fordította: KUBAN ENDRE

Egy gazdag olajkalmárnak teherhordó számarra — ősz volt, kurta napok jártak — teli tömlőt vitt haza.

Lasasn ment és este lett, istállóját hogy elérte, nekibotlott a sötétbe a felfának s elesett.

Ó, — kiáltott, — milyen gazság, én olajat hordozok s itthon még sincs világosság!

— Talán haragudni fog, ki sok könyvet gyűjt csak egyet s még egyet sem olvasott? Haragjától dehogyan félek! Különbön is az oly medve El sem olvassa mesémet.

etlen királyunk élt, az emberek nem jöttek rá, hogy a háborúból, ha tettő összekap, mindig egy harmadik huzza a hasznát és az nyel, aki nem is vérzett, nem adott semmit, legfeljebb eszes ravasz tudácsokat, így folyton hadakoztak egymással.

Igy a mi királyunknak volt alkalma telemarokkal szórni sok-sok birtokát és kincseit.

Igaz, hogy minden igazságérzete tiltakozott a háboru és verekedés ellen, de a sok kapzsi tanácsadó nem szerette a békét és mindegyik külön-külön kiskirály akart lenni.

Egyszer aztán a leghatalmasabb minisztere, hadvezére azt gondolta, miért ne ülhetne most ő a trónra? Hatalmas sereget gyűjtött a királyától kapott pén-

főur.

A király körül nézett a trónteremben, ahol udvari bolondjain kívül, csak a hirnők voltak jelen.

A választ másnapra ígérte a király és a kiűldöcöt elhelyezték a királyi palotában.

Másnap hiába akarta a választ megtudni a kiűldöc, nem találták sehol a királyt és így a nagy ravagzó főur minden további erőlködés nélkül, bevonulhatott a királyi palotába.

Volt egy idő, ahol egyre-másra megszállta le ellenségeit, akik nem tekintették őt másnak, mint tolaodónak.

A népre olyan igát rakott, hogy alig tudták huzni. Kegyetlen és kiméretlen volt mindenki vel, mert okult az előbbi józivi, hatalmas, gazdag király sorsán,

„TITANIA“

Vezérképviselet: **Karner Ede R.-T.** mezőgazdasági gépeleket Timișoara IV., Str. Brătianu 41

„PETROSANI S. A. R.“
Vezérképviselet: Cornel Cinghita
Timișoara IV., Strada Mircea Voda 8
Telefon 18

Ipari szén Kovácsszén
Darabos szén
Semikokszt Brikett
AUTOCALOR
automatikus készülék
központi fűtések részére szeneink
gazdaságos felhasználására.

aki sokszor almában is megjelent, ilyenkor másnap az egyik tulzából másikba esett.

A volt miniszter társai gyűlöltek, meghunyászkodtak előtte, mert nem szettek volna ők is a kivégzettek, elhémoltak sorsára jutni.

Senkiben sem bízott, félt mindenkit és reszkett az életéért.

Nem volt hite, nem tudott miből ermeríteni. Minden álmát csillagászkok megfejtette és így tudták meg, hogy volt király emléke, szelleme mind gyarabban megjelenik előtte és folyton k sérti.

Elméje elborult, megőrült. Mindig tédig járt a vérben. Ártalmatlanná tette

A szegény, jó Névtelen király azon éjszakán a földalatti folyosókon elmenkült. Először végezni akart magával, miután olyan erős hite volt, hogy semmi sem történhetik velünk a jó Isten akaratánál, akármilyen megalázó és szgyen is a futás, elmenekült udvari boldijával együtt. A király hite szerint élettal csak az rendelkezik, aki teremtett bennünket.

A havas hegyek között volt egy vadász kunyhója a királynak, ott találtak menedéket.

A király nagyon okos, tudós volt s így a bolond észrevétlenül nap-nap után tult tőle.

A király, amint észrevette, hogy milyen értelmes és tanulékony a bolond, nagy örömmel fogott hozzá, hogy tantsa.

Igy volt a királynak is valakije, kiv mindennap jobban meg tudta magát étetni.

Sok könyvet írt össze a király, alcsakis nagy munkaszeretetének és hitnek köszönhetette, hogy lelkén nem hagyott mélyebb nyomokat a pártitók gyonszága.

Ő meg volt győződve, hogy minde embernek, aki születik, missziója van földön. Az egyik jól, a másik rosszul végzi el — ezzel az életét befejezi.

A király tudta, hogy ő valahol letén a helyes utról.

Most a teremtő Ur isten időt adott, hogy valahogy kijavítsa, amit megfordolatiánul elrontott.

Nagy gonddal tanította mindenre udvari bolondját. Egyszer meg szeretne volna tudni, hogyan bánik utódja népével, ezért elküldte udvari bolondját, azonban sehogy sem akarta urát a nagy vadonban egyedül hagyni. Csak a király erővel parancsára ment el.

Féltette urát, királyát, ragaszkodott hozzá, mint egy hű kutya.

A király egyedül élvezte a természet fenséges nagy csendjét, a lombok, fásusogását, madarak dalát, mindent külön-külön megköszönt az Ur Istennek, olyan végtelen megnyugvás fogta el, melhősig nyult havasok között, amilyen

emberek között még sose érzett. A leve úgy tele volt nálaival, szeretettel aránt, aki a napsugarat reánk küldi, megfogadta, hogy sohasem távozik innen, úgy érezte, hogy nagyon közel jutott teremőjéhez.

Hetek múlva udvari bolondja visszajött. Alig tudta, hogy hol kezdjen bele beszédésébe. A nép fellázadt, a királyt a örültek házába csukták. A nép követelte, hogy a régi jó király jöjjön vissza.

— A szélrózsa minden irányába kövöket küldöttek, hogy keressenek fel hozzának vissza téged, jó uram! — mondotta. Mikor én meghallottam, hogy ilyen nagy bánat és szomorúság van az országban, hogy még nem találtak meg, én vállaltam a küldöttséget, hogy

ökök érted. Örömiükben volt miniszterid majd szétroppantották a kezem. Mit előbb mindenki csak kacagott, most áhitattal hallgattak. Nagyon szépen kérlek, te nagylelkű, jószágos király, léssz meg nyomorgó népednek, amit led tett és jöjj vissza.

A király szemébe könny szökött, megálte udvari bolondját és eképpen válaolt:

— Mondd meg nagyon szeretett néemnek, hogy én magam helyett egyobb, igazságosabb királyt fogok küldeni. Azt arra kérem, hogy sose feledje el,

hogy valakit nagyon megajándékozni, tulhalmozni talán rosszabb és nagyobb véték, mint semmit sem adni. Miután családom nincs, fiammá fogadlak. Te voltál az egyetlen, aki számkivetésem alatt mellettem maradtál. Itt van, fiam,

megnyugvást költöztetett a lelkembe, amit országomban soha sem éreztem. Ugy érzem, hogy a reám bizott missziót elvégeztem, — mondotta bucsuzóul.

Megesókolta a király kezét, a király megölelte és könnyes szemmel vitte a

Kosztolánszky István

Leláncolt béke

Mert hü voltam, áldásthöz, szelid,
Rám uszíták népeknek ezreit:
Legyen mély börtön szentelt templomom;
S olvasóm lánc, ha imám morzsolom.
... Vágynak, óhajnak minden, minden kínese

Valóság volt, az ember elé hintve...
S rátaaposott, öklével zuzta szét,
Mint akinek elvették az eszét.
Rátaaposott... S fegyvert fogva kezébe,
Vadul nézett a kéklő messzeségbe:
Meddig képezte szárnyalhatott,
Kövt kövön, éiót ott nem hagyott.
S felordított halálnak ezer gépje,

Országokat véres halommá tépve...
Remény s a hit szünetlen haldokolt;
Igy öött közénk e rettenő pokol.
A küzdőelemnek eget verő lángja
Villám s majd jégzáporként hullt a tájra,
Hol bus anyák kezüket tördelék:
„Uram, uram!... mikor lesz már elég?...”
S míg itt epedek láncos börtönömben
Ablakomon csatakiáltás jön be...
Azt ordítják, hogy értem küzdenek!...
Ilyenek mind a gyarló emberek.

Ki börtönre avatta templomom,
Rabként fog elpusztulni egykoron.

a királyi gyűrűm, Isten kísérje lépteidet,
legyen áldott uralkodásod.

A király fogadott fia féltérdre eszke-
dedve vette apja királyi áldását.

— Engem hagyjatok itt a hegyek kö-
zött, ahol a Teremtő olyan végtelen

reábízott hirt.

A nép annyira vágyott volt királyá
után, hogy parancsát teljesítették és a
volt udvari bolondot koronázták király-
lyá.

A Névtelen király örömmel hallotta,

hogy népének napról-napra jobban
megy dolga. Mikor meghalt, saját ki-
vándóságára ott temették el a havas szik-
lák között, ahová utódja kápolnát épít-
tetett, amit a nép bucsujáró helyé ava-
tott.

Az udvari bolondból olyan jó király
lett, hogy népe szeretettel csüngött raj-
ta és országának kicsinye és nagyja
öszinte könnyeivel siratta el halála után.

Gyermeknek Mesehírlapja
Szerkeszti KÓRÓ PÁL bácsi

Jászol és kereszt

Dicsőség, dicsőség!
Bölcső lett a jászol.
Jézus megszületett:
dicsőség, dicsőség!
Örvendezel ember,
fennen hozsánázol,
ujjong minden lélek,
vígságban van bőség.
Érces, mély bugással
a harangok szólnak,
messzire hirdetik
város, falu felett,
hirdetik hangosan
jámboroknak, jóknak:
Jézus megszületett,
Jézus megszületett!

Ma csak dicsőség van,
ujjongás temérdek,
ma az ének szárnyán
száll, száll a glória,
senki nem gondol rá,
hogy jön a nagypéntek

s meghal a keresztén
az Isten egy Fia.
Ma csak örvendezünk
s nem gondolunk raja
hogy ki istállóban
minékünk született,
értünk majd szenvedőn
megy a Golgotára,
hol ácsok ácsolják
a kinfeszületet.

A kereszt árnya már
int a jászol mögött.
Judas is leskődik,

aki majd elárul.
Várnak a poroszlok,
hogy majd kínok között
felfeszítnek téged
s guny száll nép ajkáról.
Születésed percén
látod ezt, te kiseded,
a glóriás karból
kihallod: feszítsd meg!
Es mégis közénk jösz
menteni lelkeket...
Ó, végtelen jószág,
ó, örök szeretet!

Kubán Endre

— Mondjad, hogyan történt Amerika fel-
fedezése?

— Tanító ur, kérem, én akkor beteg vol-
tam, — felelte ártatlan arccal Frici.

Tényleg beteg volt akkor, de nem akkor,
mikor Amerikát felfedezték, hanem amikor
azt az iskolában a tanító ur tanította.

Templomban

Megyek a templomba,
összetteszem kezem,
édes jó Istenem,
hozzád esedezem.

Kérlek adj malasztot,
hogy mindig jó legyek,
senkinek sohasem
rosszat én ne tegyek.

Tartsd meg szülőimet,
kik gondoznak engem,
szeretet virágát
éried a szivemben.

Adjad, hogy másokkal
tehessek jótétet,
igy akarlak, Uram,
magasztalni Téged.

Trefás történetek

Pista mindig utolsó tanuló volt az osztályban. A szülői azért nagyon szegyenkeztek miatta. Egyszer aztán eljött hozzájuk látogatni a nagybácsi és megkérdezte Pistától:

— Hányadik tanuló vagy az osztályban.
Anyuka azt hitte, hogy elsülyed szegyenében, de Pista büszkén kivágta:
— Tizenötödik!
— Jól van, — mondta a nagybácsi és adott a Pistának husz leit.

Mikor aztán a nagybácsi elment, anyuka megkérdezte Pistától:
— Te Pista, hányan is vagytok az osztályban?
— Tizenöten, — felelte komolyan Pista.

Janesi boldogan jött haza az iskolából.
— Apa, mondta — megtakarítottam nekéd száz leit.
— Hogy-hogy? — kérdezte csodálkozva az apa.
— Hát ugy, hogy ígértél nekem száz leit, ha nem bukom meg. De mert az utóbbi időben sokat panaszkodtál, hogy kevés a pénzed, inkább megbuktam.

Karácsony előtt két héttel apuka így szólt Palihoz:

— Ha jó bizonyítványt hozol karácsonyra, akkor korcsolyát kapsz tőlem ajándékuul.
Elmult a két hét és eljött a karácsony, de Pali bizonyítványa bizony rossz volt.
— Hát mit tanultál az elmult két hét alatt? — szólt rá mérgesen apja.
— Korcsolyázni az Aladár barátom korcsolyáján, — felelte ártatlanul Pali.

Karcsi nagyon figyelmetlen volt az iskolában. Mindig valami csintalanságon járt az esze, amikor a tanító bácsi magyarázott. Egyszer éppen papírhajót csinált a pad alatt, amikor a tanító bácsi rászólt szigoruan:

— Karcsi, ki teremtette a világot?
— Jaj, tanító ur, nem én csináltam, — felelte ijedten Karcsi, aki azt hitte, hogy megint valami elkövetett huncutságáról van szó.

A vizsgán azt kérdezte a tanító ur Frici-
től:

Pucher cserépkályhák
ZSOLNAY
Fayence-csempék
Carrariti-
padlólapok
Olcsó!
Legjobb minőség
Timisoara IV / Telefon 7-87

Karácsonvi és újévi ajándékok
legnagyobb választékban
szenzációs olcsó árakban
Babakülönlegességek
Pollák Károly
papir- és játéközletében
Timisoara IV., Piața Gen. Dragalina 8
Nagy választék Mikulás-ajándékokban

Karácsonyi történet

Egy téli napon, karácsony előtt, anyuka a meleg szobában kézimunkázott. Annuska ott játszott anyuka közelében és arról csacsogott, hogy mimindent hoz neki majd a Jézuska. Egyszerre csengették az előszobában.

— Jaj, bizonyosan apuka jön, — örvendezett Annuska és kiszaladt az előszobába, mert tudta, hogy apuka vagy csokoládét, vagy narancsot hoz neki.

Nemsokára azonban csalódottan tért vissza.

— Egy szegény néni van odakint, — mondta — kis baba is van a karján.

— Megnézzük, — szolt anyuka, talán tudunk rajta segíteni.

Anyuka kiment az előszobába. Ott egy nagyon szegény asszony állott. Arca sápadt volt, szeme a sok sírástól vörös, vékony vászonruha volt rajta. A karján csakugyan kis gyermeket tartott. A csöppség azonban pólya helyett ócska rongyokba volt takarva.

— Mit kíván, jó asszony? — kérdezte szelíd hangon anyuka.

A szegény asszony, aki remegett a hidegtől, könnyel a szemében beszélni kezdett:

— Nagysága, kérem, nem vagyok koldus és nem alamizsnáért könyörgök. A férjem soffőr volt, de szerencsétlenség érte és meghalt. Halála után született meg a kis baba. Sokáig feküdtem kórházban. Amikor onnan kijöttem, kerestem munkát, de sehol nem fogadtak fel a gyermekkel. Lassankint el kellett adni előbb a férjem ruháit, aztán az enyémét, végül a butort. Aztán nem tudtam megfizetni a lakbért is és kitétek a lakásból. Már egy hete lakás nélkül vagyok a gyermekemmel. Az éjszakát a vasuti pályaudvar várótermében töltöm. Teljesen le vagyok fagyva, mert egész nap szaladgálok valami munka, vagy szolgálat után. Akadt egy-két hely, ahol hajlandóak lettek volna felfogadni, de csak úgy, ha a gyermekemet a lélenházba adom. Nem akarok kicsikémtől megválni és azért inkább vele együtt a folyóba öltöm magamat. Ez az utolsó hely, ahol próbálkozom.

Anyuka nagyon szomorú lett, amikor ezeket hallotta és így szolt a szegény asszonynak:

— Most majd kap a konyhában meleg ételt, aztán van a házban egy üres cseléd-szoba, abban meghúzódhatik a gyermekével. Majd meglátjuk, hogy a továbbiakban mit tehetünk magáért.

Anyuka kiszolt Lizának, a szobalánynak és meghagyta neki, hogy a szegény asszonynak a konyhában adjon ebédet és fűtsön be neki a szakácsnő üres szobájában. A régi szakácsnő, aki abban a szobában lakott, férjhez ment falura, az új szakácsnőnek pedig, aki a helyre jött, nem kellett a szoba, mert mindig reggel jött és este elment, mivel férje és két gyermeke volt, akikkel együtt lakott.

Anyuka Annuskával visszament a nappaliba, újra elővette a kézimunkát és így szolt:

— Apukát majd megkérem, érdeklődjek a szegény asszony sorsa felől és ha csakugyan igaz mindaz, amit mondtok, akkor itt tartjuk. Nagy a házunk, elkél benne még egy munkaerő. Az asszony segíthet a szobalánynak is és a szakácsnőnek is. A kis babájának majd adunk a te régi ruháidból és a régi játékból valamit.

— Nem adok semmit abból, ami az enyém, — mondta durácán Annuska és toporzékolt a lábaival.

Amikor anyuka ezt látta, könny jelent meg a szemében és csendes hangon mondta:

— Hallgass csak ide, Annuska, majd mondok neked mesét.

És elmondta Annuskának a mesét.

Arról beszélt, hogy sok évvel ezelőtt éppen karácsony napján egy fiatal, gazdag és szép néni a férjével együtt kijött a templomból. Mindketten nagyon uriasan voltak felöltözve, elegáns bundájuk volt és a néni sok ékszer volt. De azért a néni szomorú volt, amikor a bácsihó beszélt:

— Már hat éve vagyunk házasok és a gólya még mindig nem hozott nekünk kisba-

lyezsük.

— Nem, — mondta hirtelen a gazdag fiatal asszony, — ezt a gyermeket nekünk adta a Jézuska karácsonyi ajándéknak.

A férje bőitott. Elővette a névjegyet és átadta a rendőrnek. Ez rátekinthet a névjegyre, szalutált és csak ennyit mondott:

— Szolgálatára állok, igazgató ur!

Mert a gazdag férfi a város egyik legnagyobb gyárának tulajdonosa és igazgatója volt. Az anyátlan apróságot mindjárt magukkal vitték és még aznap dajkát is fogadtak neki. Aztán szépen felnevelték, férjhez adták egy mérnökhez és amikor meghaltak, övé lett a gyár, a férje pedig az igazgató.

Anyuka elhallgatott. Annuska egyszer csak rémülten látta, hogy anyuka sir. Szepgva kérdezte:

— Miért sírsz, anyukám?

Anyuka megsimogatta a kislánya fejét,

Mágyori Eetka

Idegenben

**Te, ki az élet vándora
Jársz idegen városba,
Hol meleg köszöntés nem fogad
S nem találsz barátokat,
Árvának érzed magad.**

**Idegenül nézed a házakat,
Jaj, de sok a vak ablak!...
Emberekben is, mint gépek**

**Lüktet bennük az élet!
Idegennek látod e népet.**

**Megesodálod a virágokat,
Melyek itt is szépen virítanak,
Ösmerőnek csak őket véled —
De, ha sziveden keresztül nézed
Nem lesz itt senki idegen neked.**

Mágyori Eetka

bát. Azt kértem a karácsonyi misében a jó Istenről, hogy küldjön nekem kislányt. Az volna számomra a legszebb karácsonyi ajándék.

A férje sóhajtott és azt mondta, hogy bizony annak ő is igen örvendezne.

Szép karácsonyi nap volt. A ragyogó nap-sütésben csillogott a fehér hó, amely ropogtat a lábaik alatt. Amikor már közel voltak a lakásukhoz, egyszerre a kocsiuton nagy tömeg embert vettek észre. Odamentek és hallották, amint egy rendőr éppen beszélt:

— Egy szegény asszonyt gázolt el a villamos, amint gyermekével a karján át akart menni a kocsiuton. Az asszony azonnal meghalt. A gyermeknek csodálatosképpen nem történt semmi baja. Az asszony zsebében írást találtunk, hogy most jött ki a kórházból. A gyermeket majd árvaházba he-

aztán lassan mondta:

— Az a kislány, akinek mamáját elgázolta a villamos és akit azok a jó gazdag emberek magukhoz vettek, én voltam, Annuskám. És most fáj nekem, hogy te egy szegény apátlan kislánytól sajnálsz a régi ruhádat és az elnyűtt játékszered.

Annuska összeeskötölte anyukáját és meghatva mondta:

— Bocssás meg, anyukám. Ezentul mindig jó leszek a szegényekhez. A kislánynak szívesen odaadok mindent, amire szüksége lesz. Tartsad itt a mamájával együtt és ha nagyobb lesz, legalább lesz játszópajtásom. Meglátod, nagyon fogom szeretni.

És amikor eljött a karácsony, a karácsonyfa alatt ott volt a szegény asszony és gyermeke részére is sok ajándék, amit Jézuska küldött neki. Mert bizony mindkettőt ott tartották házukban.

Takács Erzsébet

Kávéházi hangulat

Apró kávéház. Olyan, mint egy ékszerdoboz. A zenekar vezetője monoklit visel. Akkor sem teszi le, ha aranyra cicomázott harmonikáját húzálja vagy ha szaxofonozik. Ő az ugynevezett jópofa, aki a vendégeket kedveskedve bizalmaskodással „kezelet” A zongorista inkább virtuoz. A dobos füttyül, ha nem dobol. Némelykor akkor is füttyül, ha jobol.

Kevés a hely és kevés az asztal. Ha a zenekar összesebb húzódik, akkor még kettő a fér.

Néha leoltják a világítást és csak a kékpáros neoncsövek gyártják a műhangulatot.

A legelegánsabb hölgy ötven éves, de husz évesnek látszik. Haja sima és olyan fekete, mint hosszú fülbevalója. Ruhája is fekete bársony és szigorúan tapad valószínűtlenül karcsu derekára. Háta részint és időnkint szabad, mert nyakig ér az anyag, de szívet vágtak ki a barna hát fölé és a szívre aranyláncok lógnak.

Az én kis városomban odahaza van egy borbélyműhely, annak az ajtaját helyettesíti nyáron ilyen gyöngyfüggöny. Amibe

olyan exotikus virágokat és madarakat szoktak fűzni. Tetszik ismerni?

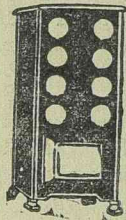
A gavalér jólszabott sötét utcai ruhát visel. A férfi csak jólöltözött, a nő elegáns. A nőknek jobban megy, mint a férfiaknak. Többször kerülnek.

Sok a vendégek között az ügyvéd, a vállalkozó, de szép számmal vannak újságírók és színészek is. Szemben velem három orvos ül. Témájuk a bridzs. Fiatal nagyon kézszerű leány mondja egyiküknek:

— Ugy szegyelem, hogy nem tudok bridzselni. Ugye-e maga nagyon jól játszik?

— Dehogyan! Legalább ötven vannak, akik jobban játszanak, mint én, — mondja a szőke hátrafésült haj, jól ápolat, de nem lakozott köröm tulajdonosa.

Sok beérkezett nagyszerű embert is látni, de szép számmal vannak a levegőben és a levegőből élők is. Nyoma sincs a poros, tudóvész hangulatnak. Sok a kedves, jól táplált tehetség is, akik nem tudják, mit csináljanak nappal. De arról sem tudnak, hogy van nyomor is. Van szegénység is. Van kétségbeesés is. Van munkanélküliség. Van

Sok tizezer
megelégedett vevő bizonyítja
hogy a

ZEPHIR

kályha az összes kályha
között a legjobb

10 kilogramm fával lűt e
normál szobát **24 órán**

Gyártja: **Szántó D. és Fia, Oradea**

Képviselet:

Jäger József és Péter, vaskereskedés, Bul. Carol I. 36.
Forgács Mátyas, vaskereskedés, Str. I. Văcărescu 86

ácsorgás heteken át az elhelyező iroda elk Van reménytelenség is. Vannak vénreh vadtt asszonyok. Vanna: behorpadtme férfiak. Szegény, szegény gyermekek. Pu túló éietcsemeték...

Kint esik a hó, fuj a szél is. Rossz lehe villamosoknak. Idebent langyos mind Vörösjaku asszonyok málnaszörpöt sz csölnék szalmaszálon át. A szalmaszálat csomagolják, aztán a papírra néhány cse vizet öntenek és ez kuszni kezd, mint e hernyó. A barátnóm azt mondja, nem ig hogy hernyó, a kigyó ilyen...

Kutyaugatás nem hallatsz a menyországba

de azért ugylátszik kutyaugatásból meg lehet élni, mint azt a brüssz példa mutatja. Mint álkutya működött egy ember, aki nagyon jól tud utánozni az ebek csaholását. Ez a fiú csa férfiu az adóhivatal felhajtója, amikor naponta más-más utcát véve pgramba, sorra minden házba beug Brüsszelben ugyanis nagyon sokan van olyanok, akik nem jelentik be ad köteles kutyáikat. A mi emberünk azonban így kinyomozza, hogy hol tartan ebet, amely szintén azonnal ugatni kez ha ő a kapu előtt csahol. A bejelentett kutyákért azután százaléket kap az adból és így kitűnően megél az álkutya.

Férfikalapok és uridivatcikkek

legnagyobb választékban

Novák Guszláv utódánál

Timisoara IV. ker., Strada I. C. Bratianu

Vegyenek Mentősorsjegyeket

100 nyeremény 3 tőnyeremény

1 komplett konyha

1 komplett háló

1 kombinált modern ebédő

Húzás visszavonhatóan 1936 december 1

a városkázán / Egy sorsjegy ára csak 20

A tőnyeremények a „Munkásokon” üzletelhely

gében vannak kiállítás és egész nap megtekinthet

Az ország egyetlen vendéglátó
pári szaklapja

Gazeta
Restauratorilor și Hotelierilor
Vendéglősök és Szállodások
Lapja

Timisoara L. Strada Caruso 3

megjelenik minden szombat.
Ott kell legyen minden vendég-
iparos asztalán

HIRDESSEN

A DÉLI HIRLAPBAN

Modern takaréktűzhelyek

kiváló
m nőségben

A landó raklár
zománczott
és fekete
tűzhelyekben

KÁLMAN DEZSŐ
speciális takaréktűzhelyüzem

Timisoara IV. ker. Bulev. Carol 40.